سورهين سڪ سنڌي سوکڙي - ١٩٩١

جيون جوت

رام پنجواڻي

ايل. آءِ. سي. سنڌي سوشل سرڪل
بمبئي

With
Best
Compliments
From :

Tel. Off. : 861280
Resi : 5558904

RAMESH G. VASWANI

GHANSHAMDAS
MEWAWALA & CO.

DRY FRUIT MERCHANTS
& COMMISSION AGENTS

210, P. J. Mewawala Chambers,
2nd Floor, 13, Kazi Sayed Street,
Sakh Gully, Masjid Bunder,
BOMBAY–400 009.

With Best Compliments From :

RAJA MEDICAL STORES

Pharmaceutical Distributors of :

UNI-Chem, U. S. Vitamin, Roussel, F. D. C., Sarabhai, B. Knoll, Cipla, Franco Indian, Organon, Schering, (U.S.A.) Gufic, Lupin, Unique, Standard, T.T.K. Vilco, Ipca, A. F. D. Mac, Concept, M. M. Lab., Unisearch & Pharmanova.

*

Bk. No. 522/11,
Behind Kumar Department Stores,
Japani Bazar, ULHASNAGAR–421 002.

P-6 (136)

ايل. آءِ. سي. سنڌي سوشل سرڪل
بمبئي

000064

جيون جوت

١٩٩١

*

ليکڪ: رام پنسواڻي

سورهين سڪ سنڌي سوکڙي

WITH BEST COMPLIMENTS FROM :

Shop : 75734
Resi. : 71694

SELECTIONS

TOP IN TOWN FOR LATEST FASHION & DESIGN

IN SUITING SHIRTING
& DRESS MATERIALS

36, JAPANI BAZAR
ULHASNAGAR–421 002

ٻه ٽي اکر

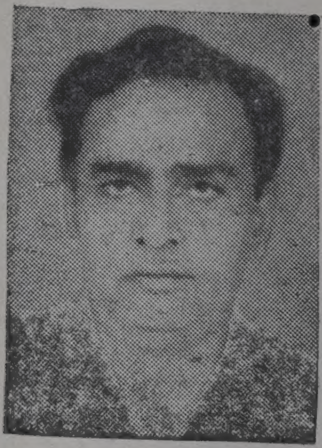

رام پنجواڻي

هيءَ جيون جوت منهنجي رچنائن جو ٻيون سنگره آهي. ٻه ڪهاڻي سنگره اڳي ئي شايع ٿي چڪا آهن جي پاٺڪن کي بيحد پسند پيا آهن.

هن دفعي سرڪل جي ساٿين مونکي عرض ڪيو ته مان ڪهاڻين سان گڏ پاٺڪن کي نئين ناٽڪن سان وندرايان ... ۽ هن انڪ جنم ورتو.

هن ڪتاب جي هر رچنا توهان جي من کي ڇهي، هر گهڙي توهان کي پنهنجي زندگيءَ جي قريب پاسي، اهڙي ڪوشش ڪئي اٿم، ڪيترو ڪامياب ويو آهيان، اهو ته صرف توهان ئي ٻڌائي سگهندا.

رام پنجواڻي
١٧ - بي، جيون لڪشمي،
ڊاڪٽر آر. پي. روڊ،
ملنڊ (ويسٽ) بمبئي ٤٠٠٠٨٠

ايل. آءِ. سي. سنڌي سوشل سرڪل

بمبئي

ڪاروباري ڪاميٽي

١٩٩٠-٩١

مربي : شري ڊي. ڊي. چنداڻي
پريزيڊنٽ : شري اشوڪ مسند
وائيس پريزيڊنٽ : مس مايا پرسناڻي
سيڪريٽري : مس شيلا لالواڻي
جائنٽ سيڪريٽري : شريمتي نانڪي وزيراڻي
" " شري ڪمل گاپا
خزانچي : شري منشارام آڏلياڻي

ڪاميٽي ميمبرس

سرو شري رام ڀيسواڻي، گرمک پارواڻي، گھنشيام سهڄاڻي، شريمتي آشا راجاڻي، شريمتي نانڪي وزيراڻي، شريمتي سنيتا لالواڻي.

Printed by : Inqlab Printing Press, Shivaji Chowk.
ULHASNAGAR-3. Phone: 70066

Published by: Shri Ghanshyam Sahijani
4, Jeevan Jyot Society,
Near Aman Ta kies
ULHASNAGAR-3.
For and on behalf of L.I.C. Sindhi Social Circle, BOMBAY.

وايومنڊل هجي ۽ هر دل نشي ۾ چُور هجي. اهڙي هئي اسانجي هن سال جي پڪنڪ، پڪنڪ پارڪ ۾، ۲۵ ڊسمبر تي.

شڪر گذاري:

سماج سيوڪ شري گوپالداس رامڪياڻي صاحب جي جنهن اڳئين سال سرڪل جي جيون جوت جي اُدگهاٽن مهورت تي مکيه مهمان ٿيڻ قبول ڪيو.

سرو شري رام پنسواڻي، گهنشام سڄاڻي، منشارام آڏلياڻي ۽ اشوڪ مسند جن مخزن جو ڪارڻ پاڻ تي هموار ڪيو.

اسانجي سڄڻن جن ڏڻن ۽ ٿئين جون پترڪائون ڇپڻ ۾ اسانجي مالي مدد ڪئي.

اسانجي ساٿين جن مخزن لاء اشتهار آڻي ۽ اسانکي سٺو سهڪار ڏنو.

هندستان اخبار جي پانيڪارن، جن اسانجي ڪارڻ کي پنهنجي اخبار ۾ جوڳي جاء ڏني.

انقلاب پريس وارن جي جن اسانجي جيون جوت وقت سر ڇپي.

قران مان،

اشوڪ مسند — پرزيڊنٽ

شيلا لالواڻي — سيڪريٽري

گذارش

توهانجي شڀ هٿن ۾ هن سال جو "جيون جوت" جو سووينئر اڄ سونپيندي اسانکي ڏاڍي اڻٿ خوشي ۽ فخر محسوس ٿي رهيو آهي. هيءُ اڄ اسانجي ليکڪ ساٿي شري رام پنجواڻيءَ پنهنجي دلڪش داستانن ۽ نون ٻهار ناٽڪن سان سينگاريو آهي جو اميد ته توهانکي بيحد پسند پوندو.

اسانجو ڪارج صرف هر سال جيون جوت جو ادائي انڪ ڪڍڻ تائين محدود نه آهي پر اهو ته وسيع آهي. پنهنجين سرگرمين ذريعي اسين ايل.آءِ.سي سنڌي ڪرمچارين وچ ۾ سنڌيت جو ڀاءُ جاڳائڻ، پنهنجي جاتيءَ لاءِ ايمان اپارڻ، هڪ ٻئي لاءِ عزت ۽ ايڪو پيدا ڪرڻ جهڙا ڪارج اسين ڪندا رهندا آهيون.

ڏياري اسين اڪيلي سر پنهنجي گهر جي چار-ديوارن ۾ نه ملهائي سڀني ميمبرن سان گڏ پنهنجي ولي پارلي آفيس ۾ ملهائيندا آهيون. هن سال ٻڻ اسان اچي هڪ ٻئي جا منهن سنڌي مٺاڻن سان مٺا ڪري، مبارڪوادن جا مينهن وسايان.

پڪڪ جو مزو تڏهن آهي جڏهن اچي شور غل هجي، گانا بجانا ۽ ناچ گانا هجن، موج مستيءَ جو

مونکي اميد آهي ته سرڪل جو ميل ميلاپ قائم رکڻ جي ڏس ۾ اڳتي قدم وڌندو جنهن ذريعي ٻي اسان هڪ ٻئي جي قريب ايندا سين ۽ ڏک سک ۾ ڀاڱي ڀائيوار ٿي رهندا سين. وقت آيو آهي ته سرڪل جا ٻانيڪار وندر جي پروگرام سان گڏوگڏ ميمبرن ۾ سماج سيوا جي ڀاونا پيدا ڪرڻ جي ڪوشش ڪن ۽ اُن ڏس ۾ رٿائون تيار ڪري انهن کي عملي جامو پهرائي سماج لاءِ ڪجهه ڪن. هر انسان جو فرض آهي ته سماج جو قرض ادا ڪرڻ لاءِ ڪجهه سمي، سماج جي اُٿان ڪن.

سائين، شل وڌو ويجهو اهائي منهنجي ايشور در اوهان لاءِ پرارٿنا آهي.

بي - بي - چڱاڻي
ايل - آءِ - سي سنڌي سرڪل جو
ٻنياد وجهندڙ

مربيءَ جي قلم مان

چوڌاري اشانت وايومنڊل سببان گهڻي ڀاڱي انسان مانسڪ تڻاءَ واري زندگي گذاري رهيو آهي. مانسڪ تڻاءَ دور ڪرڻ لاءِ وندر جو هجڻ ئي هڪ نيڪ علاج آهي. ٽي - وي ۽ ويڊيو وندر جا ساڌن ته آهن ئي آهن پر مانسڪ تڻاءَ کي ختم ڪرڻ لاءِ انسان جو انسان سان روح رهاڻ ڪرڻ مفيد علاج آهي. اها روح رهاڻ ميلاپي ميڙ ذريعي ٿي سگهي سگهي ٿي. ايل - آءِ - سي سنڌي سرڪل جهڙيون سنسٿائون ان ڏس ۾ اهو رول ادا ڪري سگهن ٿيون. مهنجو ايل- آءِ - سي سنڌي سرڪل سان بنيادي ناتو آهي. وقت بوقت فون ذريعي سرڪل جي ڪارپردازن سان سرڪل جي سرگرمين جي ڄاڻ وٺندو آهيان ۽ ڪين اُتساهه رکڻ جي ڪوشش ڪندو آهيان. سرڪل جا ڀانيڪار ٻڪڌڪ ۽ ميلاپي ميڙ جا پروگرام ورهين کان چالو رکيا ويا آهن. اهو ٻڌي آنند ايندو اٿم ته سرڪل جا ميمبر جهڙي انداز ۾ انهن سرگرمين جو لطف وٺي رهيا آهن.

ناٽڪ

★ گهر جي مرغي .... ★

— ڪردار —

شام — ايل. آء. سي ۾ ڊيولپمينٽ آفيسر
شيلو — شام جي پتني
ٻبلو — شام جو پٽ
ليلو — شيلوءَ جي وڏي ڀيڻ
راڻي رهيجا — انشورنس ايجنٽ.

(پردو کلندي، شام صوفا تي آرام سان ٽنگ ٽنگ تي چاڙهي اخبار پڙهندو نظر اچي ٿو. هو چپن ۾ ڪنهن جهوني گاني جي سٽ ۾ گنگنائي رهيو آهي. اوچتو ڪا خبر پڙهندي هو گنڀير ٿي ٿو وڃي.)

شام — شيلو، او شيلو.

(ڪو جواب نه ملڻ تي هو ٻاڪي ڇوي ٿو: شيلو هاڻي صفا پوڙهي ٿيندي ٿي وڃي.)

شام — شيلو او شيلو ڊارلنگ، رڌڻي کان نڪري ٿوري ٻاهر جي دنيا ۾ به ڏس.

فهرست

١-	گهر جي مرغي ... ناٽڪ	صفحو	١-٢١
٢-	لڙڪ ۽ مرڪ - ناٽڪ	"	٢٢-٣٥
٣-	ميان ٻيئي راضي - ناٽڪ	"	٣٥-٥٦
٤-	ٻاجي - ڪهاڻي	"	٥٧-٦٥
٥-	مهڳائي - ڪهاڻي	"	٦٦-٧٣
٦-	ازدل - ڪهاڻي	"	٧٤-٨٤
٧-	اهڙا به ڪي انسان آهن - ڪهاڻي	"	٨٥-٩٢
٨-	ٻيچ چو ؟ - مذاقيه	"	٩٣-٩٨
٩-	وڪيل - ننڍي ڪهاڻي	"	٩٩-١٠١
١٠-	پاڪيٽ مار - ننڍي ڪهاڻي	"	١٠٢-١٠٣
١١-	شاندار ڏنڊو - ننڍي ڪهاڻي	"	١٠٤-١٠٦

شام - اهو ئي دستور آهي.

(شيلو رنڌڻي ۾ وڃي ٻه ڪپ چانهه جا ڪڍي اچي شام جي ڀرسان صوفا تي ويهي ٿي.)

شيلو - (مرڪندي) اهي اُس جي حادثي ۾ مئل سٺ ماڻهو توهانکان انشورنس ڪرائي پوءِ ٿي مرن ها ته.........

شام - (ٺهڪ ڏيندي) هنن جي گهر وارن سان گڏ و گڏ منهنجو به ڀلو ٿي پوي ها.

شيلو - ٻهران توهانجو ڀلو ٿئو هنن جي گهر وارن جي ڳالهه ڪريو.

شام - موت زندگيءَ جي حقيقت آهي. اگر هيءَ حقيقت هر ڪو هميشه سان هنڌائي ته منهنجو ڌنڌو ڏهن ڪروڙن تائين پهچي وڃي.

شيلو - ها، ها پهرين چانهه ته پيئو ٺڌي پاڻي ٿي ويندي. پوءِ ٿي هن انڪسيڊنٽ مان ڪا آئيڊيا ڪڍي ڌنڌي وڌائڻ جو سوچجو. موت جـو ڀوپ ڏياري وڌو وڌڻ ته توهانجو ڪم آهي.

شام - پر شيلو اڄ ڪلهه ماڻهن کـي ٿي ڇا ويو آهي. موت جـو لفظ ٻڌي اکيون ڦوٽارڻ شروع ڏا ڪن.

شيلو - (چانهه جـو ڪپ خالي ڪندي) اهان ان ڏينهن وٻاري منهنجي مسڪين ٻاءُ موهن کي

شيلو - ٻاهر جي دنيا! ڏاڍن جي ڪرمن ۾ سچو ڌيان ڏيڻ اهو ڪارو ڪڇڻ ٻئي نه آهي.

شام - اڙي، هڪ مدت نه ڳالهه ٻڌ.

شيلو - ٻر مونکي وچارجو نه. انهن ٻئي ڀيڻي ڀيڻي ٻڌايو ته ڇا ڇوٽو اٿو. اخبار ۾ ڪا انڪسيڊنٽ جي خبر نه نه آهي جو هيڏي رڙو رڙ لڳائي اٿو.

شام - اڙي واه! توکي ڪيئن خبر پيئي؟

شيلو - مونکي ٻ توهانجي خبر نه ٻوي! مان توهانجي رڳ رڳ مان واقف آهيان. ٻڌجو ته سال توهان سان شادي ڪئي ٿيا اٿم. ٻڌايو ڪهڙا ماڻهو هئا.

شام - اس ۾ جيڪي هئا، سڀ جا سڀ دڙڪتيءَ ڪي ٻراٻت ٿيا. ٻلا ٻل ٿان اس ڪرندي نديءَ ۾ نه ڪئي ٿو ڪوئي اچي سگهي!

شيلو - او رام رحم ڪر.

شام - شام تي رحم ڪندا تهءِ اگر هڪ ڪپ چانهه جو پيارينداءِ.

شيلو - هاڻي جو چانهه پيئو.

شام - ٻلبز هڪ ٻيو ڪپ ا.. ٽون ا.. ٻڌهجو ڪپ ڪٽي اچي مڌهجي ٻرسان وڃو..

شيلو - ٻلو، سدان تي ويو آهي. ٽيون ٽيار ٻيٺي اٿس. هڪڙي ا. سڀ هٿ تي ڪوي. جهڙو ٻاءِ ٿهڙو ٻت.

(فون جي گهنٽيءَ جو وڄڻ. شام اُٿي فون کڻي ٿو.)

شام- هلو گڊ مارننگ، ڪير راڻي رهيا ......
ٻـڌاءِ خبر، ڇا چيئه، هيڏين لـکن جي ٻـاليسي ......
اَڄ ٿي ۽ هاڻي ...... وڏــي ڳـالهه ...... گهڻي اچي
ٻهڄي وڃان ...... پوري ڏوڍن اچي تو کي گهر وٺان
ٻڪ اپ ڪريان ۽ پـوءِ پـالي هل هلڻو آهي ....
چڱو چڱو ...... مان ٻهڄي ويندس. (فون جو چوغو
هيٺ رکي) شيلو، او شيلو، پاڻي جلدي ڪر هاڻي
ٿي وڃڻو آهي.

شيلو- (رنڌڻي مان ٻـاهر اچي) ڇا هٿن ٿي
ڪهڙن سان ويندا؟

شام- اڙي پاڻي، ڏيڍن لکن جي پاليسي ملڻي
آهي. اِها مسز راڻي رهيا ۽ عجيب آهي. ڇهه مهنا
ٿيا اٿس اِيڏسي ڪڏهن ۽ ڏيڍو ٻه، لکن جو ڏنڊ و ٺـ،
ڪري چڪي آهي.

شيلو- مان سڀ سمجهان ٿي تو ڳالهه ڪي. راڻيءَ
جو ٽالو ٻڌو نه آهي نه واسطو پاڻي آهو نه آهي.

شام- اڙي ڀڳوان! تـو کي خبر نـه آهي اِهي
شڪ شبها ڪڏهن ويندا، ٻيا اچي ٿي آهين تر
اڃان ڏاڻين ... تو ڪا تو ڪا ......

شيلو چڱو، و نو هيءَ ٽوال، جلدي سنان ڪري

موت جو پوت ڏيکاري پنجويهن هزارن جي پاليسي ورتو، هن جي نوڪري هاڻي ته لڳي آهي.

شام- اڄ هتي روز ٿا اسين ٻه ٽـــرڪن جا ٽڪر ٽين. موت کي مٿي ۾ ٻڪڙي اسين مرد ٿا پنهنجن ڪمن تي وڃون. ڪڏهن ته اها مٿي ڪٽي، ڪا خبر ئي ڪانه ٿـــي پوي. موهن نه مهنجو ننڍڙو ننڍڙو پيارو سالو آهي، هن جو خيال مان نه ڪندس ته پيو وري ڪير ڪندو.

شيلو- (انڊي) اهڙي واتي نه نه ڪيو مهنجي پاڻ لاءِ.

شام- اڄ مان نه هن جي عمر وڌائـــي رهيو آهيان.

شيلو- عمر وڌائڻ جا توهانجي هٿ ۾ آهي؟

شام- اصل ۾ جيڪي انشورنس ڪرائيندا آهن انهن جي عمر وڌي ٿي وڃي آهي جو هن لاءِ ايل. آء. سي ۽ ايجنٽ، مالڪ کان دعائون گهرندا رهندا آهن. هن جو نه ان ۾ فائدو آهي.

شيلو- اس اس، ٽـــوهانجي ڳـــالهين ۾ وڃي رهندس ته مهنجي رنڌڻي ۾ رولو پئجي ويندو. ٻپهر سارا ڪم پيا آهن. (ٽورو رکجي) ها، پڇاڻو اڄ توهان گهڻي اچي ويندا؟

شام- اڄ ڪاتي ۽ اپائنٽمينٽ ڪونهي. روٽي پاڻي ڪاٽي ٽڪرائندس.

شيلو - ڪم اهڙو هجي جو گراهڪ در تي اچي ۽ نه هجي در تي ويٺو رهجي.

(شام جو ليار ۾ اندر اچڻ.)

شام - شيلو، مان نه هلان ٿو.

شيلو - اڙي ڇڏيو ڇا ٿا؟ اهو آمليٽ ٽوسٽ وري ڪير کائيندو؟

شام - مان جي کائڻ ويٺس ته منهنجو ڌنڌو چوپٽ سمجهه، هيڏو وڏو ڌنڌو ملي ويو ته منهنجو پيٽ پنهنجو پاڻ ڀرجي ويندو.

شيلو - پر انشورنس آفيسر، توهانکي پنهنجي پتنيءَ سان شام جي اپائنٽمينٽ ياد ئي ڪونهي.

شام - اڙي ساري، مونکي ته بلڪل ياد ڪونه هئي. ڇهين واري شو جون ٽڪيٽون آهن نه. بس ڪو خيال نه ڪر. مان ڪلاڪ اڌ اڳ ئي پهچي ويندس، تون ليار ويٺي هجج.

شيلو - مان ليار ٿي، توهانجي ناليءَ جي مالا وٺي جپيان ۽ توهان غائب هجو، ڪڏهن اچڻ سان وٺي دل لڳي ڪجو يا ڪڏهن بار ۾ وسڪي يا ٿيٽر ۾ مستان هجو.

شام - نه نه، ائين وري ڪيئن ٿيندو!

شيلو - ٿيندو وري ڇا، ٿيندو رهيو آهي، گهڻيئي دفعا. اجايو ٿا ٻار اڳيان واڇ کولايو.

شام - بس بس، مان ايندس هنڊريڊ ون پرسينٽ.

(شام جو ٻاهر نڪرڻ ۽ پردو ڪرڻ.)

تيار ٿي وڃو ته، مان توهان لاءِ ٽوسٽ آمليٽ ٺاهي وٺان.

شام- گڏجي ؛ ڪچو ڪٿي آهي ؟

شيلو- اهي ٻئي توهانجي ڪلهي تي لٽڪائي ڇڏيا اٿم. ڇتو ته هاڻي ٻاهر روم ۾ ڏيکاريا اٿو.

شام- (کلي) اهو ڏٺو اٿم. توهان تڪليف نه ڪريو.

(شام جو وڃڻ.)

شيلو- (پنهنجو پاڻ کي) ڇا ته عجيب ڪم ڪندو آن. مونکي ته پاڻ سان گڏ رولي رکيو اٿن.

(ٻبلوءَ جو پرويش.)

ٻبلو- ممي او ممي، مونکي جلدي ناشتو ڏي. اَڄ ڪاليج ۾ دير ٿي وئي آهي.

شيلو- سڀ گهوڙي تي ڇا چڙهي اچن.

ٻبلو- ممي، مان ڪڏهن گهوڙي تي چڙهي ايندو آهيان. منهنجو ته وقت مقرر ٿيل آهي. هن ئي مهل مان روز ڪاليج ۾ ويندو آهيان.

شيلو- پٽڙا، توکي ڪير ٿو چوي، توهان ته منهنجو سڀ ڪو پيارا آهين. اهو ئي پڇڻ لاءِ، اس ڇا چوان ....

ٻبلو- ها ممي، پاپا جو ڪم مونکي به نه وڻندو آهي. ماڻهن کي سڄو ڏينهن ويٺو مسڪا هڻ. پيسا اهو به ڪوئي ڌنڌو آهي!

شيلو- هُو ويچارو پرديس ۾ انجنيئرينگ تي پڙهي ته هن مٿان پئسو ته هارائڻو پوندو ۽ ٿورن ئي، اسانکي گهٽ خرچ نٿو ڪرائين.

ٻلو- پپا جو غصو مونهنجي مٿان ڇو ٿي ڪڍين ممي؟

شيلو- مان سچ ٿي چوان ٻلو، ڀلا جڏهن گهر ۾ اڳ ۾ ئي هڪ ڪار آهي، اُهو ء هيڏو ضد ڪري هيرو هونڊا ڇو ورتئه؟ پئسا ڇا آسمان مان ٿا ڪرن، اهي ڏينهن رات هڪ ڪري پٽهين ڪـــي ڪمائڻا ٿا پون.

ٻلو- ها ممي مڃيم.

شيلو- (گهڙيال ۾ وقت ڏسي) ٻوڏا ڇهه ٿي ويا، اڃان تائين هن جو پتو ڪونهي.

ٻلو- ممي، پپا کي اَڄ پڪ ئي ڪو تازو مرغو ملي ويو آهي، هنکي ڪٽڻ ويا هوندا.

شيلو- بس، اچڻ ڏين اَڄ گهر ۾.

ٻلو- ممي توکي ياد آهي ته مونهنجي ڪاليج جي داخلا وقت پپا ڪيئن مونکي ڪاليج ۾ موڪلي، پاڻ ڪنهن گراهڪ جو انشورنس ڪرڻ وڃي رهيا هئا ۽ پلجي ويا هئا ته مان هن لاءِ جڏهن ڪاليج جي آڳنڌ ۾ اڪيون پائي ويٺو آهيان.

(دروازي جي گهنٽيءَ جو وڄڻ.)

نظارو ٢-

(ٻوڙو ڪاڪدي شيلو اسٽيج تي هيڏانهن هوڏانهن قيرا پائيندي نظر اچي ٿي.)

شيلو - (پڇهڙو پاڻکي) سايا پنج ٿيا آهن، پر سيٺ صاحب جو پتو ندارد، اس گهر ۾ اچڻ ڏينهن ته کبو و تانس.

(پٺي ڪمري مان ٻبلوءَ جي پوش.)

ٻبلو - ممي، پپا جو اجايو انتظار ٿي ڪريان. مان ته چوان ٿو ته هنکي ڪهڙ ياد ٿي ڪو نه هوندي.

شيلو - ٻبلو!

ٻبلو - جيءَ ممي.

شيلو - تون مهرباني ڪري منهنجي ذهن لسي اوڻ نه اُڀرڪ.

ٻبلو - منهنجي مٺي ممي، مان پپا جي ڳالهه ٿو ڪريان، سڀو ڏينهن اس، ڌنڌو، پئسو، پئسو، ٻيو ته ڪجهه ياد نه اٿن.

شيلو - (ڪاوڙجي) ۽ اهو پئسو آهي صرف توهان لاءِ ٿا ڪمائين، توهانجي ڳالهي پڻ خرچن جي پورت ڪرڻ لاءِ هين ڪي هيڏو ڪم ٿو ڪرڻو پوي.

ٻبلو - منهنجي خرچن جي، واهه ممي واهه، منهنجي وڏي پٽ دليپ لاءِ ٿا پاڻيءَ جيان پئسو هارين ۽ نه منهنجي مٺان.

شيلو- اهي ڪار ۾ پاڻ سان وٺي اچن ٿا.

ليلو- ڪار ڪانسواءِ ٻاهر چري ٿي. نٿي سگهين. سڄي مهنجي گهر ٺائين ٿس آهي. غريب پيءُ جي سڪ ئي نٿي لڳيئي.

شيلو- نه نه پيءُ اٿين نه آهي.

ليلو- اٿين ٿي نه آهي - هوشيار شاهوڪار ٻٽي مليو اٿيئي. ٿوءِ ته هن مٿان سدا ناراض لڳي ٿيئي آهين. موڪي ڏس، ڪيئن ٿيئي هلان. مرد ۾ ڪائي چالاڪي ڪونهي. اس آفيس جي ٻ ٿوني ٿوري ڪري اچي گهر ۾ ويٺو آهي. گهڻا لڳا علاج ڪيا انهنانس ته شام وقت واهي جي انجمسي ڪڻ، خوب ڪمائيندين. ليڪن مهنجو چوڻ جڻ ته پٿر تي ڀاڪي هارڻ مثل آهي.

شيلو- دادا، انجمسي ڪٺن ٿي، اهي ته هنکي ضرور مدد ڪندا.

ليلو- ٿر مهنجي ٻڌي ڪير ٿو، ها ٻــر وڏي آس اٿم ٿمن ٿڙي ۾. هوُ شام جيان چالاڪ آهي. ٿو ٿيون پڙهائي ماٺهن جو واهو ڪري ايندو.

شيلو- ته ٿمن کي انجمسي ڪٺاهه.

ليلو- اڙي هنکي ٿمهنجي پتار جيان ڊپوٺميمنٽ آفسر ڪندس. اجهو درخواست لکي ڪٺي آئـي آهيان شام کي ڏيڻ لاءِ.

شيلو - (خوش ٿيندي) اچو اچي ويا (ٻ ڪ
ڀاڻي دروازو کولي ٿي ۽ ليلوءَ کي سامهون ڏسي
هڪدم ٻڪي ٿي وڃي.)

شيلو - ليلو، تون هن وقت!

ليلو - ها، ها ڇو، واڙي ڇو ٿي وئي آهين؟

شيلو - اڙي آئي تون، ائين ڇو آهين، وڃي
رهي آ.

ليلو - پت ساٿيئين نه ٺيڪ آهي نه؟

شيلو - ها، ها، بلڪل ٺيڪ آهي. اصل ۾ هن کي
ٻيا اڄ دوکو ڏنو آهي، ٻڪڙ ڏيکارڻ جو واعدو
ڪري، ڪٿي وڃي رهيا آهن.

ليلو - اها ڳالهه آهي (شيلوءَ کي ڀرواڙون
پاڻيندي) اڙي ڇري، اهڙن ننڍن ننڍن ڳالهين تي
وڃي سوچيندين ته، گهر گرهستي ڪيئن هلندي.
وڃ ته ڳالهيون ٻوليون ڪرايون.

(شيلو چپ چاپ ٻيهي سان صوفا تي وڃي
ٿي رهي.)

ليلو - اڙي، اڃان ڪهڙو موٽ نه ٿيو آهي.
توو ته گهر ۾ وٽاو موجود آهي، توکي ٻاهر اٿڻ
۾ ڪڙو ڏسڻ جي ڪائي ضرورت نه ڪانهي.

شيلو - گهر ۾ وڃي وڃي اوڙ ٿي ٿي وڃان.

ليلو - پوءِ هلي اچندي ڪر موڻ وقت.

شيلو — اڄ ٽو نه دوست سان پڪچر تي وڃڻ جو پروگرام اڳيئي ٺاهي آيو آهين.

(فون جي گهنٽي وڃي ٿي ؛ ببلو اٿي فون کڻي ٿو.)

ببلو — ممي ، پاپا جو فون.

شيلو — تون ٿي ڳالهائيندس. مان ڏاڍي غصي ۾ آهيان، کڻي نه ڪجهه گهٽ وڌ ڳالهائي ڇڏيانس.

ببلو — ها، پاپا، ممي ڪچن ۾ آهي، ڪو نياپو ڏيڻو اٿو، ها، ڇا چيئي، تو هان گهر دير سان ايندا ...... ڪو ضروري ڪم ٿي پيو اٿو ...... رو ٽي پاڻي کائي ايندا ...... کائي ڇڏتا نه، ڪري .... چڱو مان چوندو سانس.

شيلو — (واڪو ليندي) مان سڀ سمجهان ٿي ڇو دير سان ايندا. مان هن جي رڳ رڳ مان واقف آهيان.

ببلو — ممي پليز، پلا ٽڪيٽون نه ڏي نه ڦاڙي.

شيلو — (ٽڪيٽون ڦاڙيءَ ٿي ڦٽيون ڪندي) هان وٺ.

(ببلوءَ جو ٽڪيٽون کڻي ٻاهر وڃڻ.)

ليلو — (پيڻ جا وار اساڙي) منهنجي منڙي شيلو، مردن کي ڇڏڻي ڏيو آهي. جيترو هدن جي ٻنيان وڃبو

ببلو- (وڇڙ) آنٽي او آنٽي.

ليلو- ڇا، پٽ.

ليلو- آنٽي اگر منهنجو چوڻ مڃين ته، ٻين لاءِ ٻيو ڪو ڪم ڳولهه. اهو ته، ٻيو ر مسڪا پالسيءَ جو ڪم آهي.

شيلو- ببلو، مهرباني ڪري تون پنهنجو منهن بند ڪر، پنهنجو ٻيءَ ڇا سڄو وقت مسڪا ماريندو آهي. پنهنجي پتا لاءِ ائين ڳالهائيو آهي، ماڻهو خود به ته هن وٽ واهي ڪرائڻ لاءِ ايندا آهن.

ببلو- ممي، تون به ته پپا لاءِ ائين چوندي آهين.

شيلو- مان ڀلي چوان.

ببلو- ساري ممي، ڀلا ائين چوان ته جيڪو پنجويهه چوي تنهن کي پنجاه ۽ جيڪو پنجاه چوي، تنهن کي لک، جي پاليسي ٺهيندا آهن.

ليلو- پٽ ايا ته، آهي زبان جي چترائي، هٿ کي صفائي، اهو ڏانءُ ته ڪو پڙهين ڪان سگهي.

شيلو- (ڪاوڙجي ڏائين ڏسندي) ڇهه لڳي ويا. ٽڪچر شروع ٿي ڪي وئي. هاڻي اٿي ٽڪيٽون ٿي ڦاڙيان.

ببلو- ممي ٽڪيٽون ڦاڙڻ ڇو ٿي. منهنجي حوالي ڪر ته، مان دوست سان ٽڪچر ڏسي اچان.

شيلو — اڄ تو نه دوست سان ڪٿهر ٿي وڃڻ
جو پروگرام اڳيئي ٺاهي آيو آهين.

(فون جي گهنٽي وڄي ٿي ؛ ببلو اٿي فون
کڻي ٿو.)

ببلو — ممي، بابا جو فون.

شيلو — تون ئي ڳالهائينس. مان ڏاڍي غصي ۾
آهيان، ڪٿي نه ڪجهه گهٽ وڌ ڳالهائي ڇڏيانس.

ببلو — هائو، بابا، ممي ڪمن ۾ آهي، ڪو نياپو ڏيڻو
اٿو، هائو، ڇا چئبو، توهان گهر دير سان ايندا ......
ڪو ضروري ڪم ٿي پيو اٿو ...... روٽي ٻاٽي کائي
ايندا ...... ڪائي چنتا نه ڪري .... چڱو مان
چوندو سانس.

شيلو — (وار ڪوليندي) مان سڀ سمجهان ٿي
چو دير سان ايندا. مان هن جي رڳ رڳ مان
واقف آهيان.

ببلو — ممي پليز، پلا ٽڪيٽون ته ڏي نه هاڻي.

شيلو — (ٽڪيٽون ٽپائيءَ تي ڦٽيون ڪندي)
هان وٺ.

(ببلوءَ جو ٽڪيٽون کڻي ٻاهر وڃڻ.)

ليلو — (پيڻ جا وار اساڙي) منهنجي منڙي شيلو،
مردن کي ڇڏي ڏيو آهي. جيترو هن جي پٺيان ويندو

ٻٻلو - (وڇڙ) آنٽي او آنٽي .

ليلو - ڇا، ٻچا .

ليلو - آنٽي اگر منهنجو ڇوڪرو مڃين ته، ٻين لاءِ ٻيو ڪو ڪم ڳولهه . اهو ته، پيرو مسڪا پالش جو ڪم آهي .

شيلو - ٻٻلو، مهرباني ڪري تون منهنجو مٿو نه رکي، منهنجو پيءُ ڇا سڄو وقت مسڪا ماريندو آهي . منهنجي پتا لاءِ انهن ڳالهائڻو آهي، ماڻهو خود ٻه ٻه هن وٽ وهمي ڪرائڻ لاءِ ايندا آهن .

ٻٻلو - ممي، تون ٻه ته ٻيا لاءِ انهن چوندي آهين.

شيلو - مان ٻلي چوان .

ٻٻلو - ساري ممي، پلا انهن چوان ته جيڪو پنهنجو ٻوٽ ڇوي انهن کي پنهنجاه ۽ جيڪو پنهنجاه ڇوي، انهن کي لڪ جي پالش ڏيندا آهن .

ليلو - پت اها ته، آهي زمان جي چتراڻي، هاٿ کي صفائي، اهو ڏاڍو ته ڪو پٺهين ڪان سکي.

شيلو - (گهڙيال ڏانهن ڏسندي) ڇهه لڳي ويا . اسڪول شروع ٿي، ٿي ويو . هاڻي اٿي اسڪيٽون ٺي ڦاڙيان .

ٻٻلو - ممي اسڪيٽون ڦاڙيان ڇو ٿي . منهنجي حوالي ڪر ته، مان دوست سان پڪچر ڏسي اچان .

آهي. اِس هڪ ئي اُس "شام ڪيسواڻي گهر ۾ آهي." ۽ اگر نه هجي ته ٽا فون هيٺ، مان ڇا مري وئي آهيان.

ليلو – پاڻي مونکي ته ٿهڻجون ڳالهيون سمجهه ۾ نٿيون اچن، ٽورا سال اڳ، به ته هنجي ايڏيت مٿان ٽو الزام مڙهيا هئا. ڇا ناڻو هو هنجو، ها، اروتا ڏيکاري. ڳالهه ڪجهه به ڪانه هئي ۽ جڏهن هوءَ اهڙيسي ڇڏي وئي تڏهن وڃي ٽوکي آرام آيو هو.

شيلو – ۽ هن ڪليائيءَ جي ڳالهه ته سچي نڪتي هئي نه؟

ليلو – شيلو، مونکي ته خبر آهي نه. ٽون شروع کان شڪي سڀاءَ جي آهين ۽ مٿان ٽوکي گهوٽ به وچي ايل. آء. سي جو ڊيولپمينٽ پي ايڪ آفيسر مليو آهي. هنجو ته ڪم ئي آهي سڀني ڪي ڪلپ ڪيڪارڻ، پوءِ عورت هجي چاهي مرد. ٽ نڌي وڌائڻ لاءِ راتجو ڏهه سان اچڻو پوي ٿو. ماڻهن کي ڪمري ڏيڻ لاءِ هڏن سان گڏ وڃي ڪاٽڻو پيٽڻو پوي ٿو. ڪڏهن ڪا ڇڪي چاڙهي آيو ته ڏوهه ته ڪونه ڪيائين.

شيلو – جڏهن کي اڳي ٿهن کي خبر پوي.

ليلو – مان ته صلاح ڏيان ٿي. ٽون اجايو پهنجي

اونرو آهي ٻـري پچندا آهن ۽ ٻـري کبو نه پيا
ڇنبڙندا آهن.

شيلو ـ ٻر اهو ڪوڙو هدن سان نڙو لڳي، اهو نه
مان هدن کي پڪڙي وٺي آهيان، نه نه لسرڪڻ ۾
ڏاڍو ڏي ڪونه لڳندس.

ليلو ـ هل ڇري، هن عمر ۾ اهي شوق هوندا
آهن ڇا.

شيلو ـ مهنجو مڙس نه خبر ته مونکي هوندي نه.

ليلو ـ اهڙي ڪا ڳالهه ڏني انيٽي ڇا شام ۾؟

شيلو ـ ڏسي ڏسي نه وڏي ٿي آهيان. هاڻي نه
صرف شڪ آهي.

ليلو ـ اڙي، اڄي جوانيءَ ۾ ٻـي ڳالهه هئي، هاڻي
نه شام کي به اچا اچي ويا آهن، اجايا شڪ ته ٺيڪ
نه آهن.

شيلو ـ هڪ دفعو صرف هن راتيءَ سان مڪاميلو
ٿي ويو، صبح کان هدجي فون جي انتظار ۾ ويٺا
هوندا آهن.

ليلو ـ اها راتي وري ڪير آهي؟

شيلو ـ هدن جي نئين اڇندت.

ليلو ـ اڇندت آهي نه ضرور فون ڪندي، ان ۾
ٻري کهڙي ڳالهه آهي.

شيلو ـ مان فون ڪٽان نه مونکي مهن چو نه ڏيندي

شيلو - پر توهان پيتا ڇو آهيو، ويهو نه.
چا پيئندا.

راڻي - وسڪي پيئڻ ڇڏي مان سڀ پيئندي آهيان.

شيلو - (اٿندي) چانهه يا ڪافي هلندي.

راڻي - ٻئي چانهه هلندي ۽ ڪافي ٻوڙندي.

شيلو - توهان ته سٺو مذاق ڪري ٿا ونو.
(پنهنجو پاڻ کي) اهڙن نازن ۽ نخرن سان منهنجي
شام کـي وس ۾ ڪيو آهي، مـان تـه سڀ
سمجهان ٿي.

(ليلو ۽ شيلوءَ سان گڏ اٿي ٿي. ٻئي پيئڻ ڪمري
۾ ويهي سس پس ڪن ٿيون.)

ليلو - اڙي ڇوري، تون هن وڏي ماڻهوءَ جي زال
تي شڪ ڪرين ٿي.

شيلو - وڏي ماڻهوءَ جي زال!

ليلو - ها، ڇوري، هن جو مسٽر تنهنجي جيجاجيءَ
جو پاس آهي. هو ڪمپنيءَ جو ڊائريڪٽر آهي.
هن وٽ موٽر گاڏيون، نوڪر چاڪر، محل ماڙيون
سڀ آهن.

شيلو - اچا!

ليلو - مسٽر رهيجا ڪلمڪر، ڏسڻو وائسٽو ۽ ٺاهوڪو
جوان آهي. تنهنجي شام کان ته وڌيڪ ......

مرد تي شڪ شبها نہ ڪر. ٻن جوان ٻچن جي ماءُ ٿي آهين، ڪجھ نہ سمجھي سگھ.

شيلو - چڱو ڀلا، خدا لاءِ. تون ڇا ڪانئيندڙ ٻن ۽ ٻيئندڙ ٻن ؟

ليلو - جيڪي آ، وٺيئي.

شيلو - گجرن جو سيرو ليار ٻيو آهي.

ليلو - موالڪي لاءِ گجرن جو سيرو مليو لاءِ سڀ ڪجھ مليو.

(دروازي جي گهنٽي وڄي ٿي. ليلو اٿي دروازو کولي ٿي.)

ليلو - شايد، تنهنجو شام سيٺ نہ اچي ويو.

شيلو - اڙي توهان!

شام - ها، ٻارني اپائنٽمينٽ هوندي آ، ڪسڪي ويو. رستي تي هن (ساڻ آيل عورت طرف اشارو ڪندي) ضد ڪيو تہ ٻڌهڃي ٻنڌيءَ ساڻ ملاقات ڪراءِ.

عورت - ٻاٻي نمستي.

شام - خدا نہ هيءَ ڪير آهي.

شيلو - ڪئي صبح مردان جو فون ڪرڻ واري والٽي رهيا نہ ڪانهي.

راٽي - توهان ٺيڪ سڃاتو ٻاٻي.

شيلو- اسين ٿورو وقت اڳ ئي ويٺا آهيون.

راڻي- سچ. ڀلا (ليلوءَ ڏانهن اشارو ڪندي) هن سان منهنجي واقفيت نه ڪرائيو.

شام- هيءَ آهي منهنجي سڪيلڌي وڏي سالي، شريمتي ليلان چيلا راماڻي. وڏي يعني تنهنجي ڀاڀيءَ کان ٻه سال وڏي ۽ مون کان ٻه سال ننڍي.

راڻي- واه ڀائي ساليون ته سڀنهن کي ئي پياريون ٿينديون آهن.

(سڀني جو ٽهڪڙن ۾ ٻوڙ.)

شام- ڀلا ٻڌاءِ تـه مسٽر رهيجا کـي گهڻيون ساليون آهن؟

راڻي- هڪ به نه. انڪري ته مون سان وڌيڪ پيار اٿس.

(وري سڀني جا ٽهڪ.)

ليلو- ڀائي تون ته سڀني ٽائيم پـاس آهين، منهنجي ڀيڻ جيان ڪلهه.

راڻي- ته ڇا توهان منهنجي ڀيڻ کي سڃاڻو؟

ليلو- ها، هوءَ هن جي ڪمپنيءَ ۾ ٽپي ته ڪم ڪندا آهن.

راڻي- اڙي ڀائي، هيءَ ته ڇپو رستم نڪتي.

ليلو- مون توهانکي ستيہ نارائڻ جـي ڪٿا تي ڏٺو هو.

شيلو - بس بس. اگر ائين آهي ته جو ٽُس ڪسي ڪهڙي ڳڻتي آهي ايڏسي ڪٽڻ جي. ڳڻسي جي ضرورت ڏا ٻيو ڪجهه ....

ليلو - اڙي شيلو! تون تنهنجي شام کي ڪانه ٿي سڃاڻين. چالباز ٻئين نمبر جو، ويو نه مليو هو ڏس سو اهڙسي ونئي آيو هوندو. هٿين خالي اچڻ جي جو عادت ڪونه اٿس. اهو سڀ تنهنجي ڪرشن جو ڪرشمو آهي.

شيلو - ڪرشمو!

ليلو - ها، ها، اُن کي اَڄ جي زماني ۾ چالاڪي چون ٿا. اهڙي ماڻهوءَ کي چالو. چالو ئي ته اَڄ مال ڪمائين ٿا، ناڻو ناهين ٿا.

شيلو - ته منهنجو شام چالو آهي.

ليلو - صرف چالو، اڙي پاڻي هڻي ته... مها چالو آهي.

(ٻئي پيڙ هلڪو مرڪن ٿيون)

ليلو - شيلو، ڪافي!

شيلو - ڪافي ته تيار پئي آهي. شام لاءِ ناهي ٿرماس ۾ وجهي رکي ڇڏيم، اجهو ڪڍي آڻيانس.

(شيلوءَ جو ڪافيءَ جا ٻه ڪپ ٽري ۾ ڪڍي اچي ٽماڻيءَ تي رکڻ.)

راڻي - ڇو ڀائي ٻه ڪپ؟

شام – واهه رحمدل پيءُ! تڏهن ڪميشن ۾ پاڻ کي ڏيندي ڪر.

راڻي – تنهنجي پيءُ کي هميشه ڏيو آهي، ونجو ڪڏهن به نه. اهو ته پاپ جو ڪم آهي. الٽو توهان پنهنجي ڪمائي ۾ مونکي ڏيندا ڪريو.

شيلو – واهه منهنجي نخرالي نراڻ، تون ته ڏاڍي چالاڪ آهين.

شام – ۽ مان!

ليلو – توکي ته جوٽي چالو چوندي آهي.

راڻي – سچ، مسٽر رهيجا به، هنکي چالو ٿي چوندو آهي. هنکي اهڙيون ته ٻه ٻيون ڳوڙهائين جو هڪ مهني ۾ ان لکن جي پاليسي ۽ ٻئي مهني ۾ جوءِ جي اپڄسي ڏنائيدس.

ليلو – ته مسٽر رهيجا جي اکين ۾ سومو پاڻي ويو.

راڻي – هوءَ چوي پيو ته اهڙو ماڻهو اگر ٻئي ڪنهن ايٽيس ۾ هجي ها ته لکن ڪروڙن ۾ لڏي ها! اصل ۾ گهر جي پير کي ڪير نه پڇندو آهي.

ليلو – (ڪلهندي ليلوءَ کي) ڏس چريي، تنهنجي شام جي پاري ۾ پين جو ڇا راڻو آهي، پر تنهنجي لاءِ ته ... سچ ڇا چوان ...

شيلو – اڙي گهر جي مرغي ....

شام – دال برابر.

(سڀ اچي ٽهڪڙن ۾ پون ٿا)

(پردو ڪري ٿو)

راڻي - توهان اڄڪين سال جي ڳالهه ٿا ڪريو.

ليلو - هائو برابر.

راڻي - تڏهين ته توهان منهنجي پاسي آهيو، هن پاسي نه.

ليلو - نه پاڻي ٻنهي پاسي. توهان منهنجي پيٽ ٻچي وڃو.

شيلو - ليلوءَ جي پيٽ ٻڌي منهنجي ان پيٽ ۾ اهو نئو هن جي ساڻي. نه بلڪل نه.

ليلو - اڙي چو نه.

شيلو - سالي آڌي گهر والي، نه بابا مونکي منظور نه آهي. مونکي ته ڪٿي پياري نياري ٻراڻ.

راڻي - منهنجي دل جي ڳالهه ڪئي اٿو. مان ته آهيان ٿي مسٽر ڪيسواڻيءَ جي نڊي پيٽ ۾ ڪيس چوندي ته پاڻو پاڻو ڪري آهيان.

شام - پاڻي مونکي چوليون گهاڻي ۾ وڃو، پيٽ کي نه ڏٻٽو پوندو ساليءَ ڪان ڪسي قري ڪائي سگهان ٿو.

شيلو - توهان اُن جي پرواه نه ڪريو. مان ڏٻدٻسانس. جتي هڪ ٻراڻ ناٽڪي آئي ابي راڻي.

شام - او. ڪي انگوبل.

راڻي - توهان اها ڳالهه ته چڱي طرح انگري ڪري چڪا آهيو. توهانکي پاڻ ٻطام الڏهن ته. توهان لي رحم آيو ۽ توهانجي اهڻت ٻڃي وڃو.

لڳل آهي. هڪ طرف Silence Please جو بورڊ لڳل آهي. ٿوڙدي ڪلاڪ تي هڪ نرس ڪرسيءَ تي ويٺل نظر اچي ٿي. هوءَ فون تي ڪنهن سان ڳالهائي رهي آهي.

(ايتري ۾ دروازو کلي ٿو. هڪ وڏي عمر جو مرد ۽ استري اندر اچن ٿا.)

نرس: (ٽيليفون جو رسيور هيٺ رکي) ڇٽو.

مرد: ڪو ٻڌايو ڪشور رهيجا جنهن جو اڄ شام جو موٽر انڪسيڊنٽ ٿيو آهي، ڪهڙي روم ۾ رهيل آهي.

نرس: او هان هن جا ...

مرد: مان هنجو سهرو سدو رومل ۽ هيءَ هنجي سس ستي آهي.

نرس: اڇا، توهانجي ننهن کي ڏاڍا زارود سٽ تڪ لڳا آهن.

سدو رومل: سسٽر! ٽنگون ٻانهون ته سلامت اٿس نه.

نرس: مسٽر! مان ڇا چوان، جڏهن رستي جا ماڻهو هتي کڻي آيا هئس تڏهن مٿو ڦاٽو پيو هئس ۽ ٻئي ٽنگون ڪٽيل هئس.

سدو رو ۽ ستي: (حيرت وچان) ڇا؟ ٻئي ٽنگون ...!

لڙڪ ۽ مرڪ

- ڪردار -

ڪشور ۽ ڪوِتا - هڪ جوان جوڙو
سيٺ ۽ سدورومل - ڪشور جا ماءُ ۽ پيءُ
لڇمي ۽ لالچند - ڪوِتا جا ماءُ ۽ پيءُ
هڪ نرس، وارڊ بواءِ ۽ ڊاڪٽر

آستان:

هڪ اسپتال جو نظارو.

وچ ۾ ملاقاتين لاءِ ٻه صوفا پيل آهن. انهن جي پرسان هڪ ٽي پائي پيئي آهي، ساڄي طرف هڪ ڪمري ۾ وڃڻ جو دروازو آهي. ان مٿان هڪ ڳاڙهي بتي ٻري رهي آهي. ان مان ظاهر آهي ته اهو آپريشن ٿيئيٽر آهي ۽ هن وقت آپريشن ٿي رهيو آهي.

اسٽيج جي وچ ۾ اندر اچڻ جو هڪ دروازو آهي. ٽيبل تي ٽيليفون رکيل آهي. سامهون پٺ تي هڪ گهڙيال لڳل آهي. ان ۾ رات جا ٨ لڳا آهن. گهڙيال هيٺان انسان جي بدني امداد جو هڪ فوٽو

سان وهانءُ ڪيو هـو ۽ نڪو هڻن جيان لـوڪش ڪيو هو.

سدورو: لوڪش نه چري، اوهان مڙهاڄ .

ستي: ها ها سمجهيم .

سدورو: ستي، سچ ته ڪشور جي هن نئين شادي ڪرڻ ۾ موڪلي ته ڏاڍي ونڪ آهي. پنهنجي ذات برادريءَ مان شادي ڪرڻ مان پيو مزو، مان تو شان آهي. ڪٿي اسين شڪارپوري ۽ ڪٿي ڪراچيءَ وارا چاڻـرو.

ستي: اڙي اهو ته گهٽو ڪاڻ وسين ۽ مٿان ڏيڻ ونڻ صفا بڙي. چون ته اسانجي چاڙن ۾ ڏيڻ ونڻ آهيٽي ڪانه. مائٽن کي جيڪي ٻڌي اهو ڏين. پـلا سدڌيءَ جي شادي هجي ۽ هيرا جواهر، مٺيا مڊيون، ولائتي ڪپڙا لٽا، ٽي. وي. فرج، سڪوٽر ۽ موٽرون نه هجن!

سدورو: سدوري، هاڻي اهي ڳالهيون ڇو ٿي ياد ڏيارين. پلجي وڃ، اسانجي نصيب ۾ نه هونديون.

ستي: (اکيون ڦوٽاري) ڇو پلجي وڃان؟

سدورو: ته پلا ياد ڪري ڇا ڪندينءَ؟

ستي: اڙي ڏسجو وڃنا . هاڻي موقعو آيو آهي . مان نه پهڙي کي ٻـي ونري وٺي ڏيندس.

سدورو: (وڏا ڪيي) ٻي ونري وٺي ڏيندس.

نرس: ها! ڏاڍي نازڪ حالت هئس، (آپريشن ٿيٽر ڏانهن اشارو ڪندي) ٿوري دير پهريان ڪيس آپريشن لاءِ اندر ڪڍي ويا آهن.

(پل پير لاءِ سدورومل ۽ ستي اٿي بيٺا رهن ٿا ۽ هيڏانهن هوڏانهن نهاريندا رهن ٿا.)

سدورو: اسانجو ڇوڪرو ڪشور هتي آيو هو.

نرس: ها، هو خون جي الٽن جو بندوبست ڪرڻ ويو آهي. اوهان صوفا تي ويهي رهو. سڀ ٺيڪ ٿي ويندو.

(ٻئي هڪ صوفا تي ويهي رهن ٿا. پل پير لاءِ خاموشي ڇانئجي ٿي وڃي.)

ستي: هيڏانهن پٽو نه.

سدورو: ها، ڇٽو.

ستي: هيڏي وڏي آپريشن مان ڇوڪري جڏي مدلي ٿي نڪتي نه؟

سدورو: ڇا ڪبو؟ جيڪا اسان جي ڪشور جي قسمت.

ستي: ڇو، ڪشور جي قسمت سان هن جي به قسمتءَ جو ڪهڙو واسطو.

سدورو- اهي ميان ٻيجي آهن. جيئن مان ۽ اون.

ستي: الاشڪ، پر اسان مائٽن جي رضامنديءَ

سوال آهي. توهان خون ڏيڻ چاهيو ٿا، توهانجي مرضي.

(نرس ڏانهن مخاطب ٿيندي)

ڊاڪٽر: بلڊ بئنڪ ۾ فون ڪري ٻڌ ته مريض جو گهوٽ خون جون ٻوتلون وٺي نڪتو آهي يا نه؟

(هوءَ واپس آپريشن ٿيئٽر ۾ هلي وڃيٿو.)

نرس: (فون گهمائي ٿي) هلو، بلڊ بئنڪ، ڏسو، اسان هڪ ايمرجنسي اڪسيڊنٽ آپريشن لاءِ هڪ ماڻهو، ٻه ٻوتلون A Positive بلڊ لاءِ توهان وٽ موڪليو آهي. ها، ڇا چيو، هوءَ ماڻهو بلڊ جون ٻه ٻوتلون کڻي ڪڏهوڪو توهان وٽان نڪري چڪو آهي. چڱو چڱو، ٿئنڪ يو.

(دروازو کلي ٿو. لعلچند ۽ لڇميءَ جو پرويش)

لڇمي: (وڏا واڪا ڪندي) اڙي ڇا ٿيو منهنجي ٻچڙيءَ کي، ڇا ٿيس. ڪٿي آهي منهنجي ابڙي، جلدي ٻڌايو.

نرس: ماسي، هيءَ اسپتال آهي. ڪو تنهنجو گهر نه آهي. ڏسين نٿي اندر آپريشن چالو آهي.

سٺي: (ٻاهريون افسوس ڏيکاريندي) ڀيڻ دلجاءِ ڪر سڀ ٺيڪ ٿي ويندو. اهو ته اڳيئن جنم جا ڪرم آهن جو...

لڇمي: آخر ٿيو ڇا آهي، منهنجي ڪو پتا ڪي؟

سٺي: پيو ته ڪجهه به نه، صرف ٻه ٽنگون ۽ مٿو.

اڄي پنهنجي پٽ جا حال ڏنا اٿيئي. زال پٺيان چريو آهي. سڄو ڏينهن پيو پٺيان ڦرموٽري جيان ڦري.

(اپٽري ۾ آپريشن ٿيٽر مان هڪ ڊاڪٽر ٻاهر نڪري ٿو)

ڊاڪٽر: سسٽر! خون آيو؟

نرس: اڃا نه نه آيو آهي.

ڊاڪٽر: هڪ ٻوتل جا اسان وٽ هئي، خلاص ٿي رهي آهي.

نرس: هن مريض جو مڙس بلڊ بئنڪ مان کيڏي دير اڳ خون وٺڻ ڏي ويو آهي. الائي ڇو نه پهتو آهي. مريض جا سس ۽ سهرو ساهوڙ ويٺا آهن. ڇو نه هنن جو بلڊ ٽيسٽ ڪيو وڃي ۽ جيڪڏهن ناءِ چانس ملي وڃي ته اسانجو ڪم ٿي ويندو.

(سدورامل ۽ ستيءَ ڏانهن مخاطب ٿيندي)

ڊاڪٽر: هلو نه توهانجو خون چيڪ ڪريون.

ستي: پر... پر... پر ڊاڪٽر صاحب مان خون... خون ڪيئن ڏيان. اسان نه پهريان ئي ڪمزور آهيون.

ڊاڪٽر: توهانکي ڪجهه ڪونه ٿيندو. توهان ڏسڻ ۾ ئي هٽا ڪٽا آهيو.

ستي: پر اسانکي بلڊ پريشر پڻ آهي.

ڊاڪٽر: ڏسو، توهان جي ننهن جي زندگيءَ جو

سدورو: سيٺ! سائين ڪندو. سڀ ٺيڪ ٿيندو، ڪو ٻتا ڪلهي خوش ٿي گهر ايندي.

ستي: (مڙس کي ٺونٺ هڻي) توهان تہ، چپ ڪري ويهو نہ، ٺيڪ ناڪ ٿي ڏوڙ ايندي. جڏي مڃي، اباڻج اٺجي گهر ايندي.

سدورو: آهستي ڳالهاءِ، ٻڌي نہ وٺن. مون تہ ڪٺي انهن ٿي چيو.

ستي: (آهستي) ڀلي وڃا ٻڌن نہ، مان ڪو هنن کان ڊڄان ٿي ڇا؟

سدورو: اڙي ڊڄان تہ مان بہ ڪونہ ٿو، پر ...

ستي: مان ڄڻ توهانکي سڃاڻان ڪانہ ٿي. هنن افعالن ڪري تہ ڪشور کي هٿن مان ڪيئي ڇڏيو؛ هوُ پيار جي شادي ڪري وٺو. توهان بہ اگر مون وانگر "ندو" اکر واري وهوها تہ هنکي کهڙي مجال هئي جو پنهنجي من ماني ڪري.

سدورو: ڇو ٿي ستل سوُر جاڳائين ستي؟

ستي: توهان هن لوَلي لنگڙي ننهن کي گهر ۾ رکندا؟

سدورو: ڳالهہ تہ سچ پچ ڳري آهي.

ستي: ڏسو، هن دفعي توهان وچ ۾ پنهنجي ٽنگ نہ اڙائجو. مان هن اباڻج کي اسپتال مان سڌو پيڪي موڪليندس؛ پوءِ ......

سدورو: پوءِ وري ڇا ڪندين؟

لالچند ۽ لڇمي : (گڏ) ڇا، ڀلا، ننگون ڪڍجي وڃن انس!

لڇمي : نه نه، اهو نٿو ٿي سگهي.

لالچند : (سدورمل کي) سائين، ڇٿو اهو سچ نه آهي.

سدورو : (سڀني ڏانهن نهاري، پل ڀر رڪجي) مان ڇا چوان ٻائي، سچ کي ڪوڙ ڪيئن چوان- ڪشور ويو آهي خون وٺڻ.

لالچند : (مٿي تي هٿ رکي) اهو ڇا ڪيئه ڀڳوان؟ اڄ مهنجو سڄو خون ڪيو پر مهنجي ڌيءَ نيڪ ڪيو.

لڇمي : (مٿي تي زور سان ڌڪ هڻي) اڄ مهنجي نياڻيءَ سان ڪهڙو ويل وهايئه، واهگرو اهو ڇا ڪري ڇڏيئه.

نرس : (چڙ ٻڌندي) مائي، مان توکي گهڻا دفعا چوان ٿي هتي آواز نه ڪجي.

(لڇمي نرس جو ٻڌو ان ٻڌو ڪري، زور زور سان پنهنجي ڇاتي پٽڻ لڳي ٿي.)

لالچند : لڇمي، شانت ٿي (ائين چئي هو ڪيس ٻانهن کان پڪڙي سامهون پئي صوفا تي وهاري ٿو، هن جون اکيون ٻه آليون ٿيل آهن.)

ڪشور: مون ته اڃا ٻاهين نه ڪوپتا ڪئي؟ ته ڊاڪٽر ڪئي ڏنو آهي. جيئن هتي آيس ته مون کي خون وٺڻ لاءِ موڪليو ويو، پر مون هڪ ڳالهه ضرور آهي ته هيءَ ڊاڪٽر ڏاڍو هوشيار آهي. هيءَ ته ٻنگن جا ڪمپائونڊ فريڪچرس آهن، پر هوءَ ته سوين ڀڳر ٽٽل هڏن کي جوڙڻ ۾ ماهر آهي.

لالچند: شل گرو بابا اسانجي نياڻيءَ جي رکشا ڪري.

(سامهون پيل صوفا تي ويٺل ستي سدورام کي چوي ٿي.)

ستي: ڏسو ته هن اپشرم ڪئي.

سدورو: وري ڪهڙو اپشرم آهي؟

ستي: اڙي، هوءَ تو هانجو لاڏلو. اڇڻ سان سس؛ سهري جو ٻاسو پڪڙي اچي ويٺو آهي. لڪ لعنت هجيئي مٺا.

سدورو: پر ستي تون هيٺوري جلد باڙي ڪندينءَ ته وڏو نقصان پهچائيندينءَ.

ستي: وري ڇاجو نقصان ٿيندو. اسانجو پيارو پٽڙو پل ۾ پرائو ٿي ويو، اهو ڇا گهٽ نقصان آهي. ڏسجو هاڻي مان ڪهڙي ٿي چال ڪيليان.

سدورو: تون خبر نه، ڪڏهن سمجهندينءَ. اڙي ڇوري اڃا ته انڪسيڊنٽ جا پٽا وصول ڪيا. (ڪيچ ياد ڪندي) ڪشور، او ڪشور.

ڪشور: جي ٻاٻي.

سٽي : پوءِ مان ڪشور کي ٻيو وهاڻ ڪرائيندي هئس، هڪ امير ۽ آڪاهٽي گهر مان - اسان ڏسجو ويٺا منهنجو تماشو. سڄو ٿيو جو ڪٽل جي ڏيڻ جو موٽر اسپتال ٿيو.

سدورو: اسپتال ۽ سڀاڳي انڪسيڊنٽ!

سٽي : ها ها، اهو ئي ۽ مون چيو.

(اٿئي ۾ دروازو کلي ٿو. ڪشور هڪ هٿ ۾ خون جي ٻوتلن جو پئڪيٽ کڻي اندر اچي ٿو)

ڪشور : سسٽر! هي ڏي خون جون ٻه ٻوتلون وٺو.

نرس : ڏاڍي دير لڳائي مسٽر ، خير.

ليچمي : پٽ نرس کي چئو ته صرف هڪ دفعو مونکي انهيءَ جي شڪل ڏسڻ ڏي.

ڪشور : ممي اندر وڃڻ جي ڪنهن کي موڪل ڪانهي .

ليچمي : پٽ صرف هڪ دفعو ...... (انهن چئي لڙڪن جون لهرون هنجي نيڻن جي درياهه مان وهي نڪتيون .)

ڪشور : ممي ، دل ننڍي نه ڪريو . (سڄوري ڏاڍين نهاري) لما ٿرهان ۽ ...

لاڇمڻ: پٽ چا ڪريان، گهڻو روڪيم ٿو ...

ڪشور : اوهين ٿئي انهن دل ننڍي ڪندا ته ...
(اهين چئي هو سس جي پرسان وڃي ويهي ٿو رهي).

ليچمي : پٽ، تو ڊاڪٽر سان ڪو پتا جي بارى ۾ ڳالهايو آهي ؟

لڇمي : پر اهي ڳالهيون پوء ڪانئس پڇيون ، پهرين منهنجي لاڏلي ٺيڪ ٿي وڃي .

(ايتري ۾ آپريشن ٿيٽر مان ڊاڪٽر ٻاهر نڪري ٿو. سڀني جون نظرون ڏانهس کڄي وڃن ٿيون.)

ڊاڪٽر : توهان هن مريض جا مائٽ آهيو؟

لالچند : هائو، ڊاڪٽر صاحب ! اسانجي ٻچڙي ته ٺيڪ آهي نه؟

ڊاڪٽر : هان، هاڻي ڊپ جي ڪائي ڳالهه ڪانهي. ٽڪ لڳڻ ڪري مٿي مان بي انداز خون نڪري ويو، اهو به بند ٿي ويو. هنجي جان ته بچي وئي پر افسوس جو ...

لڇمي ۽ لالچند : (گڏ) ڇا ڊاڪٽر. ٽنگون ته نه ڪٽيون ويون نه، جلدي ٻڌايو سائين .

ڊاڪٽر : نه، اهڙي ته ڪا ڳالهه نه آهي. آپريشن سٺو ٿيو آهي پر مان ... پار ڪي ... نه ٻڌائي سگهندس ...

ڪشور : پار ڪي !

ڊاڪٽر : ها اهڙي جبري ٽڪ لڳڻ ڪري ڇهن مهنن جو پار ڪري ويس .

ڪشور : پر اهو ڪيئن ٿيو .

سٺي : ڪيئن وري ڪيئن ٿيو . اسانکي خبر ته آهي ته ڪويتا ڏينهن سان آهي . هيڏي لاپرواهي ، توبه مهراج .

ڪشور : مون کي به ته ڪائي خبر ڪانهي .

سدرو - (وڏي آواز سان) هن موٽر واري جي پوليس ۾ رپورٽ نه ڪئي اٿيئي نه؟

ڪشور: ها ڏاڍي، پوليس کي اطلاع ڪيو ويو آهي. آپريشن بعد مان اٿيس. آءٌ ۽ پنڊت ماسي لاءِ پوليس چوڪيءَ ڏانهن ويندس.

ستي: (منهن ٻي مٽ آڻيندي) لڪ پر نه واهه جو ملندا.

ڪشور: (ڪاوڙجندي) ممي هتي ڪوپتا جي جان وڃي رهي آهي ۽ توکي لڳي آهي پئسن جي.

ستي: (پونڊ وڏيندي) منهنجو نه، مٽي کي ڳالهائڻ ۾ ٽنبو وٺي. جٽيو موٽر، سوڙ ڪاڙا موڙ ۽ ٿي ويو آهي سس جو.

(پوليس جو ناٿو پڙهي نرس هڪ ٽڪل ڦاڙل پرس کڻي اچي ٿي.)

نرس: (ڪشور کي) پوليس آفيسر هيءَ هڪ پرس ڏنئي ويو آهي.

ڪشور: هيءَ نه ڪوپتا جي پرس آهي. ڇا نه پرس جي حالت ٿي آهي.

لاچند: اسانجي پڙهي جي ڇا حالت ٿي هوندي، هن پرس مان ئي اندازو لڳائي سگهجي ٿو.

(اچي ۽ لاچند جون اکيون پرجي اچن ٿيون)

ڪشور: اڄ نه ڪوپتا کي پگهار ملي هوندي.

(هو پرس ۾ هٿ وجهي پگهار جو پئڪيٽ ٻاهر ڪڍي ٿو.)

اها تون آهين. پاس تان نالو، انڊرپس ڏسي پوليس اسانکي هٿي اسپتال ۾ ٿي گهرايو.

لالچند: (مرڪي) اسان لاءِ تہ، اَج بيحد خوشي ۽ آنند جو ڏينهن آهي. هلو تہ هلي مهالڪشمي ۽ ساڌٻيلي مندرن مان ڪوئتا لاءِ مالڪ کان آسيس وٺون ۽ پوءِ ڪنهن سٺي هوٽل مان روٽي کائيندا گهر هلون.

ڪشور: مست آئيڊيا!

(سٺي ۽ سدوريمل ڪانسواءِ سڀ اٿن ٿا.)

سدورو: (سٺيءَ کي) هاڻي ڀلا هلندينءَ يا نہ؟

سٺي: (سدوريمل کي) ڪشور پيءُ، منهنجي تہ سيني اميدن تي پاڻي ڦري ويو.

(سدورومل ٿورو هلي، وري پٺيان نهاري ٿو.)

سدورو: (آواز وڌائي) اڙي اٿ نڀاڳي، نہ نہ سڀاڳي.

سٺي: توهان تہ منهنجي پٺيان هٿ ڌوئي پيا آهيو.

سدورو: توکي هن پاڪيٽمار جي واهي جي پئسن لاءِ ويهڻو هجي تہ ڀلي ويهہ، مان تہ وڃان ٿو.

سٺي: پاڻي هڪ مدت تہ، ترسي ڪانہ ٿو، اصل گهوڙي تي چڙهي آيو آهي.

(سٺي جيئن ٿي صوفا تان اٿي ٿي تہ ڦان ٿي پٽ تي ڪري ٿي پوي ۽ پڙڏو ڪري ٿو.)

❊❊❊

ستي: ۽ اسان سان بہ ڪوتا ڪڏهن اهڙي ڳالهہ ڪانہ ڪئي هئي.

سدورو: پر هيءَ پرس ۽ پاس بہ ڏسو، پوا پر ڪوتا جا آهن.

ڪشور: هائو ان ۾ تہ ڪوئي شڪ ڪونهي. مونکي تہ ڪجھ بہ سمجهہ ۾ نٿو اچي. (ڪشور مٿي ڏي هٿ رکي و پائي ڏسو رهي. اتري ۾ دروازو کلي ٿو. هڪ جوان عورت اندر لنگهي اچي ٿي. سڀ کيس ڏسي حيران رهجي وڃن ٿا.)

سڀ گڏ: ڪوتا تون !!

ڪوتا: هائو مان جيئري آهيان.

(اچمي، لالچند ۽ ڪشور جا مکڙا چمڪي ٿا پون. خوشيءَ ۾ هدن جوون اکيون آنسن سان پُرجي پيون وڃن. اچمي تہ ڌيءَ کي ڇاتيءَ ٿسي پوي. ڪجھ دير خاموشي ڇانئجي ٿي وڃي.)

ڪشور: هيءُ سڀ تماشو ڪيئن ٿيو. اندر آپريشن ٿيٽر ۾ ڪنهن ڪير آهي؟

ڪوتا: اهو مان ٿي ٻڌايان. هوءَ ساڳي پاڪيٽ مار هوندي. منهنجو پرس ڪٽي هوءَ دادر اسٽيشن تان ٻاهر نڪندي پئي. منهنجي چور چور، پڪڙو پڪڙو ڪرڻ تي حشام ماڻهن جا هنڪي پڪڙڻ لاءِ ڀڄان پيا. لڳيتو تہ هوءَ انهيءَ ڪار هيٺان اچي وئي آهي.

ڪشور: ۽ منهنجو پرس ڏسي اسان سمجهيو تہ

ليکا ٻاڻي رهيو آهي. ٻاڻ سان ڪچ سس ٻس ڪري
هو چشمو اکين تان لاهي ٽيبل تي رکي ٿو ۽ سڏ ٿو
ڪري — هري او هري.

جواب نه. ملڻ تي هوُ وري زور سان چوي ٿو —
هري اڙي هري، ڇورا ڪڏهن به ڪجهه وجهي وٺو
آهين ڇا؟

هري - (رنڌڻي مان آواز ڪري) اچان ٿو صاحب،
سڌو جي آواز به ٻڌڻ نه آيو. ڇاڻا رکي آهي،
ڪٿي ......

هاسارام- اڙي ڪاڻ هاوڙي. ٻيون هڪ مدت
هيڏانهن ته اَچ.

هري - (اندر اچي) ها، ڇٽو صاحب.

هاسارام- اڙي هيءَ ڇا، تون اڄان تيار ڪونه
ٿيو آهين. هتي گهڻن ڪوڙن سان مدهڻي اڳيان اچي
بيهندا ٻن ته گراهڪ ته پڇائي ڇڏ ٻڌ ڏين. اڳتين هڪ
هفتي کان ٻه ٻولي لڳي آهي. هت هتن ٽي رکي
وٺو آهيان.

هري - ها صاحب، ڪوڙا آهن ته ڪٿي. ٻه قميصون
۽ ٻه سٿڻون ته آهن. هڪ جان تي ٻيٺي آهي ۽ هڪ
ٻرانس آلي پٽ تي ٻيٺي آهي.

هاسارام- وري ساڳي ٻڪ. وڃ وڃي آلي ڏيئي
ٻاڻي اچ. ٻڌن جي گرميءَ سان سڪي وينديون.

★ ميان ٻيبي راضي ★

— ڪردار —

هاسارام - مئريج بيورو هلائيندڙ

هري - هاسارام جو نوڪر

مسٽر مٺي ۽ هن جي ذيءَ انيتا

مسٽر آلما ۽ هن جو پٽ امر.

آستان - هاسارام جو ٻن ڪمرن وارو فليٽ. ٻاهران ڪمري ۾ آفيس ٺهيل آهي جتي هڪ وڏو ٽيبل، ٻه ڪرسيون ۽ صوفا پيل آهي. سامهون واري ديوار تي وڏو جهوني زماني جو گهڙيال ٽنگيل آهي. گهڙيال جي ٻنهي پاسي کان ٻه تختيون لڳل آهن جن تي لکيل آهي: "سکي جيون جي ڪنجي آهي شادي." ۽ "هم دو هماري دو." ٽيبل تي رکيل ڪجهه جهونيون پراڻيون مخزنون، ٽيليفون ۽ هڪ ڪئلينڊر رکيل آهن.

پردي کلڻ تي هاسارام ٽيبل ڪئلينڊر ڏانهن ڌيان سان نهاريندو نظر اچي ٿو. هو پين سان تاريخن تي

هاسارام: هري ڏس ستن ڏينهن کان اوباسيون ڏيئي رهيو آهيان. نه ڪنهن جي مڱڻي ۽ نه ڪنهن جي شادي. هاء رام، ڇا اڄ زماني کي ٿيو آهي.

هري: ها صاحب برابر. اُن ڏينهن هرو ڀرو ساريءَ کان ڪنب وٽ ويو هوس ته هن به ساڳي ڳالهه پئي ڪئي ته جتي ڪنب جي ڳوٺ ٻن ڏينهن ۾ ڪمندي هئي اُتي هفتي ۾ ٿي ڪري، زماني کي ٻڙي لڳي وئي آهي.

هاسارام: اڙي ڇڙيا ڪنب جو شادين سان ڪهڙو واسطو. مٺن پيشان جي بيماري وڌي وئي آهي. انڪري ڪنب گهٽ ٿي ڪري.

هري: صاحب مهانگائي به ته ڏاڍي وڌي وئي آهي. هن مهانگائيءَ ڪري ڪنوارن پٽن جو انداز به ته ڏاڍو وڌي ويو آهي. توهان مونکي ڏسو، مان به ته هن ٣٢ سالن جي ڄمار ۾ ڪنوارو ويٺو آهيان.

هاسارام: ها ڪر شادي ته اِهي منهن مان پئسا ٿي گم ٿين ٿي. مان تو جهڙن لاءِ ته هي دفتر کولي ويٺو آهيان.

هري: (کلندي) ڇا ٿا چئو صاحب، مان ۽ شادي! نه بابا نه. پالي پاڻ کي ٿي نٿو سگهان.

هاسارام: (مرڪندي) اڙي ڇرپت پوءِ قسمت چمڪي پوئي ته پڻهين به ته شادي ڪئي هئي نه.

جلدي گراهڪن جي اچڻ جو وقت اچي ٿيو آهي.

هري - (پنهنجو پاڻ کي) مان ته اچي ڦاٿو آهيان هن ڪنجوس مان، نه پگهار ٿو وڌائي ۽ نه ڇٽا ٿي ٿو ٺهرائي ڏي.

(هريءَ جي وڃڻ بعد هاسارام فون تــي نمبر ڦيرائي ٿو.)

هاسارام: هلو هلو، ڪير مــوهني ماسي آهين. پڻاءِ خير. تنهنجي پوٽـــي جـو ڇا ٿيو. آيـــو ڪو گهور ڀر... نه اڃان نه، ها پاڻي ساوري آهي ڊپ تـه لڳندس ٿي. ۽ اڪلائڻ ۾ ڏيـپ به ته وڌو لڳندس... ڇا چيئه، ته ڇوڪرو ها، ها ماسي، هڪڙو سٺو ڇوڪرو آهي خيال ۾. انڪم ٽيڪس ۾ آهي. ها ڀلا ڪمائيءَ وارو. ڇڙو ته ڳالهه هلايان. ڪالهه تـي مون وٽ پنالو لڪائي وڃو آهي. پــر هڪ اڪ تــه لڳي وڃڻه. ڇا ڪرڻون توهانجي ڇوڪري ساوري آهي ۽ ڇوڪرو اڇو ڇڙٽو ڪير ۽ مٿان انڌي ڪمائي... ڇا چيئه، پنجاه هزار نه نه، مهانگائيءَ جو زمانو آهي. هــر ڪا چيز ٻــري پيئي آهي ۽ ڇوڪرن جو اگهه به ته وڌندو ٿــو، پلي پلي... ڀــون پٽ هوندل سان صلاح مصلحت ڪر ۽ مان به اگهه گهٽائڻ جي ڪوشش ٿو ڪريان... پــر ماسي پنجهتر هزار ته پڪا سمجهه... چڱو رکان ٿو.

(هري چانهه جو پيالو آڻي هاسارام کي ڏيئي ٿو)

اڄهو ملي. منهنجو ڪم به نه هلڪو ٿي پوي ها.

هاسارام: هاڻي به ڪهڙو گهٽو ڪم آهي. مان ڇا هن پنجاهه سال جي عمر ۾ شادي ڪندس.

(در جي گهنٽيءَ جو آواز)

هاسارام: ڪا دکي ڪنواري يا ڪنوارو پتر آيو ٿو نه سجي. جلدي اٿي در کول.

(هـريءَ جــو اٿــي در کــولڻ ۽ مسٽر مٽيءَ جو پرويش)

هاسارام: اچو اچو، ڀلي ڪري آيا، ويهو.

مٽي: (ڪرسيءَ تي ويهندي) سائين مان آهيان مسٽر مٽي.

هاسارام: مٽي! مدراسي ؟

مٽي: نه سائين مان سنڌي آهيان.

هاسارام: پر مٽي نه سنڌي ڪونه ٿيندا آهن.

مٽي: سائين اصل ۾ اسين مشاراماڻي آهيون. منهنجي وڏي ڀاءُ ان ڪري ڪٽي راماڻي ٽڪايو هو ۽ پوءِ ......

هاسارام: پوءِ تــوهان ڪيس اچا آهيو، ڪٽي ٿيئو ڪري مٽي ٽڪائي ڇڏيو.

مٽي: سائين مون نه پر منهنجي ڀاڻ ڪيو.

هاسارام: ڳالهه سـاڳي ته آهي، پنهنجي سـرنيم ڪٽڻ ۾ سائين توهان اڪيلا نه ڪونه آهيو. اسانجي

هري: صاحب اُهي زمانا ٻيا هئا. منهنجو ٻـڌي ءُ نه سمجهه ۾ ...

هاسارام: زميندار هو نه، اهو مان گهڻا دفعا ٻڌي چڪو آهيان. پر اهي عقل لون نه تنهنجي زمين کان ڌار ٿيل آهين نه.

هري: هڪ ڳالهه، چوان صاحب، دل ۾ نه نه ڪندءِ.

هاسارام: نه نه، دل ۾ ڇو ڪندس، چئو. اڄ هري مان نه توکي ننڍي ٻار جيان سمجهندو آهيان.

هري: صاحب ڳالهه ٿـي ڪيم نه توهان نه مالڪياڻيءَ جي وفات بعد ٻيو وواهه نه ڪيو.

هاسارام: (گهرو ٿيندي) ڇا ٿو ٻڌائين حال منهنجي دل کان هري تنهنجي مالڪياڻي ڪانهيءَ موُن کي هڪ ڏينهن نه ڇڏين ڪون آيو آهي. مان نه هن کي هڪ پل لاءِ نه وساري ڪون سگهيو آهيان.

هري: صاحب ڇڏيو هن ڳالهه کي. تو هاڻي هوءِ اچي نه ياد آهي نه.

هاسارام: اڄ هـا! مان نه نصيب وارو هوس جو هن اچيءَ کان اڳي واس، ڪو مرد شاديءَ لاءِ نه مليس سو هوءَ اچي وائي هئي منهنجي ٻنهان هٿ ڏوڙي.

هري: موُن نه سمجهيو هو نه موانکي اي مالڪياڻي

منهن ڪارو. (هاسارام کي ڦارم ڏيندي) وٺو سائين،
پلا جواب ڪڏهن ڏيندا!

هاسارام: هڪ مدت سڀ ڏسي ته، وچان ٠ عمر اٺاويهه سال، اي. ڪام پڙهيل، بئنڪ ۾ نوڪري. ٻيو ته سڀ ٺيڪ آهي مٺي باقي عمر ذرا...

مٺي: ته سائين اڄ ڪلهه جي زماني جي مطابق اها ڪا وڏي عمر ته نه چئبي.

هاسارام: ادا، مرش جي لاءِ اها وڏي عمر نه به چئجي پر استريءَ لاءِ ته آهي. هن ڪيس ۾ منهنجي فيءَ به ذرا سرس لڳندي.

مٺي: آخر گهڻي؟

هاسارام: اهوئي ٻه هزار روپيا. هزار مڱڻيءَ مهل ۽ هزار شاديءَ وقت. اگر هوم سروس کپيو ته جيڪي ڏيندا وٺندا، ان ۾ ٻاهج اڌ ٽڪا.

مٺي: ڏيندا وٺندا پيدي!

هاسارام: واه سائين، سڌي ئي ڪري اهو به نٿا سمجهو. جيڪي ڏاج ليتي منهنجي ذياٽيءَ کـي ڏيندا، ان جو ٻاهج سيڪڙو منهنجو حصو.

مٺي: ٺهيو سائين، مان نوڪريءَ وارو، منهنجي حيثيت ڪيتري.

هاسارام: باقي چوڪري وارن سان ڏي وٺ ته

سڄي جاءِ ۾ اهو مرض ڦهلجي رهيو آهي. ڪٿي نا ور هٿجي اسان جي جاءِ کي ڪانئي نه وڃي. ڏسو نه اڳئين سڌي ٻڙهڻ ۽ ڳالهائڻ ۾ اسانکي شرم اچي رهيو آهي ۽ هاڻ نه سڌي سڏائڻ ڪان ۽ نه رهجي وڃون.

هري: صاحب اچا ۽ نه "مٺي" اکر وڌو آهي. "م" ڪڍڻ سان "ٺي" ٻاقي ۽ رهندو.

هاسارام: (ڪاوڙجي) هري، توکان ڪڏهن صلاح ورتي. تون وڃ اندر، جلدي ڪر ٻاٽيءَ جو گلاس ڪٽي اچ.

مٺي: سائين مان ٻڌهجي نياٽيءَ لاء لائق ور ڳولهڻ لاء توهان وٽ آيو آهيان ۽ نه ٻڌهجي اسي عزتي ڪرائڻ.

هاسارام: پيارا معاف ڪجو. اسين وهلور وهجي وياسين. ها هيءَ فارم ونـو. هن ۾ سواسڻو احوال ٻڌهجي نياٽيءَ جي ٻاري ۾ لکجو جيئن نه، نالو، انٻرياس، جنمجي تاريخ، تعليم، ڊيگهه، چمڙيءَ جو رنگ، وغيره وغيره.

(مٺي فارم ڀرڻ ۾ لڳي ٿو وڃي)

هاسارام: ڏسو سائين ڪج ۽ گهٽ وڌاءَ نه لکجو. سڄي جمار جو سوال آهي.

مٺي: نه سائين. سچ ۽ ٻيو نج، ڪوڙ جو

هاسارام: هري اڙي او هري

هري: (اندر اچي) جي صاحب.

هاسارام: جي صاحب جا سڳا، جلدي دروازو کول
لڳي ٿو ڪو گراهڪ آيو ٿو ڏسجي. ڪٿي سڄا سارا
سمت ڏينهن واندو ويٺو هوس؛ ڪٿي هڪ
ڏينهن ۾ ...

هري: صاحب ٻه ٻه گراهڪ.

(هري دروازو کولي ٿو؛ مسٽر آتما جو اندر پرويش)

هاسارام: ڀلي ڪري آيا، اچو ويهو سيٺ.

آتما: (ڪرسيءَ تي ويهندي) سائين مان پنهنجي
ڇوڪري لاءِ ڇوڪري.

هاسارام: ڇوڪري لاءِ ڇوڪرو! سائين سڀ
ڇوڪرا ڪٿي ايندا ته ڪيئن ڪم هلندو.

آتما: نه سائين، مان پنهنجي پٽ لاءِ ڪنوار ...

هاسارام: او پٽ لاءِ ڪنوارا! پر توهان ٿا نئينڪا
ته ٿي ويهو نه.

آتما: مهرباني، مان آرام سان ويٺو آهيان. منهنجو
ڪو پنجٽيهن سالن جو آهي.

هاسارام: سچ، هڪ ڳالهه ٻڌو. مرد ڪڏهن
وڏو ڪين ٿيندو آهي. چوندا نه آهن "مرد ۽ گهوڙو
ڪڏهن نه پڙو."

(پنهي ڪان ٿهڪ نڪري ٿو وڃي)

منهنجي وس ۾ نه آهي ته منهنجي ڪميشن ۾ سڦا ٿا
گهڻا ڏينهن نه هلي ويندو.

مٺي: (هٿ جوڙي) سائين آءٌ هن ڀيري پنهنجي وسان نه گهٽائيندس. مان پنهنجو ٻهن هزارن کان هڪ پائي به وڌيڪ نه ڏيئي سگهندس. اهي منهنجي ڀيڻ جي اڇائل پونجي آهي. چڱو مان هلان.

هاسارام: ها سائين اڪونجاه روپيا رجسٽريشن چارجز ڏيندا وڃو ۽ پنهنجي نياڻي اٿيا جو هڪڙو سٺو فوٽو به جلدي ڏيندا وڃو.

مٺي: (پئسا ڏيندي) چڱو سائين وڏي مهرباني. رام رام.

هاسارام: رام رام پيارا، هريرام -

هري: ڇا سائين، مونکي سڏيو ڇا؟

هاسارام: اڙي اچي قاٽس ته مان. ڀڳوان جو نالو به نه وٺين ڇا؟

هري: ڇيم صاحب ڪجهه ڪيو ڇا؟

هاسارام: اڙي تون چپ ڪري جو ڇا ويندين (وري پنهنجو ناڙ ڪي) ڪهڙا ماڻهو اٿا مون وٽ اچن اڄ ڏيهن سالن جي ڇوڪري ۽ ڏاج پنهنجو ٻهن هزارن کان هڪ پائي به مٿي نه. سمجهن ٿا ته مون وٽ ڇوڪرن ناهڻ جي مشين لڳي پئي آهي.

(در جي کڙڪڻ جو آواز)

اڳي ٿو اسان کان ڪڏهن ڌار ٿي ويندي پنهنجي
اسان جي هستي مٽجي نه ويندي.

آلما: سائين ڇا ڪجي وڏي سرنم هئي "آلمارامائي" سو ڏاڍي ڊگهي لڳي. ان ڪري ننڍو ڪري صرف "آلما" ڪري ڇڏيوسين.

هاسارام: سوئيٽ ۽ شارٽ.

آلما: ها سائين رائيٽ.

هاسارام: هڪ فائدو ٻيو به ٿيندو.

هاسارام: ڪنهن کي خبر نه پوندي ته توهان سنڌي آهيو يا نان سنڌي.

آلما: نه سائين اهڙي ڪا ڳالهه نه آهي.

هاسارام: چڱو اچو ته ڳالهه جي ڳاٽي کي وٺون، توهانجي ڇوڪري ڪـي ڪهڙي نموني جي ڪردار کپي، هنجي پسندي ڪهڙي آهي.

آلما: سائين اسان کي ڇوڪري پڙهيل ڳڙهيل ۽ نوڪريءَ واري کپي.

هاسارام: توهان جو ڇوڪرو ڇا ڪندو آهي؟

آلما: هو بئنڪ ۾ آفيسر آهي، ڇوڪري به بئنڪ يا ايل. آءِ. سي. ۾ هجي ته بهتر، ڏٺي ليکي گهٽ وڌ هلندي.

هاسارام: اهڙي ڇوڪري منهنجي خيال ۾ آهي.

آلما: سچ! شڪل شبيهه ۾ ڪيئن آهي.

هاسارام: او هري، جلدي سيٺ لاءِ چانهه لـ
ناهي وٺ.

آلما: نه سائين، تڪليف ڇو ٿا ڪريو.

هاسارام: سائين ڇاجي تڪليف آهي، توهانجي
صدقي مان ته ته بيغمدس نه.

آلما: ها سائين ٻڌايو ڪڙو ٻرو سيڄو آهي.

هاسارام: سائين مهنجا مسٽر... (ڪيس فائر ڏيندي)

آلما: سائين، مسٽر آلما ڇوندا آهن موتکي، هي
فارم توهانکي ڀري ڏيان.

هاسارام: ها ڀائي آلمارام.

آلما: نه سائين آلما مهنجي سرنيم آهي.

هاسارام: آلما ۽ سرنيم! مار ڪئي ملڪ ٻهچيد ور

آلما: ڇو سائين ڇا ٿيو؟

هاسارام: بس يار، اسان سنڌين کي خبر نه ڇا
ئي ورو آهي.

آلما: ڇو سنڌين کي نه ڪجهه ته ڪين ٿيو آهي
ٻر لڳي ٿو ته توهان کي ڪجهه ئي رهيو آهي.

هاسارام: ها ادا برابر، اهڙاون سرنيمون ٻڌي
ضرور ڪجهه ئي ويندو ته ڪو سرنيم جي اڳ تو ڪڏي
ته ڪو ٻڌاڙي. اڄ ته اسانجي سنڌڙي هٿي جا اسان
ڪڏي ٻاڻا ڪان ٿار ڪئي ۽ ماڻي اسانجي ٻڌاڙي نه

هاسارام: نه بابا، اهي ٻهراڻ ايڪونجاهه هاڻي
ڄ ...... ٻيا پئسا ٿيو.

آتما: ٿيو جيڪي چوڪري وارن کان وٺندا آهيو،
اُن جو اڌ.

هاسارام: اڙي توهانکي ته سڀ خبر آهي. ٻيو
توهانجي ڪيس ۾ وڌيڪ.

آتما: ٺيڪ آهي ٺيڪ آهي وٺو. اهي
پئسا ته وٺو.

هاسارام: (پئسا وٺندي) چڱو اداء.

آتما: چڱو سائين رام رام.

هري: ها صاحب، مان اچان ٿو. اڄهو چانهه ٻه
ٺهي ويئي آهي.

هاسارام: هي ڇوڪرا، تنهنجي اچا چانهه هاڻي ٺهي
آهي، هاڻي پنڌاءِ هنن افعالن سان توکي ڪيئن
شيڊهڪ کلهي چاڙهيون.

هري: صاحب مان ڀلا ڇا ڪريان. سڄو ٻه ته آهي
صفا جڏو گئس آٽي ڏيو ته ٻيو ڏسو ڪيئن ٺٺو
ڦٽاڦٽ ڪم ڪريان.

هاسارام: (ويچارا ڏيندي) ڦٽاڦٽ، اڙي موڪ،
گئس مان ٻاهيون ٿيون لڳن. ڪٿي ٿون مري، هوارام
وٽ هليو ويئين ته مان ڪيڏانهن ويندس.

هاسارام: اها ته، مونکي به خبر ڪونهي ته اس توهان جي اچڻ کان ٥ منٽ اڳ، هن جو پتا صاحب نالو لکائي ويو آهي.

آلما: مون کي هنجو فارم ڏيکاريندا.

هاسارام: (ٿڪو مرڪندي) پاڻي توهانکي ڏيکاريان ته منهنجو ننڍو ڇوڪرو، ان ڇهن ڏينهن ۾ پنهنجي ٻارڻين کي مان هٿ ملائيندس. ڇوڪري به پنڌڪ ۾ آهي عمر ۾ پيون ڳالهيون به ته، ملي اچن ٿيون اهو هڪ ڳالهه آهي.

آلما: وري ڪهڙي ڳالهه آهي هاسارام؟

هاسارام: پيو ڪجهه به نه پر توهان ڪـــي منهنجي دل خوش ڪرڻي پوندي.

آلما: سائين اهو ته سنسار جـــو نيم آهي، هڪ هٿ سان ڏني ته ٻئي هٿ سان وٺ، توهان جي مٺ گرم ڪجي.

هاسارام: اس پوءِ ڪم ٿيل ئي سمجهو. توهان پنهنجي ڇوڪري جو فوٽو ته آندو هوندو.

آلما: هائو سائين (فوٽو ڏيندي) ڇگو سائين مان هلان.

هاسارام: ائين ڪيئن؟ رجسٽرن جـــي في ڪير ڏيندو؟

آلما: سائين سڀ گڏ ڪري ونجو ته.

هري : سائين چانهه ته توهانکي دل سان پيئاريان.
پر صاحب کير ڪٻٽ ۾ بند ڪري رکي ويو آهي.

آتما ۽ مٺي : مار! کير تالن ۾ بند.

هري : سائين، صاحب سان اها ڳالهه نه ڪجو.
ڇڱو مان اندر ٿو وڃان. گهڻو ڪم پيو آهي.

(هريءَ جو ٻئي ڪمري ۾ وڃڻ)

آتما : (اوٻاسي ڏيندي) سائين توهان پنهنجي نياڻيءَ لاءِ آيا ٿا ته سچو.

مٺي : هائو ادا ۽ توهان.

آتما : مان پنهنجي ڇوڪري لاءِ، منهنجو ڇوڪرو به آيو آهي.

مٺي : توهانجو ڇوڪرو بئنڪ ۾ آفيسر آهي.

آتما : ها سائين ۽ توهانجي ڪڪي به بئنڪ ۾ آهي.

مٺي : هائو سائين، اسين ٻئي هڪ ٻئي لاءِ ئي آيا آهيون.

(ايتري ۾ کليل دروازي مان امر جو پرويش)

آتما : اچي ويو منهنجو راجڪمار.

امر : بابجي ذرا دير ٿي ويئي ساري.

آتما : هت ويهه ته واقفيت ڪرايانءِ.

(امر ڪڪي جي پرسان صوفي تي ويهي ٿو رهي)

هري: اها ڳالهه آهي نه، صاحب ڀلو ڀڳس نه ڪهي.

هاسارام: ڏس اٿيئي نه جان پياري.

(ٻئي کلن ٿا پردو ڪري ٿو.)

نظارو ٻيون

(پردو کلڻ سان مسٽر مٽي ۽ هنجي سوٽري انيتا ڪرسين تي ۽ مسٽر آلما صوفي تي ويٺل نظر اچن ٿا.)

هري: (ڪمري ۾ ڦيراون پائيندي) سائين ڇهه ته ٿيا سائين ڪم سان ٻاهر ويا آهن ۽ هاڻي اس اچڻ ۾ هوندا.

آلما: پر اسانکي هتي سڏيئن اڄي جو ٽائيم ڏنائين پاڻ غائب.

مٽي: اهو ته نيڪ نه آهي. اڌ ڪلاڪ ته ٿي ويو اسانکي هتي ويٺي.

هري: ڇا چوان سائين. توهان لاءِ ٿي نه ويا هئا پر اوچتو فون آيو سو جلدي واپس موٽڻ جو چئي ويا آهن.

آلما: هوم سروس ڏسڻ ويا آهن ڇا؟

هري: هائو سائين هائو. توهان ليسٽائين اخبارون پڙهي پاڻ وندرايو. پاڻي ٻاٽي پيئندا سائين؟

آلما: اڙي تون ٻيو ڇا پياريندين! مٽس جي گدگاجل ڪانسواءِ ٻيو ڪجهه پيئاري سگهندين هري؟

امر: ها برابر.

انيتا: توهانجو نالو به اهڙو ڪجهه الڳ آهي جو جلدي دل تي چڙهي ويو آهي- "امر آتما."

امر: بعدي "آتما امر آهي." اهو سچ به ته آهي.

(ٻئي هن کان ٽهڪ نڪري ٿو وڃي)

امر: توهان شهر جي برانچ آفيس ۾ بدلي و ٿي اچو ته ڪجهه ماڻهن سان سڃاڻپ وڌي. هتي اڃان لڳو پيو آهي جيئن کوه ۾ ڏيڏر.

انيتا: بس توهان ڪوشش ڪندا ته بدلي ٿي ويندي. گهر آفيس جي پوسٽ هٿ ڪري مونکي اڳي ڪڏهن خيال ئي ڪانه آيو هو.

امر: بس هاڻي اهو منهنجو ڪم آهي.

انيتا: (مرڪندي) ٺيڪ.

(آتما مٺيءَ کي اشارو ڪري پاسيرو سڏي ٿو)

آتما: دوست هتي ته دل، دل تي چڙهيل ٿي ڏسجي.

مٺي: مونکي به ته ائين پيو ڀاسي.

آتما: جڏهن به دليون ملي وڃن آهن پوءِ اسان چوو ٿا هن لالچي هاسارام جي مٺي گرم ڪيون.

مٺي: چوو ٿا اجايو ٻاڻ ڦرايون، تنهن کان ته هتان نڪرو نڪري، ڪنهن سٺي هوٽل ۾ هلي ٿا ويهون.

آلما : هيءَ انيتا مسز مٽي ۽ هن جي ڌي انيتا.

امر : معاف ڪجو. توهانجو نالو ڪجهه عجيب پيو لڳي.

آلما : لال، اسين سڀئي ڏاڍا ائڊوانس آهيون. پنهنجي رهڻي ڪرڻي سان گڏ پنهنجن نالن کي به ماڊرن ڪري ڇڏيو اٿئون.

(آلما جي هن ڳالهه تي سڀني کان کل نڪري وڃي.)

آلما : ها ته مسز مٽي، هيءَ منهنجو ڪڪو امر آلما. بئنڪ آف انڊيا ۾ آفيسر آهي.

انيتا : توهانجو نالو مونکي ڄاتل سڃاتل ٿو لڳي.

امر : ڪيئن ڀلا، مون توهانکي ڪڏهن ڏٺو ته ڪونهي.

انيتا : مان به ته بئنڪ آف انڊيا جي ڳهاٽڪوپر برانچ ۾ آهيان.

امر : ساڳي بئنڪ ۾؟ اسين هڪ ٻئي کي سڃاڻون ڪانه! ڪيڏو نه عجب پيو لڳي توهانجي. بئنڪ جو مئنيجر ته منهنجو دوست ٿڌاڻي آهي.

انيتا : اڙي هاڻي ياد اچي ويو. ٿڌاڻيءَ جو نالو جو ورتو. توهانجا ٽيليفون مسٽر ٿڌاڻيءَ کي ايندا آهن. اصل ۾ مان ٽيليفون آپريٽر آهيان. توهان مين - برانچ ۾ آهيو نه؟

هري : ها ماري آهي. توهان جون سڀ ڳالهيون مون پڌريون آهن.

آتما : پڌريون ٿيئي ته سنتو ڪيئن هاڻي رستو ڇڏ.

هري : هرگز نه. صاحب جي ڪميشن ڏيو نه ڇڏ ڀانؤ.

آتما : (ٿ ڪ اولاري) اڙي اسانجو رستو ته تنهنجو باپو به نٿو روڪي سگهي.

هري : توهان منهنجو باپو ڪيئو.

مٺي : اڙي تنهنجو باپو ته ڇا، تنهنجي باپ جو باپو به، ڪيڏانهن، چپ چاپ ڪري ويهي رهه نه ته ڪانئيندين اسانجا ڪوڇا.

آتما : هٿي جوڙو ٻهرين ڪـان تيار ٿـي بيٺو هو. تنهنجي صاحب وري ڇا ڪيو.

مٺي : هلو، هتان نـه هلون.

آتما : مان ٻنهي راضي، ته ڪيا ڪريگا قاضي.

(سڀ ٻاهر نڪري ٿا وڃن. هري مٺي تي هٿ رکي ويهي ٿو رهي. ٿل ٻير لاءِ شانتي ڇانئجي ٿـي وڃي. دروازي مان هاسارام سهڪندو اندر اچي ٿو.)

هاسارام: هان وٽ گهٽا اٿيئي (ٻوٿو ڏيندي) دروازو کليو پيو آهي ۽ تون ڪرين ٿـي هٿ رکي ويٺو آهين.

آلما: اٿي هلي ٿا خلاصو ڳالهايون ٻر هڪ ڏفعو ٻارن جو راءِ وٺڻ ضروري آهي.

مٺي: ها برابر.

[اهي واپس اچي ويهڻين جاين تي ويهن ٿا]

آلما: (امر کي) پٽ ٻڌاءِ تنهنجو انيتا جي باري ۾ ڪهڙو خيال آهي.

امر: ڊئڊي، مان ڇا چوان توهانجي مرضي.

آلما: واه ڙي سياڻا، شادي تو کي ڪرڻي آهي ۽ مرضي وري منهنجي.

امر: (انيتا ڏانهن اک ٻيت ڪري) ها، ڊئڊي.

مٺي: (انيتا کي) پٽ ڇئه امر پسند آهي.

انيتا: دادا، توهانکي پسند آهي ته.........

(شڪجي ٿي وڃي)

مٺي: ها، مونکي ته پسند آهي.

آلما: مٺي سيٺ ڇا ٿيو؟

مٺي: سائين ڇٽو شو.

آلما: پولي نامه پڙا ٻار.

مٺي: هلو ته هاڻ هتان نڪري هلون.

(اهي اٿي هلڻ لڳن ٿا ته، هري ڊوڙندو سندن رستو روڪي بيهي ٿو رهي)

هري: ارسو، اوهين ٻاهر وڃي نٿا سگهو.

آلما: ڇو ڀائي اسان ڪهڙي ٻلي ماري آهي؟

ڪهاڻي

★★ پيءُ جي ★★

ڪمري جي اندر ۾ اڄ جنگ جاري هئي. هو ڄڻ ٻارهن سالن وڙهي رهيو هو، ٻاٽڪي ڇڏي ڏئي رهيو هو. ڪرسيءَ تان اٿي صوفا تي ويٺو، ٻيهر اٿي به کيس چين نه آيو. ڇا ڪري ڇا نه ڪري کيس ڪجهه سمجهه ۾ نه ٿي آيو. آخر صوفا ڇڏي پلنگ تي ليٽي پيو. ڇت ۾ اکيون وجهي هيڏانهن هوڏانهن انهي مطلب نهارڻ لڳو. اوڏي مهل ڀت تي ٽنگيل ڏاڏي آدم جي زماني جي پراڻي گهڙيال ڏهن جا ٽڪاءُ هنيا. کيس سندس پيءُ جا لفظ ياد اچي ويا "ڏس، تون هن گهڙيال کي ڏس، هن جي جهڙي، ها، بلڪل اهڙي حياتي آهي منهنجي. سڄو ڏينهن محنت مزوريءَ جي چڪيءَ ۾ پيسبندو رهان ٿو مان، ڪنهن کي به مون لاءِ قياس نٿو اچي. هن گهڙيال جيان پيو ءِ ڪمزور. لڳي ٿو ته جڏهن هيءَ هلڻ بند ڪندو تڏهن منهنجو به انت ايندو. مون وانگر ٽيهه سال هيءَ وچارو به هليو آهي، ٻهرين ٻگهار مان مون هنڪي خريد ڪيو هو. هيءَ گهڙيال نه ڇڏ، هن گهر جي هر چيز منهنجي محنت پسيني جي ڪمائيءَ مان

هري: سائين ميان ان جي راضي لاءِ ڪيا
ڪريگا قاضي.

هاسارام: اڙي ڇوڪرا ڇتون، ڇا ڳالهه آهي.
گراهڪ ڪٿي آهن؟

هري: صاحب، ٻئي ويا، ٻڪرڻون اڃا هاڻي نه
نڪتا آهن.

هاسارام: هاڻي ويا آهن! (هو ٻاهر ڊڪ ڪ ٻاني
وڃي ٿو ۽ ڪن پر واپس هلي ٿو اچي.)

هاسارام: تو هنن کي نه ڪو نه ٻڌائي ڇڏيو.

هري: صاحب، توهان جو نه هڻا ...... ڏسندي
ڏسندي ٻنهين جون اکيون چار ٿي ويون ۽ اهي
اوندهه ٿي ويا.

هاسارام: ۽ تو ڪجهه ڪو نه ڪيو، ڪين ٻڪري
رڙيون واڪا ڪرڻ ها نه، اهي ڪيئن ٻڌن ها. هاءِ
مهنجا پيسا! مون کي چور ڦري ويا!

(هو صوفا تي پاڻ کي ڦٽو ٿو ڪري ۽ ٻڙڊو
ڪري ٿو.

★ ★ ★

آهي. درخواستن جا ڍير هن هڪ هڪ آفيس ۾ نه موڪليا آهن؟ هن ڇا نه ڪيو آهي، هن ان سالن ۾ هن ڪيتري ڪوشش ڪئي آهي هن جي ٻئي ڪـي ڪهڙي خبر. نوڪري ڪا اهڙي شيء آهي جا اس پٽ تان ڪٽي جيب ۾ وجهڻي آهي؟ اي. ڪام پاس ڪيم ته ڇا ڪيم، ڪهڙو ميرُ ماريم. هن کان وڌيڪ ڪواليفائيڊ شخص بيروزگار پيا گهمن، انهن کـي نوڪري نٿي ملي ته هو ڪهڙي باغ جي مولي آهي. هڪ جڳهه لاء سؤ سؤ اميدوار اچيو ڀـاهت ٿين، ايم. ڪام، ٻال ڊبل گرئجوئيٽ، هن جي ڪٿي ٿي اچي دال ڳري.

ان ڏينهن ته هو انٽرويو ۾ اول آيو هو، کيس خاطري هئي ته اها نوڪري کيس ملندي. انٽرويو ڪميٽيء ته کيس پڪي ڏينهن اچڻ لاء به چيو هو، پر جڏهن هو اتي ويو ته، الٽي پيرن واپس وريو. هن جي بدران هڪ اميدوار کي رکيو ويو هو جنهن سفارش جو خط آندو هو.

هتي اسان جي ديش ۾ سفارش کانسواء پڙهيو به نٿو هلي، سفارش جي هٿيار بنا سٺي نوڪري ملڻ آهي جڻ لاٽري لڳڻ.

ڪمار جي ماءُ، پٽ جو انتظار ڪندي ڪندي ٿڪجي پيئي. هوء ڪيتري وقت کان ٿالهيء ۾

ٿيل آهي. ٽي. وي. ۽ فرج کان وٺي سڀ ڏاڍي
ڏاڍين مهانگي ورال آهن. تو جيان سست هجان ها
ته توهان کي ڪوري ماني نصيب نه ٿئي ها ۽ اهڙا
عيش عشرت توهان ڪٿان ڪريو ها. جڏهن مان تو
جيڏو هوس ته، وڏو ڪٽنب پاليندو هوس. اما ۽
بابا وڏي پٽ وٽ نه رهي، مون وٽ رهندا هئا ۽
وڏي ڳالهه ته مان انهيءَ عمر ۾ هڪ ٻار جو پيءُ
به ٿي چڪو هوس. تو وانگر نه پيا ڪنهن ڪم جي
آواره ٿيڻ گهمندو هوس."

اوڏي مهل پٽس جو رعبدار چهرو اچي ڪمار
جي سامهون بيٺو. هو غصي ۾ منهن پڪوڙڻ لڳو
۽ زور سان چيائين ته هوا ۾ هڏيانين ۽ منهن مان
نڪتس "ها مان سست آهيان، آواره آهيان."

"پٽڙا اچ ها ڇا پيو ڪرين؟"

ماءُ جو آواز ٻڌي هن جي خيالن جي تار ٽٽي
پيئي. ڪو جواب نه ملندو ڏسي ماڻس وري سڏ
ڪيو "منڙا جلدي اچي ناشتو ڪر، ڪاموٽو نه ڪر
ڪلاس ۾ وڃڻو اٿيئي، الاءِ سستي ڇو."

وري سستيءَ جو نالو ٻڌي ڪمار جي تن بدن ۾
جڻ آڳ لڳي ويئي. اڄڪلهه هر ڪو کيس سست
ڇو ٿو سڏي. ڇا هو سچ پچ سست آهي؟ بلڪل نه.
ڇا هو نوڪريءَ جي تلاش ۾ ڪٿي ڪٿي نه ڀٽڪيو

آڄا مس ٽيا آھيون ته ننڍي ٻيڻا جي ڇوراڪورا لڳي آھي. ھوءَ ھن سال بي. ايس. سي. پاس ڪندي ته سندس شاديءَ جي چنتا سمھڻ ڪانه ڏيندي. انھيءَ ڪري ته ڪمار پيءُ جو سڀاءُ چڙچڙو ٿي پيو آھي، اڇيو پٽ سان اٽڪي، ڇي ڪانئي به نوڪري وڃي ڪر. پلا اھي اڄڪلھ جا ڇوڪرا جي پليا سگھن ٿا آھن. ھنن ڪئي ڪيترن اھي ننڍي پيون نوڪريون وٺنديون. پلا وڏي جوان پٽ کي ڇوڙڻ جو ڪو پڳو. ڪوي. ھوءَ ھاڻي ٻار ته رھيو ڪونھي. ڪمار جي ڪوشش ۾ ٻه ته ڪوتاھي آھي. ھن جا گھڻا دوست وڃي ڪم تي چڙھيا باقي ھوءَ رھجي ويو آھي. ھوءَ گھر ۾ ويٺو نه آھي ته گوڙ گھمسان ٿيو ته آھي. سڄو وقت ٽي. وي جي ٽان ٽان ۽ ريڊيو جي رڙوڙ سان گھر مٿي تي کڻي رکندو آھي پر اڄ ... ھوءَ شانت آھه. پڪ ٿي پڪ پيءُ سان رات واري جھڳڙي جي باري ۾ سوچي رھيو آھي. مدھنجو پڇڙو ... دکي آھي."

جيجل جي اکڙين مان لڙڪ لڙي اچي پٽ تي پيا.

ڪمار پلنگ تان اٿي ڪمري ۾ ھيڏانھن ھوڏانھن قرڻ لڳو. ھن جي دل پئي جي آتي ھئي. سوچي سوچي ھنجو مٿو ڀاري ٿي پيو ھو. پاڻکي ڏاڍو دکي محسوس ڪري رھيو ھو. ھوءَ پاڻکي ڇوڙ لڳو.

نيون ٻساري ولاتي هئي، آخر اُٺي اندران ڪمري ۾ هلي آئي. ڪمار ڪنهن سوچ جي ساگر ۾ ٻڏل ڏسي هوءَ اُتي جهڙي بيٺي رهي. ڪمهن مان هڪ اکر به نه اُڪليس. ٻوءِ ٻولان بيهر ڪري وچي ڪرسيءَ اُسي وهي رهي. ستدس ٻيڙو ڪهڙن خيالن ۾ غلطان هو، هوءَ سڀ سمجهي ويئي.

هوءَ پنهنجو پاڻ سان ڳالهائڻ لڳي ” پيءُ ۽ پٽ جي ڪمت پٽ هٽي اسانجي مت جو پاڻ سڪاڻي چڙهيو آهي. ڪالهه رات به هنن جي وچ ۾ نون چاڻي هئي. ڏوهه نه پنهنجو آهي ۽ ڪمار نوڪريءَ لاءِ ڪوشش نه ڪري پيو، هوءَ چاهي ٿو ته، ڪيس هڪ سٺي، شاندار ۽ موچاري پگهار واري نوڪري ملي، اهڙي جهڙي نوڪري لاءِ هن ڪي چڙ ٿي اچي. پٽي طرف ڪمار ايءَ آهن، هوءَ چوي ٿو ته حالي ڪهڙي ٿ نوڪري وڃي ڪري، ڪجهه ڪجهه ملندس. شروعات هميشه هيٺان کان ڪئي آهي. هنن جو ته هن ۾ ڪهڙو ڏوهه ۽ نئين پاڻ کان محنت ڪري مٿي آيا آهن، هاڻي سرڪاري آفيس ۾ آفيسر آهن. ڪٿي سٺي ٿ هزار پگهار آڻي موٽي ڏين ٿا، جي سورنهن ڏينهن به ست نٿا جهلين. پلا ڪاڻ وارا چار جڻ ۽ ڪمائڻ وارو هڪڙو. ڪجهه مهدا اڳ پڻ هئاسين، وڌي ذيءَ ميدا کي آفيس مان قرض کڻي شيمهن ڪاڄ چاڙهي

ٺاهيءَ ۾ ڪپڙا ۽ ڪي ڪتاب وجهي هن پنهنجو بسترو گول ڪيو. پئسا، ها پئسا ته ضرور کڻن. اهو سوچي هن مميءَ جو پرسنل خانو کوليو. ان هزارن جا نوان نوٽ جيڪي ماڻس جمع ڪري رکيا هئا، هن پنهنجي کيسي جي حوالي ڪيا. ان وقت سندس کيسي مان هڪڙو ڪاغذ ڪري هيٺ پيو. هن جهڪي اهو ڪاغذ کنيو. هن جي پاپا جي هٿ اکري ڏسي، هو صوفا تي ويهي پڙهڻ لڳو.

منهنجا پيارا پٽڙا ڪمار،

منهنجا راجا پٽ، رات واري ڳالهه جي ڪري تون پنهنجي مما تي ضرور ناراض هوندين. مون تي ڏاڍو غصو هوندءِ. اهو غصو اڃا بلڪل ٺيڪ نه آهي. غلطي نه منهنجي هئي. مونکي جوان پٽ سان اهڙين ڳالهائڻ نه گهرجي. مان سڀ سمجهان ٿو پر ڪڏهن ۽ ڪڏهن پاڻ مٿان ضابطو کوهي ٿو ويهان. تون مُنا، گهر جي حالت ڏسين ٿو، ڪيئن ڏکيائيءَ سان پورت ٿي ٿئي ۽ مٿان وري ايدا جي چندا. هن لاءِ اگر هاڻي کان پئسا جمع ڪرڻ شروع نه ڪياسين ته پوءِ ڏاڍو پڇتائڻو پوندو. ان چندا جي ڪري منهنجو سڀاءُ پنهنجي سرلتا وڃائي ڪوڙو ۽ تيز ٿي ويو آهي. تون منهنجو پٽ ئي نه، پر هڪ دوست آهين، منهنجو ساٿي ۽ همراز آهين. اگر سچو

”مان ٻڌا مٿان، هن گهر مٿان هڪڙو ٻوجو ٿي پيو آهيان. جنهن وقت کان ٻڙهاڻي ڀوري ڪئي اٿم، سيئي جي اکين ۾ ڪنڊا لڳا لڳا آهن. هنن جي آس اميد ۾ ئي ٻاڪي ڦري ويو آهي. پيار جو ڪو ڏاڏو نشان نه رهيو آهي، مڙيئي ڪالسواء پيو ڪوڀ مون سان نيڪ طرح سان ڳالهائي به ڪو نه ٿو. پيا جو رعب منهنجي سڄي ڪان ٻاهر هليو ويو آهي.

ان ڏينهن منهنجي دوست رميش اڳيان منهنجي ٻي عزتي ڪري ڇڏيائين. چيائين ته: مان سمجهان نڪمو آهيان. مان ٻڌهو مهن نه ڪوليو، اگر ڏندن ۾ ٿي اٿڪي پيا ٻـر هاڻ مان چپ نه رهندس، ٻي عزتيء جو جواب ٻي عزتيء سان ڏيندس. هاڻي ڪاله. ڇا هو جو هڙ مون ٿي گرم ٿي ويا. نوڪريء لاء ڏنل ٽپتي ٿي مان وڃي نه سگهندس. رات جو دوستن سان گڏ وڃڻو ٿي ٿو. ٻڪڻ ڏسڻ بعد، صبح جو دير سان اٿڻ ڪلي، پلا ان ۾ منهنجو ڪهڙو ڏوهه. هاڻي تمام گهڻو ٿي چڪو آهي. هن گهر ۾ منهنجي ڏري ته دل ٿئي اڳي، مان وڏ پڪ هڪ منٽ به هتي نه رهندس. هيءَ شهر ٿي ڇڏي ويندس. هڪ ٻيو هلائيندس؛ جنهن خوب ڪمائيندس ته ڏهن پيسا ڪٽي ٻا وٺ ايندس.“

هن ائي ڪمت مان ٻڌهڻا ڪوڙا ڪڍيا. هڪ

هوٽل مان کائي گهر موٽندا سين. تون منهنجو انتظار ڪج.

خط پوري ٿيڻ بعد ڪمار جي حالت ڏسڻ وٽان هئي. سندس اکين ۾ جو آنسن جو درياهه ڀرجي آيو هو، اهو بند ٽوڙي جهرجهر وهڻ لڳو. رڪجڻ جو نالوئي نه وٺي. سڏڪيون ۽ سڏڪا ڀري روئڻ لڳو. روئي روئي جڏهن جيءُ هلڪو ٿيس، ته ٽيبل تان پيءُ جي تصوير کڻي ان کي چمڻ ۽ چنبڙڻ لڳو ۽ ڄڻ ساڻس ڳالهائيندي چوڻ لڳو:

”بابا، مونکي معاف ڪريو. قصور سڄو منهنجو آهي. مان بلڪل غلط آهيان، سست ۽ نڪمو آهيان. هاڻي مان توهان کي ڏاڍو سٺو ٿي ڏيکاريندس. جيئن توهان چوندا مان ڪندس، توهان کي دانهن ڪرڻ جو موقعو ڪڏهن نه ڏيندس.

بابا، منهنجا پيارا بابا.

ٿي پئين ۽ ڪوشش، ڪم محنت لڳن سان ڪيئہ. تہ اسان هن تڪليف مان پار پئجي وينداسين.

پٽڙا پئي هڪ ڳالهہ ياد رکجہ. مان توکي ڏاڍو پيار ڪندو آهيان. تون جيستائين نہ ڪا نہ ڪندو آهين، منهنجي زندگيءَ اندر گرهہ نہ گسندو آهي، تون اگر رات جو دير سان گهر ايندو آهين، خبر اٿيئي تہ مان هن ڪمري ۾ اچہ وڃہ لڳائي ڇڏيندو آهيان. ڪيترا دفعا تہ ٻاهر نڪري توکي ڳولهڻ ويندو آهيان. توکي ڏسڻ بعد منهنجي پيٽ ۾ ساهہ پوندو آهي. ڪڏهن آڌي رات جو اٿي توکي مان پيار ڪندو آهيان. ڪالهہ رات مونکي بلڪل ننڊ ڪانہ آئي. ڪيترا لڳا توکي پيار ڪيم، تنهنجي وارن کي اساڙي، توکي اهي انداز ڇپيون ڏنم. لالڻ منهنجو تو ۾ ساهہ جو اٽڪيل آهي.

پنهنجي پيا جو چوڻ ڪڏهن دل ۾ نہ ڪندو، ڪر چوڻ تہ توتي ڪاوڙ نہ ڪندو آهيان مان پير پاڻ مٿان ڇڏي ڇڏيندو آهيان.

تنهنجو پيا جي

قلم تازو:

اَڄ مونکي آفيس ۾ آرام نہ ايندو. انڪري اڄ ڏينهن ڇٽي وٺي هليو ايندس، پوءِ اسين سڀ شام جو ٻاهر نڪري گهمي ڦري اچو پوءِ رات جي روٽي

مان اگر هتي جي چڪرويوهه ۾ اٽڪي پوان ها ته، تو جهڙي حور پري ڪيئن پائي سگهان ها!"

ته ڇا اهي گرهه چاڙهه، اهي قسمت جون قاتل ريکائون سڀ مٿيا آهن؟ اگر ها ته، اسين پنهنجي وڏڙن جي هن اندوشواس کي ڪيئن ٽوڙي سگهنداسين؟ ڪين وهمن جي وڪڙ مان ڪڏهن ڪڍي سگهنداسين؟

هن گهاتي گرهن ته ڪيترين شادين غمن ۾ بدلي ڇڏيون آهن. گهڻيون خوبصورت زندگيون زهر ڪيون آهن.

وري منگل جو گرهه ته توبه توبه! ۽ نيتا کي هن منگل ئي منجهائي ڇڏيو هو. خوبصورتيءَ ۾ ته هوءَ پنهنجو مٽ پاڻ هئي. هيڏي سندر ۽ سوڀاوان هوندي به هن ۾ هڪڙو داغ هو. اهڙو داغ جنهن هن جي زندگي دکن سان ڀري ڇڏي هئي.

خير نيتا کي ته پرواهه ڪانه هئي. هوءَ بهادر ۽ بي باڪ عورت هئي. ڪيس ڪوئي جيون ساٿي نه ملي ته نه، سهي پر سندس مائٽن کي ڪير سمجهائي، هن جي هاءِ گهوڙا هٽي سندن ڪڪيءَ جو سک چين حرام ڪري ڇڏيو هو. ڪام جي نتيجي

ڪهاڻي

★ "منگلي" ★

اَڄ نيتا جي نيڻن ۾ ننڊ ڪانه هئي.

هوءَ پنهنجي ۽ چندر جي باري ۾ سوچڻ لڳي. چندر ڏانهن هن نهاريو. هو ته بي فڪر ننڊرا ديويءَ جي گود ۾ آرامي هو. نيتا جي دل چاهيو ته هوءَ وڃي، سندس پيشانيءَ تي پيار ڀريل چمين سان ڀري ڇڏي جيئن هن سندس سڄي زندگي پيار ۽ خوشيءَ سان ڀري ڇڏي آهي. اهڙو مٺو مٺڙو پيار پائي ڀلا ڪهڙي عورت مٿانئس گهوري نه ويندي. هن ته ڪڏهن سپني ۾ به نه سوچيو هو ته ايترا خوشين جا خزانا کيس نصيب ٿيندا. شايد اهو سڀ اڳين جنم جي ڪرمن جو ڦل لڌو سمجهي. هن ڳالهه تي کيس کل اچي وئي.

پنهنجي جنم پتري جا نيتا ٻه ڀاڱا هٿان رکي هئي، ڪيڏي ڪٽي چاليءَ تي رکيائين. هن کي لڳو ته جنم پتريءَ مان مرڪي ڪيڏي چندر کيس چئي رهيو آهي، "چري هي گرهه چاڙهه تي ڪڏهن ڀروسو نه ڪبو آهي. اهي ته ڪمزور انسان جو آسرو آهن.

پنهنجي نياڻيءَ جا هٿ پيلا ڪرڻ جي اڇور ڇڏي ڏني.

ائڏڪ ۾ نوڪري ملڻ سان نيتا جي خوشي جڻ واپس هلي آئي. هوءَ آزاد پرندي جيان هيڏانهن هوڏانهن ڦرڻ گهرڻ لڳي. هوءَ اُداس ۽ بي پرواهه اڪيلي بيٺي ۽ رلل ڇبل گهمڻ لڳي، چوندي هئي: ”مونکي ڪنهن جي پرواهه ڪانهي، مان مردن کان ڇو ڊڄان؟ مان نه هنن کي ٻچارڻ واري آهيان، لائين لڳائڻ وارا پاڻ ٿي نا اُميد ٿي الٽي منهن ڪرندا.“

نيتا جي پڪي ساهيڙي هئي پدما. هوءَ شادي شده ۽ هڪ ٻار جي ماءُ هئي. هن جي آفيس پڻ نيتا جي آفيس کان پنجن منٽن جي پنڌ تي هئي. انهي هنجي ملاقات شام سان ٿي هئي. شام ڪچو ڪنوارو، ٺاهوڪو ۽ وڻندڙ جوان هو. هوُ نيتا جو ديوانو ٿي پيو هو. هڪ دفعو جڏهن ڪيس اڪيلو مليو ته دل کولي اڳيان رکيائينس، ”نيتا، تون مونکي ڏاڍي وڻين ٿي.“

نيتا ٻڌو اڻٻڌو ڪري ڇڏيو.

هن وري چيو، ”مان توکي پيار ڪريان ٿو.“

نيتا ورائيو، ”نه، پوءِ.“

”نه، پوءِ ...... هلي شادي ڪريون.“

ظاهر ٿيندي ئي سندس نيتا لاءِ لائق ور جي تلاش شروع ٿي ويئي هئي.

نيتا کي ياد آهي ته ماڻس هن لاءِ هڪڙو سٺو سهڻو ڇوڪرو ڳولهي آئي هئي. نيتا کي به سرلاش ڏاڍو وڻيو هو. ۽ سرلاش ٻڌو هن جي سونهن متان اکين ڇڪن ئي پيو هو. ٻئي ڌريون خوش هيون، ڳالهه پڪي ٿي پيئي هئي. اس صرف جنم پترون پڙهائي شاديءَ جي تاريخ پڪي ڪرڻي هئي. جنم پتري ڏسي مهراج رڙ ڪئي "اڙي هن ڇوڪريءَ کي ته منگل جو گرهه آهي، سو به ڏاڍو طاقتور. هنجي پتيءَ جو بچڻ مشڪل آهي. هوءَ جلدي وڃي رام کي پيارو ٿيندو." اهو ٻڌي سرلاش ماءُ سميت اٿي ڀڳو جيئن ڌاريءَ هيڻان ڪانءُ.

ان سڀ پڇ هن منگل ديوتا جي آسيس سان ئي پوءِ نيتا وڌيڪ پڙهي سگهي هئي. هن ايم. ڪام جو امتحان پاس ڪيو پر شاديءَ جي امتحان ۾ اهڙي طرح سان ناڪامياب ويئي. هن لاءِ منگلي ور ملڻ مها مشڪل هو. ماڻس جي سرجوڙ ڪوشش سان به ڪي منگلي اميدوار نيتا سان وهانءُ ڪرڻ لاءِ تيار ٿيا هئا پر اهي هن لاءِ ڪنهن به لحاظ کان لائق نه هئا. ڪنهن ڪالو پدنوه جي پٺيان بچڻ هن کي منظور نه هو. نيتا جي ماڻس آخر مايوس ٿڪجي

”پر چوي ٿو هن کي پڌايو ڇو ته ٿولي منگل آهي. ائين ته تون سڄي ڄمار ڪنواري رهجي ويندينءَ.“

”ڪنواري رهجي وڃان ته حرڪت نه آهي. پر مان ڪنهن کي ٺڳينديس ڪانه.“ دم رکي وري چيائين، ”بابا، عورتن لاءِ شادي ڪرڻ ضروري آهي ڇا؟ تو به ته شادي ڪئي آهي. آهين تون خوش؟ هان ڇڏ، تنهنجو گهوٽ شنڪر روز رات جو شراب پي، مارڪٽ ڪندو آهي. شاديءَ وقت توهانجون ٻه، چنيون پنڊيون وٺون هيون نه. مهراج تڏهن چيو هو نه ته توهان جي ته شنڪر پارٽيءَ جي جوڙي آهي. ٻئي ڄڻا هڪ ٻئي لاءِ ٺهيا ويا آهيو.“

پدما کي ته نيتا چپ ڪرائي ڇڏيو پر سندس اندر وارو چپ ڪري نه سگهيو، هوءَ سدا ڪنهن سٺي ساٿيءَ جي ڳولها ۾ رهي، اهو ساٿي جنهن کي هن منگلن، ڇنڊڇاڻ سي ڪو به وشواس نه هجي، جو ڪيس جيئن جو تيئن قبول ڪري، پيار ۽ عزت ڏئي سگهي.

وقت پادشاه پنهنجي رفتار سان وڌندو رهيو، هوءَ ڀلا ڪنهن جي لاءِ ڇو ترسي! نيتا اڄي پنجويهن سالن جي ٿي. سندس اندر جي ڇوڪرا ڪورا وڏي وئي، ڪيس خبر هئي ته جواني موت کانپوءِ ڪوئي به پوڙهو هجي ويجهو نه ايندو.

"ها، ڀلي."

ها، ڀلي ٻڌي شام خوشيءَ وچان اُڇل ڪاڏي. هنجو هٿ زور سان دٻائي مرڪندي چيائين، "هيءُ ناٽيس آف ٻؤ. تـه توکي مهنجي ٻنهي ٽين سڀ لاءِ سوڪار آهي."

"توکي مهنجي فري ٽيئر جي لـ، سڌ آهي نـه؟"

"او، آءِ ڊونٽ ڪيئر."

"۽ مهنجي مڱڻي ھٽڻ جي."

"او، تون مڱڻي آهين." چوندي هوءَ تـڏو ٿي وئي.

"ها، توکي منظور هجي تـه مان تيار آهيان."

شام ٻوءِ اٺان اٿين ڀڳو جڙ تـه کيس ٻڪرڙ لاءِ ٻوليس ڀنيان ٻيٺي هجي، اهو ڏٺهن اهو شيهن هوءَ وري نيتا جي منهن سامهون نـ چڙهيو. تڏهين ٻدما ڪانئس اٿي ورتو هو "نيتا ڪماري، ڪهڙي ڳالهه آهي، هيءَ شام سڄو وقت راڌا ڀنيان ٻهو ڦيرائون پائيندو هو ٻر هاڻي ڏسان ٿي تـه راڌا ڪان ڪڏ ڪاني رهيو آهي، توکي ڏسي اس ٻڄ. ٻڄان شروع ٿو ڪري چڏي. تو سندس ٻتاني تـه ڪاڻ ڪٿي آهي؟"

تڏهن نيتا کيس سراسر احوال ٻڌايو. ٻڌي اچي ٻدما ٿهڪن ۾ ٻيٺي هئي. ٻوه ڏٺيو ٿي چيائين؛

تڏهن ته چندر هڪ زوردار ٽهڪ ڏنو هو.

"اڄ مان هن تڪمن گهرن جو غلام ڪونه آهيان نيتاجي، مان ته هن زماني جو پڙهيل ڳڙهيل سمجهو انسان آهيان، تو مونکي ايترو ڪمزور سمجهيو آهي ڇا جو مان ڏکي پئجي ويندس." هن ڳالهه تي نيتا ٻهراڻون دفعو دل کولي کلي هئي.

شاديءَ بعد پدما کيس چيو هو، "نيتا تو تـه پائـي ڪمال ڪري ڇڏيو. اڄ ههڙا جوان جماڻ، نديا نيتا مرد ڇڏي، تو وڃي هن ٻـزرگ سان ناتـو جوڙيو. تـو تـه سڀني کي اچرج ۾ وجهي ڇڏيو."

تڏهن نيتا کيس جواب ڏنو هو، "پدما، چندر زندگيءَ جي تلخ تجربن مان گذري هڪ آزمودگار ۽ هوشيار انسان ٺهي چڪو آهي. هن وٽ پيار جو اهو خزانو آهي جنهن جـي مونکي ضرورت هئي. هن جـي وڪري ڇاتيءَ ۾ ٻـاٽ سمائي مان سنسار جا سڀ سُور وساري ويهندي آهيان."

(اشڪرا، آڪاشواڻي بمبئي)

لڳي ٿو ته نيتا جو آواز آسمان واري ٻڌي ورتو ۽ چندر کي سندس آفيس ۾ موڪلي ڏنائين، هن کي ٽازو آفيسر جو پروموشن ڏئي ناگپور مان ممبئي بدلاءِ ڪري موڪليو ويو هو. چاليهن ورهين جي چندر جي رعبدار چهري، شاهاڻي هلت چلت ۽ ڪم جي قابليت هنکي جلدي سڄي اسٽاف ۾ پيارو بڻائي ڇڏيو. هر ڪو هنکي عزت ڀري نگاهه سان ڏسڻ لڳو. هنجي شخصيت نيتا جي دل تي گهرو اثر ڪيو ۽ هوءَ پنهنجي دلڙي چندر کي ڏئي ويٺي، سندس اکڙين جي ڀاشا چندر سمجهي ورتي ۽ هو به. هن ڏانهن کيڇجندو هلندو ويو. هڪ ڏينهن هن نيتا کي ورجائيندي چيو ته ڏس "نيتا، تون گهڻي سوچ ويچار بعد ئي مون سان لانئون لهڻ جو قدم کڻج جو مان تو کان ١٥ سال عمر ۾ وڏو آهيان ۽ پيار ۾ ناڪامياب ٿيڻ ڪري اڄ تائين ڪنوارو رهجي ويو آهيان."

نيتا کلندي وراڻيو هو ته "مونکي هنن ڳالهين جي ڪا پرواهه ڪانهي اگر تون به منهنجي هڪ عيب کي نظر انداز ڪرين."

"اهڙي تو ۾ ته مونکي ڪوئي عيب نظر نٿو اچي."

"ها، هڪ عيبن جو عيب آهي مون ۾، جو مان هڪ خطرناڪ مڱلي آهيان، پنهنجي پتيءَ جو سروناش ڪرڻ واري عورت آهيان مان."

ڳالهائڻ جو ساهس هوءَ ڪري نه سگهيو. هوءَ ڪهڙي منهن سان ساڻس ڳالهائيندو. ڪيس ڇا چوندو. ٿي سگهي ٿو ته هوءَ ڪيس ڪو رخ نه ڏي، هيڏن ماڻهن جي سامهون سندس بي عزتي ڪري ڇڏي.

بي عزتي! ها، هوءَ سندس بي عزتي ته ڪري سگهي ٿي. هن به ته ڪڏهن انيتا جي بي عزتي ڪئي هئي. ٽي سال اڳ جي ڳالهه. ڇا هو ڀلجي چڪو آهي. ڀلجي به ڪيئن سگهندو؟ هن ڪيئن سندس پيار کي ٺوڪر هڻي بي آبرو ڪري ڇڏيو هو. هوءَ وٽس آفيس ۾ نڪري روئڻهارڪو منهن ڪري آئي هئي، ڪئنٽين ۾ وٺي هلي هن کيس چيو هو، "جڏهن تنهنجي پيءُ کي صرف پنجويهه هزار ڏيڻ جي سمرٿي ڪانهي ته پوءِ ڏيج ڇو جڻيئين؟ ڇا منهنجو ملهه ايترو به ڪونهي؟" اهو ٻڌي هوءَ زار زار روئي پئي هئي. هن جا ڳوڙها ڳلن تان ڳڙي اچي هن جي پيرن تي پيا هئا. پنهنجي آنچل سان آنسون اگهندي سسڪيون ڀريندي هوءَ پوءِ هتان هلي وئي هئي.

اڄون پاڻ سان ڳالهائڻ لڳو ته. آخر هن ۾ هن جو ڪهڙو ڏوهه! هوءَ ته مائٽن اڳيان مجبور ٿي ويو هو. حالتون اهڙيون اچي پيون هيون جو هن کي انيتا جو خيال ڇڏڻو پيو هو. پڻس کيس ڪلهن اکرن ۾ چيو هو "ڏس پٽ، اسان وٽ پئسا ته آهن ڪونه، جو جانڪيءَ

ڪهاڻي

❊ بزدل ❊

خبر نه، ارون جي نظر ڪيئن اس ۾ چڙهندڙ انيتا تي پئجي ويئي. هُوءَ سامهون واري روڊ تي پنهنجي دوست شيام سان گپ شپ هڻي رهيو هو. هنکي سٺين پئي ڪي- سي- ڪاليج هال ۾ شاديءَ لي ويٺو هو. اڃان اُن ۾ هڪ ڪلاڪ پيو هو. هن سوچيو هو ته اهو ڪلاڪ هُوءَ شيام جي سنگت ۾ گذاريندو. شيام دوستن ۾ مسٽر واندومل جي نالي سان مشهور هو. هُوءَ آپل پار جي جند سولي ڪين ڇڏيندو هو. اس ويندو هو پنهنجي لڳي ڪندو. انيتا تي نظر پوندي ئي ارون پڻا ڪڇ ڇوڙ جي، ٽپ ڏيئي هلندڙ اس ۾ چڙهي پيو. شيام اهو اسرار ڏسي دنگ رهجي ويو، سندس مهن مان رڙ نڪري ويئي "اڙي ماڻهو آهين يا ڪجهر، اَئين اچانڪ ڪيئن ٿو ڇڏائي پئين. تو کي ته شاديءَ لي ويٺو هو." هن جا اهي اکر اس جي آواز ۾ گم ٿي ويا.

انيتا جي پٺين سيٽ تي ارون کي جڳهه ملي ويئي. هن چاهيو پئي ته انيتا کي ڪيڪاري ۽ ڪانئس ڪڇ حال احوال وٺي پر هن ۾ همت نه ٿي. ساڻس

اڳئين سيٽ تي انيتا هڪ موريءَ جيان اسٽول ويٺي هئي. هوءَ هڪ ڪتاب پڙهڻ ۾ ايتري ته محو هئي جو هيڏي ڏانهن ۾ هڪ لڳا ته پنهنجي مڙي نه نهاريائين، هوءَ ڪيڏي نه من موهڪ ۽ موهيندڙ لڳي رهي هئي، خوبصورت ته هوءَ هئي ئي پر هاڻي ته هنجي سونهن سوايا ۾ چار چنڊ لڳل نظر اچي رهيا هئا.
اُن مهل هوا جو هڪ تيز جهونڪو بس جي دريءَ ۾ اندر آيو، انيتا جي گهنڊيدار ريشمي زلفن سان ڇيڙڇاڙ ڪري هليو ويو. اُهي اُڏي ٻڪرجي ارون جي اکين ۽ مُنهن سان اَنک مچولي ڪرڻ لڳا. ڪڏهن هو هن زلفن جي زنجيرن ۾ قيد هو. هن ۾ ڪڏهن هوُ پنهنجون آڱريون ڦيرائيندي ڪانه ٿڪبو هو ۽ اَڄ هن کي ڇهڻ جي همت به هنکي ڪانه هئي. هوُ ايترو ته دُور هليو ويو آهي، ايترو ته پرائو ۽ غير ٿجي ويو آهي جو هنجي اکين ۾ سڌو نهارڻ ۾ به هن کي اَڄ جهجهڪ ٿي رهي آهي.

چيمبور سنڌي ڪئمپ اچڻ تي انيتا اُٿي، اُٿڻ سان هن جي نظر ارون تي پئي، هوءَ هنجي مُنهن ۾ هلڪو مشڪي، ارون به هن سان گڏ بس مان لهي هيٺ آيو. پهريان انيتا ئي ڳالهايو، "تون هن پاسي ڪيئن؟"

"هتي ڪنهن دوست سان ملڻ آيو آهيان." ارون

جو وهاڻو ڪرائون. انهيءَ تي ململ ڏٺي ليٽيءَ جي رقم مان اسين انهيءَ پيڙهه جا هٿ پيلا ڪنداسين. پڻ ڏاڻ جي پلا ڪهڙو گهر هن تي ابدو، انهيءَ ضد ڪري نياڻيءَ جي زندگي خراب ٿئي، اهو ٺيڪ نه آهي." ماٽس نه، هاءِ گهوڙا لڳائي ڏنـي هئي. انهن سمجهي رهي هئي ته هوءَ صفا لٽجي وئي، برباد ٿي وئي. سون جي چوڙيا جو هن جي هٿن مان وڃي رهي هئي. اهڙي هاهاڪار ۾ هاندوس ۾ هوُ پنهنجو دماغ وڃائـي ويٺو هـو. پنهنجي سمجهه کوهي ويٺو هو.

ها، هوُ پنهنجو پيار کـوهي ويـٺو هو، پنهنجي انيتا وڃائي ويٺو هو. جڏهن اکيون کليس ته پڇتاءُ جي ڳوڙهن ڪانسواءِ ڪجهه به نـه ڏٺيس. سڀ سمايس ٿي چڪو هو. کيس همت ڪانه ٿي هئي نه انيتا کان وڃي معافي گهري. هوءَ هڪ خود دار ۽ سوابماني عورت هئي. کيس معاف ڪري ڇڏي، اُن ۾ اـ سندڪا هو. هوُ انيتا کي ڳولهيندو ته رهيو هو. انڌاريءَ ۾ جڏهن گهر ۾ هوءَ ٻهران رهندي هئي، اتي به ڪانه هئي. آهي ڪٿي وڃي رهيا هئا اها کيس خبر نه پئجي سگهي. ڪاليج ۾ به هن ڇڏي ڏنو هو. کيس صرف ايتري خبر پئجي سگهي ته هوءَ اي. ڪام پاس ڪري هاڻي نوڪري ڪرڻ لڳي آهي.

هوءَ به دلڪش ۽ وڻندڙ هو. هٿ منهن ڌوئي انيتا ڪپڙ به اجل شيشي اڳيان پنهنجا وار سنوارڻ لڳي. شيشي مان هوءَ چور نگاهن سان اون کي ڏسڻ لڳي. هن ڏٺو ته هوُ کيس ئي ڏسي رهيو هو. شيشي مان ئي انيتا پڇيو، ”چانهه پيئندين؟“

”پيئارينديءَ ته ضرور پيئندس.“

وارن جي جهڳٽي کي رٻڙ سان ٻڌي هوءَ رڌڻي ۾ چانهه ٺاهڻ لاءِ هلي وئي. ڪرسيءَ تان اٿي اون دريءَ وٽ بيهي رهيو. کيسي مان سگريٽ ڪڍي هن دکائي، سگريٽ منهن ۾ وجهي هوُ وڏا وڏا ڪش ڪڍڻ لڳو. کيس ياد آيو ته هن سگريٽ پيئڻ جي عادت ڪري هڪ دفعي انيتا کانئس رسي وئي هئي ۽ نيٺ کيس اها بري عادت ڇڏڻي پيئي هئي ۽ اڄ ......

ايتري ۾ چانهه جا ٻه پيالا کڻي انيتا انـدر هلي آئـي. واپس ڪرسيءَ تـي ويهندي اون چپ چاپ چانهه چپن تي رکي ڌيري پيئڻ لڳو. ڪجهه پل شانتي رهي. ان شانتيءَ کـي ٽوڙيندي اون چيو، ”انيتا.“

”هون.“

”هت تون اڪيلي رهندي آهين؟“

ٻڌل هٽندي ڏٺو. ٻوءِ ٻٽي ڏٺي ڏڪ هلڻ لڳا.
ٿوري دير ٻڌڻ مان ڪڍڻ ۽ ڇڙهايو. آخر خاموشي
کي ٽوڙيندي اون پڇيو، "توهان اڄ ڪلهه ڇا ٿا
وهندي آهيو چا انيتا؟" هوءَ ڪيس "انو" ڪري سڌ
ڪرڻ جي همت ڪانه ڪري سگهيو. انيتا هن جي
مطلب ۾ نهاري. ٻل ٻل هوءَ ڪيس ڏهو وهندي رهي ۽
خبر نه، اُن ۾ چا ڳولهڻ جي ڪوشش ڪري رهي هئي.
ٿورو اڳيان هلي هن پڇيو، "چڱو اوهان، مهيني ڏهر
اچي وڃو آهي، مان ڀلا هلان؟"

"واهه ڀائي، مهمان کي گهر وٺي هلي هڪ ڪوپ
چانهه پيئڻ جي صلاح به نٿي ڪرين؟" اهي اکر سڻي
نه هلڻ واسطه مان ارڏود ڪيڻ انڪري ويو، هو
ٻاڻ حيران هو.

"ها، ها ضرور هلڻ چاهين ته ڀلي هل." انيتا
اهي ڏليو جواب ڏنو.

هڪ ٽڪ جي ڪڏهن واري گهر وٽ اچي انيتا
رڪجي وئي. پرس مان چاٻيون ڪڍي هن دروازو
کوليو، اندر وڃي بتي ٻاري روشني ڪيائين، سڌ
ڪري اوهان کي اندر اچي ويهڻ لاءِ چيائين، اوهان
هڪ ڪمري ۾ واقف گهر ۾ هيڏانهن هوڏانهن نهارڻ
لڳو، گهر جيتوڻيڪ ننڍو، سادو سونهو هو پر صفائي
سٿرائي ۾ لاجواب هو، ڊرائنگ روم ڪو خاص ڪانه ٻهل

”مان نہ سو رهان آنا سچ ٿو ڳالهايان. مان نہ......... “ باقي اکر هن جي گلي ۾ ٿي اٽڪي پيا.

اگر تون اڃا تائين سچ پچ ڪنوارو آهين تہ واقعي ڪمال ڪري ڇڏيئہ. ڪا ڏنوان جي ڏيءَ توکي اڃ تائين نہ ملي سگهي آهي، واه پائي واه! تلاش تہ جاري هوندي.“

”نہ، نہ.“

”نہ نہ، ڇا؟ توکي شادي نہ ڪرڻي آهي پر انهين گهمائي ڦيرائي هٿ ڦيرائي ڇوڪريون ڇڏي ڏٺيون آهن، انهين نہ؟“

اوس هڪ پڪو ٿي ويو، اهڙو ڪڇي جهڙي پٽ، سمجهہ ۾ نہ پيو اچيس تہ ڇا چوي، هوُ موڳين نگاهن سان انهيءَ طرف نهاريندو رهيو، ٿوري دير لاءِ ڪنهن بہ نہ ڳالهايو. آخر خاموشيءَ کي ٽوڙيندي اوس ٿي چيو:

”انهيءَ تون جيڪي منهنجي باري ۾ سوچين ٿي اهو بلڪل نہ آهي. تون سمجهين ٿي تہ مان توکي پيار جي جار ۾ ڦاسائي، دوکو ڏنو. اصل ۾ منهنجو توسان پيار هو پر حالتون اهڙيون اچي بڻيون جو مان ڇا چوان...... توکي تہ سڀ خبر آهي.“

"حال في الحال نه، اڪيلي آهيان" هن هلڪو مسڪرائيندي چيو.

"اڳي ته نه، تو اها شادي نه ڪئي آهي."

"تون ٺيڪ ٿو چوين."

"انهيءَ ڇوڪري ڪيئن ٿي لڳي؟"

"مون هن وقت پنهنجي ونٽ ويءَ هوندي ته ڏٺي ته ٻه سال اڳ پولوڪ ٻڌايو."

"او ويڙي ساري، ڇا نالو هوس؟"

"اهائي دل جي تڪليف."

"۽ ڇوڪرو ٺهيو ويو."

"هو شادي ڪري انگلينڊ وڃي ويٺو آهي."

پاڻهه جا خالي پيالا ڀريندي هن چيو.

واپس اچي اهڙا ڏٺو ته اوون ٻيهر ٿي انگل هڏجي اصرار ڏيندي سان ڏسي رهيو آهي، هن جو ڏيان ڏيندي هوءَ اچي وئي "توهان هلي ٻاهر ڇو ٻڌاءِ، ڏهڻا يار الهاڻي؟"

"يار! اڄ ڀائي شادي ڪهڙي ڪئي، اڃان ته ڪجهه ڪنوارو آهيان." هن مرڪي مسڪ سان ٻڌائيندي چيو.

"ڇا، اهڙا ته ٺهيون ٻڌايو، مولڪي ته اعتبار نه ٿو اچي." هن کلندي چيو.

ڪم لاهي اچي وري هن جي سامهون ويٺي.

”انو.“ چئي ارون رڪجي ويو.

انيتا حيرانيءَ وچان ڪيس ڏسڻ لڳي، پنهنجو آواز وڌائي هن چيو، ”مونکي ”انو“ ڪوٺڻ جو حق تون ڪڏهوڪو وڃائي چڪو آهين. وري پيهر مونکي هن نالي سان سڏ ڪرڻ جي چوڪ نه ڪجِ.“

”پر مان اهو حق واپس وٺڻ ٿو چاهيان. مونکي پڪ آهي ته تون مونکي نراس نه ڪندينءَ.“

ارون چاهيو ٿي ته هوُ انيتا جا پير پڪڙي کانئس معافي وٺي پر هن جي اندر ۾ جو مرد هو، اُن کيس ائين ڪرڻ جي اجازت ڪانه ڏني.

انيتا غصي ۾ لال پيلي ٿي ويئي. هن رڙ ڪري چيو، ”ارون، تون وڏي غلطي ڪري رهيو آهين. مان اڳي واري الڙ، انجان ۽ نادان انيتا ڪانه آهيان پر هڪ تيز، هوشيار ۽ آزمودگار عورت آهيان: تنهنجي ٺوڪر مونکي اهو سڀ سيکاريو آهي. هاڻي تو جهڙا چالباز ۽ چاپلوس جوان منهنجو وار به ونگو نه ڪري سگهندا. هن زندگيءَ جي سفر ۾ اگر مونکي ڪوئي من پسند جيون ساٿي نه مليو، ته نه سهين. مان ڪنواري رهندس پر تو جهڙن

”ها، مونکي اها به خبر آهي ته تون هڪ بزدل، بيپرواه ۽ لالچي انسان آهين.“

انيتا جي هنن تيز تيرن اروڻ جي دل چاڪ چاڪ ڪري ڇڏي. سندس منهن مان رهيل کهيل ڪل وڃندي رهي. هو ڏاڍو گنڀير ٿي ويو. انيتا جي تيز نگاهن جو تيز هو سهي ڪو نه سگهيو، ڏوهاري جو هو. هن کيس دوکو ڏنو هو. هو برابر بزدل ۽ بيڪار آهي. پر انيتا جي پيار صدقي هن اڄ تائين شادي نه ڪئي آهي، هو اڃا تائين ڪنوارو آهي. هو پاڻ کي ڪوسي رهيو آهي ته هو اُن وقت ماڻهن اڳيان جهڪي ڇو ويو. هو بهادر ٿي مقابلو ڇو نه ڪري سگهيو. هاڻي هو اها آس لڳائي ويٺو آهي ته انيتا هن کي معاف ڪري ۽ اهي ٻئي ملي هڪ ٿي وڃن. انهن ته هنن ٽن سالن ۾ هن شاديءَ لاءِ گهڻيون ڇوڪريون ڏٺيون هيون پر هنن ۾ اها ڪشش ڪٿي هئي جا انيتا ۾ هئي. هن کي ڪائي به نه آئڙي ۽ هن جو من انيتا ڏانهن واپس موٽڻ لاءِ ضد ڪري ويٺو.

اروڻ جڏهن پيٽ لاءِ صدقي جي ٻڪري ٿيڻ لاءِ تيار ٿيو هو، هن جي ته شادي ٿي چڪي هئي. هن جي قسمت سٺي هئي جو ايڏا خاص ڏاڍي ليڊيءَ جي هن کي سٺو ڇوڪرو ملي ويو هو، هو ڪمپني ڊائر سوچ جي ساگر ۾ ٻڏي ويو، انيتا گهر جو ڌنڌو وڏو

ڪهاڻي

اهڙا به نه ڪي انسان آهن

آفيس مان گهر واپس ايندي مان هڪ پل به رڪجي نه سگهيس. ڳالهه ڪي ٿوري دير لاءِ به، دل اندر رکي نه سگهيس، مٿان پوءِ اها دل جي ٻُٽيءَ تان ميسارجي وڃي، جيئن گهڻو ڪري ٿيندو رهندو آهي. وسرڻ جو اهو مرض ايترو ته وڌي ويو اٿم جو ڇا چوان ڪڏهن پاڻ تي ڏاڍو غصو لڳندو اٿم. آفيس ۾ وڃڻ وقت رومال، چشمو، پين، پاس ۽ پئسا ڀلجي وڃڻ ته روز جي ڳالهه آهي. شڪر آهي جو هاڻي اهو ڪم شريمتيءَ پاڻ تي هموار ڪيو آهي. آفيس ۾ وڃڻ وقت اهي چيزون سنڀاري ڏيندي اٿم.

اڃا ڪالهه جي تازي ڳالهه آهي ته مان آفيس جي فائيلن ۾ ايترو ته رڌل رهيس جو لنچ کائڻ وسري ويم، شام جو پيٽ کي هٿ لائي ڏسڻ لڳس ته ان ۾ روٽي وٽي آهي يا نه پر ڪجهه به پتو نه پيو. واپس گهر ۾ اچي شريمتيءَ جا ٻول ٻڌڻا پيا جو ٽفن باڪس روٽيءَ سميت گهر واپس پهچي چڪو هو.

مرده دل مردن جي وس ۾ نه ڇڏيندس. اڄ مان توکي نوڪر هٽي رهي آهيان. تون مهرباني ڪري هتان جلدي هليو وڃ ۽ ڪڏهن به منهنجو هن ئي منهوس مکڙو مونکي وري نه ڏيکارج."

اون ساڻو پيلو ٿي ويو، هنجي چهري جو رنگ ائين ٿي ويو ڄڻ ته ڪنهن هن تي هٿ هاري هجي. هنکي لڳو ته ڄڻ ڪنهن هن کي پوري زور سان چماٽ هڻي، ۽ ڌڪو ڏئي ٻاهر ڌڪي ڪيو هجي. هو اٿيو ۽ چپ چاپ دروازي مان ٻاهر نڪري ويو.

ٻي شاديءَ جي باري ۾ چوندس ته هن تي چڙي ويندي آهي.“

”چڱو ٻچا، تنهنجو وشواس اچڻي ته جڏ ڳالهه ڪئي، جڏهن اهو ساو وڏي وڻ ٿيندو ته، پوءِ تون مونکي ياد ڪج.“

شرمشٽيءَ کي ڪجهه ڪين ڪاڻ. اهو سڄو ڏينهن چپ هئي. رات جو به ڏٺم ته بستري تي پاسا ورائيندي صبح ڪيائين. شايد منهنجي ان ڳالهه تي سوچي رهي هئي.

شرمشٽيءَ جي ڀاڄائي سيما ٻاويهن سالن جي اڄ عمر ۾ ئي وڌوا ٿي پئي هئي. شاديءَ جا ڦيرا ڦرندي اڃا ٻه سال مس ٿيا هئس ته سندس پتي وڃي سائينءَ کي پيارو ٿيو هو، هنجي سکونڊ کي اهو ٺڪڙو انهن اڏامي ڪٽي ويو جو ته. ڪنهن ڪرڪيٽ پليئر ڇڪو ماري بال کي متي آسمان ۾ اڏايو هجي. هنجو پران پکيڙو بال ۾ پرواز ڪري ويو. سيما جو سهاڳ جو سندور مٽايو ويو. سندس زيور لاهي ڪيس پٽو ڪيو ويو. هنجي رنگين ۽ چمڪندڙ ڪپڙن جي جڳهه سفيد ساڙهين ورتي. هنکي بدنصيب ۽ بيوقوف ڪوٺيو ويو. سسٽس چيو، ”نڀاڳي تو ئي منهنجي پٽ کي ماريو. تنهنجي ئي گهاٽي گرهن

خير... گهر ۾ پير اندر ۽ ٻيو ٻاهر هو ته سڏ ڪيم "ديوي، اڄ مون تنهنجي ڀاڻيءَ کـي ڏٺو."

ديويءَ رنڌڻي مان ئـي جواب ڏنو، "مون لاءِ ڪو نياپو ٻيو ڏنو اٿائين ڇا؟"

"نياپو! اڙي پاڻي، هوءَ تـه تنهنجي ئي ڌن ۾ مست هئي."

"توهان کي ڏسي نه ڳالهايائين! رستي تي مرد سان ڳالهائڻ ٺيڪ تو روئي آهي."

"هوءَ رستي تي نه هو اس ۾ هئي. اڪيلي به نه پنهنجي هڪ ڀاءُ فرينڊ سان. مون کي ڏسي ڏڪي وئي. سندس چوري جو پڪڙيم."

شريمتي غصي ۾ لال پيلي ٿـي وئي. آواز وڌائيندي چيائين "چوڻ هڪ ابلا جي باري ۾ اجايو ڳالهايو. هن وتوا تـوهانجو ڇا بگاڙيو آهي. اصل ۾ توهان کي منهنجا مائٽ وڻن ئي ڪانه ٿا، هميشه پيا هنن جي برخلاف ڪڇ نه ڪڇ ڳالهايو، پنهنجا مائٽ ڪو ڏاڍا سٺا اٿو."

"ٻيو هن ۾ ناراض ٿيڻ جي ڪهڙي ڳالهه آهي. مون نه اڄ سچ ٻڌ. هنڪي ڪنهن مرد سان اس ۾ ڏٺو، باقي ٻين صرف ٻـڌو هـوم؛ اڄ پنهنجي اکين سان ڏٺم."

"مونکي نه وشواس ٿيو اچي، منهنجي ڀاڻي اهڙي ڪانـه ٿي سگهي. مسٽريءَ ۾ ئي ڪو،

مون ٻاٽڪي چيو ته اگر سچ پچ سيما جو هن سان پيار آهي ته شادي ڪرڻ ۾ ڪو اٽڪو نه ڪرڻ کپيس. ان ۾ مان کيس مدد ڪندس ليڪن انهن ڇڙواڳ ٿي گھمڻ مان سندس ته ڇڏ پر اسانجي پڻ بدنامي آهي. انهن وڌوا کي هر ڪو حق آهي پنهنجي زندگي جيئڻ جو، اهي زمانا اسين گھڻو پٺيان ڇڏي آياسين جڏهن وڌوا کــي هڪ بيڪس ۽ بي جان زندگي گھارڻي پوندي هئي، مرد سان ستي ٿي کيس جلڻو پوندو هو يا ته سڄي جمار گھر ۾ اندر ئي اندر ڇٽن ديوارن ۾ جھرڻو ۽ مرڻو پوندو هو.

ليڪن سيما جي شادي ٿي ڪيئن ٿي سگھي؟ هن جي ٻنڙي موج جو ڇا ٿيندو؟ هن جو پتي ڪيس قبول ڪندو يا نه. زال جي ڳالهه ته نرالي آهي هوءَ ته پنهنجي مرد جي ٻار کي پنهنجي سيني سان لڳائڻ لاءِ هردم تيار رهندي آهي پر مرد!

سيما جــي شادي ٿيڻ بلڪل ناممڪن آهي، مون سوچيو ته ڇونه سيما سان ملي کيس چوان ته هوءَ نيڪ نيتي ڪري. پر همت ڪانه ٿي. ڊپ لڳو ته ڪٿي هوءَ مونکي چئي نه ڇڏي ته توهانجو ان ۾ ڇا وڃي. اڄ ڪالهه پنهنجن ٻارن کي چوڻ ۾ به گھڻو سنڀالڻو ٿو پوي ۽ هيءَ ته هڪ پرائي ڌيءُ هئي.

هن ڳالهه کي ڇهه اٺ مهنا ٿي ويا. هڪ ڏينهن

هيڏو انت آندو." پٽي وڃائي سيما پنهنجي نئين گهر ۾ پراڻي ٿي وئي.

صرف ونڌوا ٿي وڃي ها ته دل تي پٿر رکي هوءِ سهساني وڃي ها پر ٻن سالن جي شاديءَ جي عرصي ۾ هوءِ ماءُ به ٿي چڪي هئي، اهڙي جوان ونڌوا ماءُ لاءِ اسانجي سماج ۾ ڪائي جڳهه ڪانهي. ساري زندگي آنسون هاري مري جيئڻ ڪانسواءِ ڪوئي به رستو ڪانهي.

سيما لاءِ هاڻي هن دنيا ۾ ڪوئي پنهنجو ڪونه هو. صرف ٻچڙي ماءُ جو ٿي آسرو هوس جا اُلهاسنگر جي هڪ جهوني پراڻي بئرڪ ۾ رهندي هئي. سندس پتا هڪ سال اڳ سرڳواس ٿي چڪو هو. آخر هوءِ پنهنجي جيجل وٽ هلي وئي. مئٽرڪ پاس ڪيل ته هوءِ هئي. سال کن ٽائيپنگ سکي هوءِ مون وٽ آئي هئي ته مان ڪيس ڪا نوڪري وٺي ڏيان. آخر مون کيس هڪ سٺي آفيس ۾ نوڪري به وٺي ڏني.

سيما کي ٻيو دفعو مون ان-رائل ريسٽارنٽ ۾ هن ساڳئي ڇوڪري سان ڏٺو. هن مونکي ڏٺو يا نه، اهو ته مان چئي نٿو سگهان. اهو ڇوڪرو چڱو ڀلو پڙهيل ۽ سٺي ڪٽنب جو ٿي لڳو، گهر پڇڻ مون اهڙا ڳالهه شرماڻيءَ سان ڪانه ڪئي، جو ڪرڻ مان ڪو فائدو ٿيڻ وارو نه ڪونه هو.

ٻـ، هيٺ بيٺي هئي. ٻنهي کـي وٺـي سامهون ايراني هوٽل ۾ هلي وياسين.

چانهه ۽ بسڪيٽن جو آرڊر ڏنائين، مون سيما ۽ هريش ڏانهن نهاريو.

”توکي خبر آهي ته هوءَ وڌوا ۽ هڪ ٻار جي ماءُ آهي؟“ مون پڇيو.

”ها مونکي سڀ خبر آهي. مان ڪيس نئين ٻڏڻ کان بچائڻ.“ هن جواب ڏنو. پوءِ هريش مونکي سربستي ڳالهه ٻڌائي جا هن ريت آهي:

هو ۽ سيما الهاسنگر ۾ ساڳئي پاڙي ۾ رهندا هئا، الي سندن ٻالي ڀولي ٻالڪپڻ ٽپائي مست جوانيءَ جو روپ اختيار ڪيو هو. جوان ٿيندي ئي ٻئي پيار جي پوتر ٻنڌڻ ۾ ٻڌجي ويا هئا. هريش سيما کان ٻه ٽي سال عمر ۾ وڏو هو. مئٽرڪ پاس ڪري سيما ۽ ساڳئي ڪاليج ۾ داخلا ورتي. ڪاليج جي آزاد ماحول ۾ سندن پيار ڦليو ڦوليو. سندن محبت جي مهڪ ڪاليج جون ديوارون ٽـوڙي ٻاهر جي هوائن ۾ ڦهلجي وئي. سيما جا مائٽ ته هن جوڙي کي شاديءَ جي ٻنڌڻ ۾ ٻڌڻ لاءِ تيار هئا پر هريش جي ماءُ هن رشتي جي سخت برخلاف هئي. هن پٽ لاءِ هڪ امير ڇوڪري اک ۾ رکي ڇڏي هئي جنهن کيس ججهو مال ملڻ وارو هو. چيائين ته ”هيءَ شادي منهنجي جيئري ڪانه ٿيندي.“

جيئن مان آفيس ڇڏڻ ۽ گهر وڃڻ جي تياري ڪري رهيو هوس ته هو اچي اڳيان بيٺو، اهو ساڳيو سيما جو ڇوڪرو. مان حيران رهجي ويس. واپس ڪرسيءَ تي ويهي رهيس.

”معاف ڪجو، مونکي ٻه منٽ ڏيئي سگهندا؟“ هن پڇيو. مان کيس ڪو ئي جواب ڏيان ني ڏيان، تيستائين هو ڪرسي ڇڪي ويهي رهيو.

”منهنجو نالو هريش آهي. مان رزرو بئنڪ ۾ نوڪري ڪندو آهيان.“ ائين چئي هو چپ ٿي ويو. شايد وڌيڪ لفظ هن جي گلي ۾ اٽڪي پيا هئا جن کي هيٺ لاهڻ جي هو ڪوشش ڪري رهيو هو. مان سندس منهن ۾ نهاريندو رهجي ويس.

”بس اهو ئي چوڻ لاءِ تون هت آيو آهين؟“

آخر هن جو منهن کليو ۽ آهستي چيائين ته ”مان سيما کي پيار ڪريان ٿو ۽ ساڻس شادي ڪرڻ چاهيان ٿو.“

مان کيس ڏسندو رهجي ويس، پنهنجي اکين تي وشواس ئي نه آيو، ڇا هو هڪ وڌوا ۽ ٻار جي ماءُ سان شادي ڪندو! هن لاءِ ڪهڙي ڪمي آهي ڪنوارين جوان ڪنيائن جي، جو هو سيما سان وواهه ڪرڻ ٿو چاهي.

مان هن کي وٺي آفيس کان ٻاهر آيس، ڏٺم سيما

مذاقيه ڪهاڻي

پڇ ڇو؟

"مولا، او مولا."

مولو - "ڇئو سائين."

"ٻڌ، اگر گراهڪ زائفان هجي ته ڪيس ساڙهي ٻاني ڏيکاريندو ڪر."

"پڇ ڇو؟"

"سائين ڇو؟"

"اڙي ائي عقل وري پڇين ٿو ڇو."

"سائين، توهان ته چيو ته پڇان."

"ها، اهو ان ڪري جو زالون آهن اسانجي ڪمائيءَ جو ذريعو، اهي آهن نادان ۽ ٻوڙڙيون ۽ سندن مت ماري ڪين ساڙهي انڪاڻ آهي اسانجو ڪم. هندن جو ڌيان مردن جي ڪيسي تان هٽائي ساڙهيءَ جي چمڪ دمڪ تي لڳائڻو آهي، جيئن ته ونڻ واري وٺي وڃي ۽ هڪ ونڻ واري ته چار گهڻي وڃي، ڇورا سمجهيئه، اجا ڪين ته، وڃ هاڻي وڃي ڪم ڪر."

سيما جا مائٽ ڀلا اهو ڪيئن سهي سگهندا! ڌيءُ تي بدناميءَ جي داغ کي اهي ڪيئن مٽائي سگهندا! اهو سوچي هن جلدي اهو پاڙو ڇڏي ڏنو. ڌيءُ کي ڪاليج ڇڏائي گهر ۾ وهاري ڇڏيائون. سندس ٻاهر نڪرڻ تي تالا بندي لڳائي وئي. ان پوءِ جلدئي سيما جو ڀاڳ ورايو جو هن جي شادي هڪ سٺي گهر ۾ ٿي وئي. هريش پڙهائي پوري ڪري نوڪريءَ تي وڃي لڳو. هو هميشه لاءِ شادي نه ڪرڻ جو ضد ڪري ويٺو. مائٽن هن کي گهڻو سمجهايو ٻجهايو پر هو نه مڙيو.

هريش هاڻي تيار هو سيما جا هٿ پيلا ڪري سندس خوشيون واپس موٽائڻ لاءِ. هو مدوج کي ايءُ جو پيار ڏيڻ لاءِ هردم حاضر هو. هن کي ڪنهن جي به پرواهه ڪونه هئي. هو ڪنهن کان به ڪونه ٿي ڊنو. هن جي اهڙي بهادري ۽ قربانيءَ جو مان ڪهڙن اکرن ۾ داد ڏيان. دل ئي دل ۾ هن جوان کي مون نمسڪار ڪيو. منهن مان نڪري ويو ”اهڙا ئي ٿي ڪي انسان آهن.“

★★★

ڳالهائي ٿي ھوءَ ڪھڙو ڪجھ سمجھي وٺندو ھو ۽ ڪين جواب سنڌي يا ھنديءَ ۾ ڏيندو ھو. ڪجھ انگريزي ڪر ھن ياد ڪري ڇڏيا ھئا ۽ اُنھن جو استعمال ڪرڻ جي ھوءَ ڪوشش ڪندو رھندو ھو. اڄھو سيٺ چانھه واري کي سڏ ٿو ڪري، "ڪم، ڪم ڇھ ٽي ڪپ."

ھنجي آواز تي ٽيڪم ۽ ڇاڳو ٻئي ڊوڙندا ھلي آيا. ھن سمجھيو ته سيٺ کين سڏي رھيو آھي.

"سائين توھان اسان کي سڏيو ڇا؟"

"نه، توھان ٻئي نڪما آھيو، ڇپو ڇو؟"

"سائين ڇو؟"

"ڇو ته توھان گراھڪ ڇڏي ھتي ھلي آيا آھيو. ٿوري انگريزي ڇا ڳالھايم ۽ توھان ٻاڻ ڏانھن اشارو سمجھي ڊوڙندا آيا. توھان جي ڪري ڇا مان انگريزي ڳالھائڻ ڇڏي ڏيان؟"

ٿورو وقت مس گذريو ته سيٺ سڏ ڪيو،

"اڙي ھري تنھنجي دال وڃي سڙي."

ھري ڊوڙندو آيو "ڇڙو سائين ڇا ٿيو؟"

"اڙي ڇا وري ٿيو، دال ۾ ڪڙو لڳل آھي ٻه ميٽر ۽ مونکي ته لڳي ٿو چار ميٽر."

ھري - ھائو سائين دال ٿي وڃي. اھو ساڳيو ڪڙو چار ميٽر مون ٻئي گراھڪ لاءِ ڪٽيو ھو. اھو ھتي اچي ويو آھي."

سيٺ سندرداس پنهنجي ڪوٺي جي دوڪان تي ڪئشر جي ڪرسيءَ تي ويٺي، اڳتي به ويٺلو رهندو هو ۽ نوڪرن مٿان اک به رکندو هو. ڪهڙو نوڪر گراهڪ سان نيڪ ٿو هلي ۽ ڪهڙو نه. اها سڄي خبر هو پنهنجي نظر واري ڪندو رهندو هو. هو نوڪرن کي چوندو هو ته، گراهڪ اسانجو ان داتا آهي. اُن ڪري هن سان ڏاڍي فضيلت ۽ فهميدي سان پيش اچو.

سندرداس جو دوڪان مين روڊ تي هو. هن روڊ تي ٻيا به ڪيترا ڪوٺي جا دوڪان هئا پر هن جو دوڪان سڀني کان وڌيڪ مشهور ۽ هميشه گراهڪن سان ڀرپور رهندو هو، هتي کين سڀئي چيز گهٽ اگهه تي ملندي هئي. سندرداس ٿوري فائدي ۽ گهڻي وڪري ۾ وشواس رکندو هو. نوڪرن چاڪرن کي به هو خوش رکيو ويٺو هو جو هنن کي پگهار سان گڏوگڏ سندن وڪري تي هڪ ٽڪو ڪميشن به ڏيندو هو. ڇهه ئي نوڪر، ٽانور، نانو، روپو، مولو، چانگو ۽ هري دل لڳائي ڪم ڪندا هئا.

سيٺ صرف ٻه سنڌي درجا پڙهيل هو، هو محنت ڪري مٿي آيو هو. ڪڏهن هو به ته سيٺ مرليڌر وٽ نوڪري ڪندو هو. اڄ هو پاڻ هڪ شاهي دوڪان جو مالڪ هو. گراهڪ اگر انگريزي

هر گراهڪ کي "ٺڳڪيو" چوڻو آهي پوءِ ڀلي هو خريد ڪري يا نه ڪري، پاڻ ڇو؟

"ڇو؟"

"ڇو ته گراهڪ کي هن هٽ اڪر مان خوشي ملندي آهي ۽ اسانجو ڌنڌو اڳيرو ٿيندو رهندو. اگر توکي اهو "ٺڳڪيو" لفظ ياد نٿو پوي تـه گهٽ ۾ گهٽ پنهنجو نالو "ڄانور" تـه ياد ڪري سگهندين نه؟"

"سائين پنهنجي نالي ياد ڪرڻ مان ڇا ورندو؟"

"اڙي ڇوڪرا، ڄانور ۽ ٺڳڪيو ۾ ڪهڙو فرق آهي." انهن ڇڙي هو ڌنڌ ڪيڏي ڪاڻ لڳو.

اوڏي مهل سيٺ سندرداس جو گرو سيٺ مرليڌر اچي دوڪان وٽ پهتو.

"اچو سائين، اچو، ڀلي آيا جيءَ آيا." سيٺ کيس ڪيڪاريندي چيو.

مرليڌر - "سندر، موکي ڪو خاص ڪم ته ڪونه هو. هتان لنگهيس ٿي سو چيم ته هڪ ڳالهه توکي ٻڌائيندو وڃان."

"چئو سائين، حڪم ڪريو، مان تـه توهان جو چيلو آهيان."

مرليڌر مرڪندي چيو، "تون منهنجو چيلو هئين

سيٺ - ”تون نه ڇڙي چپ آهين، ڀلا ڇو؟“

”ڇو؟“

”ڇو ته چڪ ڪري تو ساري ڪون نه ڇڏي. مان نه ڏسان ها ته پنهنجي ميٺن جو نقصان ٿي وڃي ها!“

هڪ گراهڪ ان کان گهٽ پيسا ڏيڻ ٿي چاهيو، جنهن تي سيٺ چيس ”نه، نه اسان جو هڪڙو ئي اگهه آهي، ٽين روپيا ٿيندا.“

ٽانو ۽ روپو پنهنجو ناڻو پڙي، سيٺ ڏانهن نهارڻ لڳا. سيٺ رڙ ڪئي، ”توهان پنهنجا ڪم ڪريو. گراهڪن ۾ ڌيان ڏيو، مون ڪو توهان کي ڪونه سڏيو.“

گراهڪ اهو پورا پنج سؤ روپيا ڏيئي سيٺ جي هٿ تي رکيا. پئسا وٺندي هن چيو، ”چڱو توهانجي خوشيءَ لاءِ مان اهي وٺان ٿو پر ڪنهن کي ٻڌائجو نه ته مان ڏه روپيا گهٽ ورتا آهن، ڀلا ڇو؟“

رات جا اٺ ٿي لڳا. سيٺ جا نوڪر ٿڪجي چُور ٿي چڪا هئا. اهي سامان سيري دوڪان بند ڪرڻ جي تياريءَ ۾ لڳي ويا. ايتري ۾ سيٺ سڏ ڪيو، ”ٽانو او ٽانو، هيڏانهن ته اچ.“

ٽانو ويجهو آيو- ”چئو سائين.“

سيٺ، ”ٽانو تون ٻار گراهڪن کي ”ٺڳ ڪيو“ نٿو ڇوڙين. مون تو کي اڳ ۾ سمجهايو آهي ته

ننڍي ڪهاڻي

★★★ وڪيل ★★★

ٽيڪم پنهنجي هڪ ڪيس جي سلسلي ۾ وڪيل سان مليو. وڪيل چيس، ”سائين توهانجو ڪيس مون ڪورٽ ۾ داخل ڪيو آهي. هن ٻن ڏينهن ۾ اهو پيشيءَ تي اچي ويندو. توهان خاطري رکو. اسانجو پاسو ڀاري آهي، جيت اسانجي ٿيندي.“

ٽيڪم- ٺيڪ آهي سائين.

وڪيل- هڪ ڳالهه ٻڌايو. توهانجو موڊ اڄ ٺيڪ ته آهي نه.

ٽيڪم- هائو، پر توهانکي پتو ڪيئن پيو؟

وڪيل- اهو توهانجو مرجهايل چهرو ڏسي.

ٽيڪم- هن گهر جي هن گهوٽيءَ هٿان، منهنجو سک چين حرام ڪري ڇڏيو آهي.

وڪيل- مونکي ٻڌائڻ لائق هجي ته ٺيڪ...

ٽيڪم- هائو ڇو نه، توهان ته وڪيل آهيو، مونکي مدد ڪري سگهو ٿا، اهو زال ۽ ماءُ جي جهيڙي وچ ۾ مان سينڊوچ ٿي ويو آهيان.

وڪيل- پوءِ ......

ٻار هاڻي نه، وڏو ڇالو آهين، سندر ڇالو. ٻيو ڇو؟"

" سائين ڇو؟"

" ان ڏينهن هڪ گراهڪ دوڪان ورتل ساڙهي مون وٽ ڪٽي آيو، مونکي ڏٺي عجب لڳو ته، تو هنکي مدل اگهه تي اها ساڙهي ڏني آهي."

" ء سائين هن اهو توهانکي ڪوڙ ٻڌايو ته ساڙهي سان گڏ ٻيون ڏهه شيون به مون هنکي وڪيون آهن. مون نه، پنهنجو فائدو انهن مان وصول ڪري ورتو."

مرليڌر مٿهن نهي ڀرڪ وراڻيندي جواب ڏنو

" ڀائي ٻڌهن ته ڇوان ٻيو ته تون منهنجو چيلو...... ته...... ٻـر...... گرو آهين، ٻيو ڀلا ڇو؟"

سڀ اچي ٽهڪڙن ۾ پيا.

نيڪر وڪيل سان مليو ته ساڻس سمورو احوال ڪيائين، پوءِ وڪيل ڏاڍو خوش ٿيو ۽ چيائين، ” تمام سٺو، توهان ٻنهين مان آزاد ٿي ويا. “

نيڪر- پر سائين، هن جو جهيڙو ته چالو ئي آهي.

وڪيل- ها، ها، ڀلي چالو ئي هجي. منهنجو هن جهيڙي سان ته ڪو واسطو ڪونهي، توهان منهنجا گراهڪ آهيو، منهنجو ته واسطو توهان سان آهي.

نيڪر- (عجب وچان) گراهڪ!

وڪيل- هائو ڀائي (ڪيس هٿ ڏيندي) وٺو، اهو ٻل منهنجي سهڻي صلاح جو.

نيڪر - ٻئي سچو ٿا ڀانئين ٻاڪر ۾ ٻڌ ڪن ٿيون ۽ رات جو مان گهر ۾ اڪل ٽڪل موٽان ته ڏائڻين ٿي منهن وٽ اچن ۽ فيصلو ڪرڻ لاءِ چون. مان پنهنجا ڪنهن جي حق ۾ فيصلو ڪريان. اِس ڪري ٻنهي جي وچ ۾ اچي ڦاٿو آهيان. نه ماءُ کي ناراض ڪري سگهان ٿو ۽ نه زال کي. توهان مونکي ڪو رستو ٻڌايو جو مان هن جهڳڙي مان نجات حاصل ڪريان.

وڪيل - (سگريٽ مان ڦوڪ ڪڍندي) هڪ رستو آهي.

نيڪر - سائين ڪهڙو؟ جلدي ٻڌايو.

وڪيل - اَڄ گهر وڃي توهان زال کي ڏب ڪيو، سڀان تي وري ماءُ کي ڏب ڏانٽي ڏيو. اِئين روز واري واري سان ڪندا اچو. ٿورن ڏينهن بعد اچي مونکي رپورٽ ڏيو.

نيڪر گهر پهتي اِئين ئي ڪيو جيئن وڪيل چيو هوس. هڪ ڏينهن زال کي ته ٻئي ڏينهن ماءُ کي وٽ ڪندو رهيو، اِس جادو ٿي ويو. هن وٽ ڏاهون اچڻ بند ٿي ويئي، هوءَ آزاد ٿي ويو، ماءُ ۽ زال مان پرس ۽ نهن وچ ۾ ٻڌ جيئن جو تيئن چالو ٿي رهي.

پهڙي ڪيس جي سلسلي ۾ جڏهن ٻئي ڌڻي

منهنجا مکيچوس مِتر،

پنهنجي پتنيءَ جي چوڻ تي مان اِها پاس ٽوڪي واپس ڪري رهيو آهيان. اصل ۾ تو جهڙو ڪنجوس مکيچوس ماڻهو مان هن دنيا تي ٻيو نه سڃاڻان. پنهنجي هيترن سالن جي هن زندگيءَ جي دؤر ۾ مون ڪئي اميرن ۽ غريبن جي ڪيسن جو خون ڪيو هوندو پر ڪنهن جي پرس ۾ تو جيان رک ۽ مٽي نه ڏسي آئم. صرف هڪ پائلي پرس ۾ رکي تو جهڙو جوان روز ڪم تي ويندو آهي عجيب ڳالهه آهي. لڳي ٿو ته تون ڏاڍو مسڪين آهين ۽ توتي رحم ٿو اچيم. هڪ پنجن روپين جو نوٽ مان توکي هن خط سان گڏ موڪلي رهيو آهيان. اميد ته توکي ڪم اچي ويندو. ٻي هڪ ڳالهه ڌيان سان ٻڌ، اگر هن ڪاغذ تون منهنجي منهن سامهون چڙهندين ته تنهنجو اهو ساڳيو پرس جيڪو مون وٽ آهي اهو ٽڪن ۽ ڪانگهارن سان ڀري تنهنجي منهن ۾ هڻندس. تون الهاسنگر کان ٽرين ۾ چڙهندو آهين، اِها مونکي سڌ آهي.

خط پڙهي مون کان کِل نڪري وئي، مون چڱو هن کي بيوقوف بڻايو هو. اصل ۾ مان ڪڙڪ ڪڙڪ نوٽ پتلون جي چور کيسي ۾ رکندو آهيان، اِها هن چور کي ڪهڙي خبر!

ننڍي ڪهاڻي

★ پاڪيٽ مار ★

او ڪل ٽرين جي پاس ڪيائي اڃا چار ڏينهن مس ٿيا هئا جو منهنجو پرس پڪ پاڪيٽ ٿي ويو، وي. ٿيءَ ڪان امزائت ٽائين ٽن مهين جي پاس گم ٿي ويو ۽ مون جهڙي وچين طبقي واري شخص کي ڏک ته ٿئي پيو ته، اها ٻي ڳالهه آهي، سڄي ساري پونجي پڻ سڦن واهن جو نقصان ٿيو هو. پاڪيٽ مار کي سؤ لڳا ڪو سيو هوندم. خبر ته کهڙيون کهڙيون پئيون لعنتون ڪيس ڏنيون هوندم. سو چيم منهنجي پاس ته هڪڙي ڪڍيون ته ڪم ته ايندي ۽ ٿي سگهي ٿو ته هو پاڻ موٽي واپس موڪلي ڏئي، مان ٽڪيٽ ڪيائي مسافري ڪرڻ لڳس.

سڄ پڄ ائين ئي ٿيو. اڳرا چوڏهن ڏينهن هڪ لفافي ۾ منهنجي پيارو پاس واپس آئي، ڏسي مان ڪوڙن ۾ نه پيو ماپان. پاس کڻي کيس چمڻ چٽڻ لڳس ۽ هن پاڪيٽ مار مٿان دعائن جي برسات وسائي چڏيم ۽ ڪانئس گذارن لاءِ معافي وٺڻ لڳس. اوڏي مهل ان لفافي مان هڪ خط ۽ پنجين روپين جو نوٽ هيٺ اچي ڪريو، مان خط پڙهڻ لڳس.

مان هن جي منهن ۾ نهاريندو رهجي ويس. ڀلا هن هڪڙي ٻڪاريءَ کي نوڪري ڪيئن ڏيندو. چيومانس، ”نوڪريءَ ڪانسواءِ ته ٻيا گهڻائي ڪم آهن تون ڀاڄي يا ميوو وڪڻي سگهين ٿو. ٽرانن ۾ گوليون يا بسڪيٽ وڪڻي سگهين ٿو. اگر اهو به نٿو ڪري سگهين ته بوٽ پالش ته ڪري سگهين ٿو.“

فقير ڪو ڏاڍو تيز زبان هو، تنهن يڪدم جواب ڏنائين ”صاحب مون وٽ ته هڪڙي ڪاري ڪوڏي به ڪونهي. توهان مونکي اگر برش ۽ پالش جون دٻيون وٺي ڏيندا ته وڏي مهرباني. اهو مهادان توهان ڪندا ته مان هن ڀڪ جي پيشي کي سدا لاءِ رام رام ڪندس ۽ زندگي ڀر توهان جا ڳڻ ڳائيندو رهندس.“ هن جي اِنهن چوڻ سان منهنجي من ۾ به رام اچي واسو ڪيو. اندر واري حڪم ڪيو ته هن لاچار جي جيون جو نروار ڪر. مان لانئن مان نڪري آيس ۽ چيومانس، ”هل، مان توکي بوٽ پالش جو سمورو سامان وٺي ڏيان.“

دوڪان تان فقير کي سٺ روپين جو سامان وٺي ڏيئي مان گهر موٽيس ته خوشيءَ مان ڪپڙن ۾ به نه پيئي ماپيس. مون ڪنهن غريب جو جيون اڏڻ جو شڀ ڪارج ڪيو هو ۽ هڪڙي ذلت جي زندگيءَ مان مڪتي ڏياري هئم، اهڙو ڀلي جو ڪم مون اڄ تائين اِهو ٻي هڪ ته ڪيو هو.

شاندار ڏنڊو

ٻٽي جي ٽورن ڏينهن لاءِ ٻارن سميت ٻيڪي هلي وڃي ته ٻئي مهاشيه پنهنجو وقت ڪيئن گذاري. اهو ئي آرٿوار هجي ته گهر ڪاٽڻ ايندس ، سو مان ئي پڪچر ۾ ڏسڻ وارو ماڻهو، اڪيلا ٽپ ڪي مارڻ لاءِ ڪاهي پيس دليپ ڪمار جي پڪچر ڏسڻ لاءِ ٽڪيٽن ڏانهن . ٽڪيٽ لاءِ لڳي لائين ڏسي مهنجو اڌ جوش ته ائين ٺري ويو جو دل ٿڏي لائين ۾ بيهي رهيس.

مان پنهنجي خيال ۾ غلطان هوس ته اڳيان هڪ فقير جي دردناڪ پڪار مهنجو ڌيان ڇڪايو. ڏٺم ته هڪ جوان جماڻ ويهن سالن جو ڇوڪرو مون اڳيان هٿ ڦهلائي رحم جي ڀيک پني رهيو آهي. مٿهن مان نڪري ويو "اهڙو جوان مرد ٿيو آهين ، هٿ پير اٿيو ن ا. سلامت اٿيئي، پوءِ ڇو نٿو محنت مزوري ڪري پيٽ پالين، پنڻ ٽوڪي شوڀا نٿو ڏي." فقير وراڻيو، "صاحب توهان ڏيندا مونکي ڪم ڪار. مان ڪهڙو به ڪم ڪرڻ لاءِ تيار آهيان."

اعزا پرسي

گذريل ٿوري وقت ۾ اسان جي سرڪل جا ٻي ميمبر سرو شري ڪشن گاجريا، گوالاڻي ۽ شريمتي اندرا ڀمواڻي سرڳواس پڌاريا آهن. شري ڪشن گاجريا ۽ شريمتي اندرا ڀمواڻي سرڪل جا سرگرم ڪم ڪندڙ هئا. هن ڪجهه وقت سيڪريٽري ۽ جائنٽ سيڪريٽريءَ جي حيثيت ۾ سرڪل جو ڪاروبار به هلايو هو. شري گوالاڻي سرڪل جو لائيف ميمبر هو.

مٿي ڄاڻايل ميمبرن ڪانسواءِ اسان جي سرڪل جي ڪن ميمبرن جا ٻالڪل و ٻيا عزيز به سرڳواس پڌاريا آهن.

اسان سرڳواسين جي گهر جي ڀاتين سان ڏک ۾ هم شريڪ ٿي ايشور در پرارٿنا ٿا ڪريون ته سرڳواسين جي آتمائن کي شانتي بخشي ۽ انهن کي ڏک سهڻ جي شڪتي ڏئي.

ڪاروباري ڪاميٽي ۽ ميمبرس
ايل. آءِ. سي. سنڌي سوشل سرڪل
بمبئي.

هن ڳالهه کي اٽڪل هڪ مهنو گذريو هوندو. هڪ ڏينهن مان دادر ۾ بس ٽڪيٽ لاءِ اسٽاپ تي بيٺو هوس، بس اچڻ ۾ دير لڳائي، سو مان پنهنجو بيهي دوڪانن جا بورڊ پڙهڻ ۾ ٻڏو پئي ويس، ڀڪاريءَ جي ڀيک ڏيڻ جو آواز ٻڌي مان سڌو ٿي بيٺس. ڏٺم ته اهو ساڳيو فقير مهنجي پرسان بيٺل شخص کان پئي رهيو هو. ڏسي آڱريون ڏندن ۾ اچي ويون. اکيون ڦوٽاري مان هن کي نهارڻ لڳس. هن به مونکي سڃاتو. ڏند ڪڍي کلڻ لڳو. اڳيان وڌي چوڻ لڳو، "صاحب توهانجي مهرٻانيءَ سان بوٽ پالش جو ڌنڌو به ڪري ڏٺم پر مونکي مزو نه آيو، محنت گهڻي ۽ ڪمائي ٿوري، مونکي جيڪو مزو هن ڌنڌي جي ڌنڌي ۾ اچي ٿو سو ٻيو ڪنهن ۾ نٿو اچي. اهو هڪ شاندار ڌنڌو آهي."

مهنجي وات ۾ هڪ وڏو ڪانگهارو ليار ٿي ويو هو جنهن کي مان ڏندن ۽ چپ وچ ۾ گهمائي رهيو هوس، سو چيم اهو هنجي منهن ۾ ٿڪائي هڻان. ان کان اڳ، هو هڪ وڏي پان واري ٽڪ هيٺ ٿڪي ڪري صاف زمين گندي ڪندي، الائي غائب ٿي ويو.

****

With Best Compliments From :

Telephones : Office : 29 83 53
Resi. : 37 12 49

Arun Sawant

AGENT

Life Insurance Corporation of India

Office :

LIC Branch, 919
Jeevanprakash 3rd Floor, Sir P. M. Road
MUMBAI–400 001.

With Best Compliments From :

TEL. : 78601

Jai Shanker

HARDWARE MART

STOCKIST :

ASIAN PAINTS, ESDEE PAINTS, DUCO PAINTS, NUTBOLTS, TOOLS HARDWARE ETC.

Main Road, Near Hanuman Mandir,
Section 17, Sindhunagar–421 003

Branch :
Panchsheel Nagar, Opp. S. E. S. School,
Sindhunagar–421 003.

With Best Compliments From :

★

A

Well

Wisher

★

With Best Compliments From :

TEL. 74912

New Neelam

RESTAURANT & BAR

Specialist in Out side CATERING

Opp. State Bank, Section 17,
ULHASNAGAR–421 003.

With Best Compliments From :

Off. : 4924409
Resi. : 4221025

L. B. Vaswani

Estate and Insurance Agent

81, Dr. E. Moses Road, Worli,
BOMBAY–400 018.

WITH BEST COMPLIMENTS FROM :

Nirman
Associates

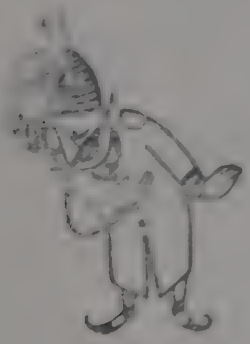

Unit No. 237–A/2
Shah & Nahar Industrial Estate
Sitaram Jadhav Marg
Lower Parel, Bombay–400013
Office : 4927948 Resi. : 6128949

With Best Compliments From :

M/s. INDER HARDWARE MART

Specialists in :

All Kinds of Nutbolts, Washers, Paints, Welding Electraders, Industrial Tools, Vee–Belts Etc.,

Opp. State Bank of India,
Kalyan–Ambernath Road,
Ulhasnagar–421 003.

With Best Compliments From :

J. K. Biscuits

M/s. Jetha Food Products

13, Industrial Area,
Ulhasnagar–421 002.

Phone : 71429–70779

☎ Shop : 75731 ☎ Resi : 75730

PRINCE

DRESSES

Mfg. :
- Baba Suit
- T. Shirt
- Twopieces
- Threepieces
- Shirts
- Trousers

SHOP NO. 886, JAPANI BAZAR
ULHASNAGAR–421 002

With Best Compliments From :

Phone : 244858

MODERN PRINT

★

Maker Bhawan No. 3,
21, New Marine Lines,
Bombay–400 020.

With Best Compliments From :

Perfect Industries

★

Todi Industrial Estate, 3rd Floor, Shop No. 324,
Lower Parel, N. M. Joshi Marg,
Bombay–400 013.

WITH

BEST COMPLIMENTS

FROM

Western Extrusion Industries

Manufacturers of :

COPPER AND BRASS TUBES, RODS, SECTIONS AND SEMIS

★

219, KIKA STREET, GULALWADI,
BOMBAY–400 002.

Gram : COPBRATUBE
Bombay-400002

Phone : Office : 8512728
8515233
Works : 591305
595898

Telex : 011-2082-ARJE INDIA

With Best Compliments From :

Rana Bhagwan

Specialist in :

Water Proofing Roof Repairs, Road Work
Manglore Tile Work etc.

●

2/28 Mistery Bldg., Jerabai Wadia Road,
Parel, Bombay-400 012

Tel, : 4125111, 527874

CONTACT
FOR BUYING & SELLING
FLATS, SHOPS, OFFICES

Rupam Estate Agents

●

M/5, Shivam, Sion Circle,
SION, BOMBAY-400 022.

Tel. : 4093606

WITH BEST
Compliments
FROM:

H. B. NICHANI & CO.

Indian Globe Chambers,
142, Fort Street,
Bombay-400 001.

With Best Compliments From:

K. KUMAR **J. K. MISHRA**

ANGEL

Alm. Sliding Windows, Doors & Partition
All Types of Venetian Blinds
Grill Furniture Painting
Repair and Renovation Undertaken

Angel Interior Works

CBS/Navsari Chambers, Ground Floor,
Opp. Grindlays Bank, P. T. Road, Fort,
Bombay-400 001
Phone : 204 47 97

With Best Compliments From :

(Recognised Export House)

Vishal EXPORTS

Manufacturers & Exporters of : Fashion Garments

201, Jogani Indl. Estate, Behind Madhani Estate,
541, Senapati Bapat Marg, Dadar,
Bombay-400 028. (India)

Cable : "KITKAT" Bombay 28 Ph. Off. 4229260
Telex : 11-71442 VSAL IN 4221777
Fax : 91-22-430-4348 4304345

With Best Compliments From

Off : 493 8232, 493 8233
493 7166, 493 7167

Resi. : 642 0022

FAX : (91-22) 494 1794
CABLE : GEMNI STYLE
BOMBAY : 400 013
TELEX : 011 73763 A/B GEMI

GEMINI

IMPEX LIMITED

GOVT. RECOGNISED EXPORT HOUSE

211, Kewal Ind. Estate
Senapati Bapat Marg, Lower Parel,
BOMBAY-4C0 013 (INDIA)

With Best Compliments From :

Phone : 76750–75097 (O)
76009–78009 (R)

R. M. Sawlani

Agent
LIFE INSURANCE CORPORATION OF INDIA
Ulhasnagar

Residence :
2nd Floor, 7–Star Appt., Goal Maidan,
Ulhasnagar–421 001

Office :
1st Floor, Bajaj Shopping Complex,
Furniture Bazar, Ulhasnagar-421 002.

With Best Compliments From :

STAR
TRADING CO.

★

54/2, Rasik Villa,
Bhaudaji Cross Road,
Bombay–400 019.

WITH BEST
Compliments
FROM :

Phone : 513 2229
511 0871
Telex : 11 72313 SMC IN

ROHIT DADIA

Dadia Brothers

15, 'AMRUT', HANSOTI ROAD, CAMA LANE,
GHATKOPAR (W), BOMBAY-400 086

With Best Compliments From :

Tel. 4112038

Jayshree Decorators

★

11, Sajan Bldg.,
Naigaum Cross Road, Dadar T. T.
Bombay–400 014.

With Best Compliments From :

M/s. E. A. Patel & Co.

★

14, Kambekar Street, Ground Floor,
Bombay–400 003.

With Best Compliments From :

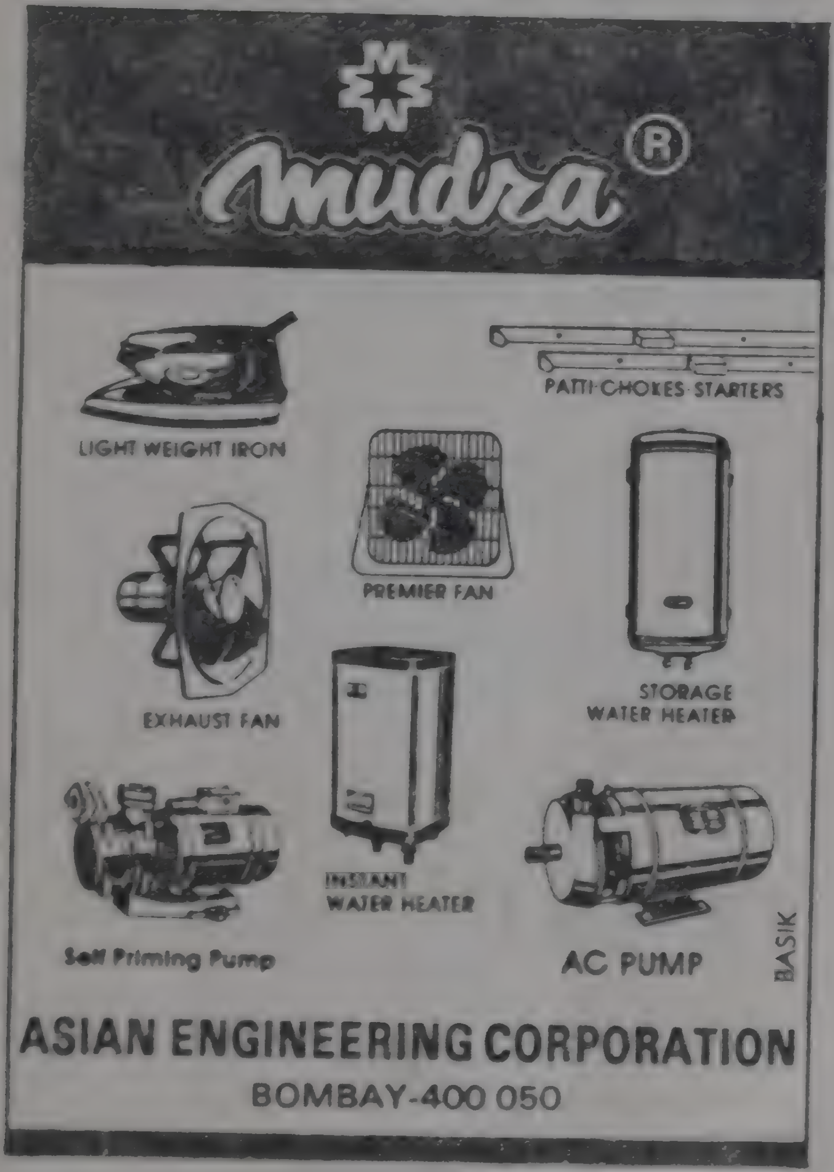

★

With Best Compliments From :

Raycord Steels Pvt. Ltd.

Manufacturers of :

High Quality Tested Steel Wires for Springs Control Cables and Wire Ropes

Office : 201, Veena Beena Centre,
Opp. Bandra Station (West), Bandra,
Bombay-400 050.
Tel No. 642 30 80, 640 94 88, 614 01 23

Factory : Plot No. A–70, 71 & 72 Sinnar Taluka
Co-op. Industrial Estate Ltd., Sinnar,
District Nashik–422 103.
Tel. No. 436 & 437

With Best Compliments From :

Modern Sanitation

Plumbing Painting & General Contractors

*

51/343 Maharashtra Housing Board Colony
Sarvodaya Nagar, Jogeshwari (East)
Bombay–400 060

VIMA KAMGAR

Co-operative Bank Ltd.

'Yogakshema', East Wing, Ground Floor,
J. B. Marg, BOMBAY-400 021.

☎ 202 75 18

With Best Compliments From :

Off. : 29 49 99
Shop : 29 93 42
Resi. : 646 28 23

TEKSON TEXTILE (India)

Manufacturers of Man Made Fabrics
Suitings and Shirtings

Meena Textile Industries

Fancy Cloth Merchants

Shop No. 5, 132/140, Vithalwadi,
Kalbadevi Road, Bombay-400 002.

With Best Compliments From :

The Mandarin

Chinese Restaurant and Bar

Dhanraj Mahal, Apollo Bunder,
Bombay–400 039.
Phones : 2023186 – 2023832

With Best Compliments From :

dee kay constn.

Building and General Contractors

Specialists in :

- Water Proofing
- Guniting
- Painting
- Civil Eng. Works

4/13, Gulmohar Garden Society, Yari Road
Varsova, Andheri (W), Bombay-400 061

With Best Compliments From :

SAIBABA FABRICATORS

Specialists in :

* Rolling Shutters * Collapsible Gates
* Grills * Compound Gates * Steel Windows
* All Types of Fabrication Works

Mohamed Bhai Raoji Building (Ami Manzil),
96/100, Clare Road, Nagpada, Byculla,
Bombay-400 008.

With Best Compliments From :

Phones : Off. : 78910
Resi. : 72166
78337

S. C. Keswani

AGENT

Life Insurance Corporation of India

UNR. BR. 917

Office :

Madhu Complex, 1st Floor,
Near Indira Gandhi Veg. Market, Ulhasnagar–421 003

Residence :

Bk. No. 894/14, Section 20, Ulhasnagar–421 003

Timings :

10 to 12 Noon & 5 to 7 p. m. Except Sunday

With Best Compliments From :

HELLO : 73287

MUKESH C. LEDWANI

KINETIC VIDEO

For Professional Touch To Your Memorable Functions in Video Shooting and Colour Photography

Bk. C/43, Room 157, Shiv Colony,
Ulhasnagar–421 003.

WITH BEST COMPLIMENTS FROM :

M/s. Jayantilal Kachwalla & Co.

All Kinds of Glass Merchants
Wooden Furniture Makers &
Building General Repairers
Alluminium Window Suppliers
& Repairers.

401, Vithal Bhuvan, Girgaum Road,
BOMBAY–400 002.

With Best Compliments From :

Gopi Cloth Stores

Specialist in :

Suiting Shirting
Jeans and Cotton Pants

Shop No. 30, Gajanand Market
Sindhunagar–421 002

Resi. 71694 * Shop 75734

With Best Compliments From :

M/s. Creative Engineers

4, Leo Partments, Opp. I. I. T., POWAI,
BOMBAY–400 076.

WITH BEST COMPLIMENTS FROM :

Office : 2042611-12, 2046327
Resi. : 6203084 — 6201471

Murli Hariani

DEVELOPMENT OFFICER

Life Insurance Corporation of India

Office :

Branch 916, Canada Building, 2nd Floor,
226, D.N. Road, Fort, BOMBAY-400001.

With Best Compliments From :

MR. DHARAMDAS B. AHUJA (Mg. Director)
MR. KISHRE D. AHUJA (Director)
MR. GULRAJ B. RAJANI (Director)

OF

SAIBABA International Hotel (Shirdi)

Regd. Booking Office :
17, C. Rly. Shopping Centre,
Thane (E).
Phone: 503171–593696–594281

With Best Compliments From :

Tel. : 621 17 34

P+

PANEL PLUS

WALL TO WALL CARPETS & VINYL FLOORINGS
ALSO UNDERTAKING JOBS FOR
CARPET CLEANING CARPET DYEING
& CARPET REFITTING

801, Gulshan-1, Juhu Lane, Andheri (W.),
Bombay–400 058

With Best Compliments From :

A Well Wisher

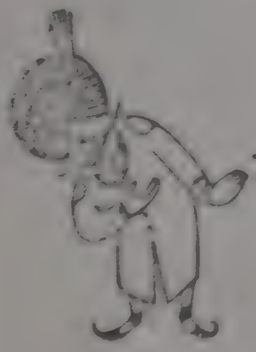

With Best Compliments From :

Phone : 6212642

A. L. PARMAR

Specialist in :

All Type of Roofs Water-Proofing
Godowns Repairing & Civil Contractors

B/22 Dhakenagar, Bharadawadi, S. V. Road,
Andheri (W), Bombay-400 058.

With Best Compliments From :

Tele. Office : 36 16 33
Resi. : 29 60 21

The Advance Engineering Co.

Sanitary Engineer & Plumbing Contractor

238, 2nd Kumbharwada Lane,
Opp. 2nd Carpenter Street,
Bombay-400 004.

J. K. DANI

WITH BEST COMPLIMENTS FROM :

Ajanta International

Manufacturers and Exporters of

READYMADE GARMENTS

314, Milan Industrial Estate,
Opp. Abhyudaya Nagar,
Cotton Green,
BOMBAY-400 033. INDIA

TELEPHONES

4136272 4140538
4131267 4131646

RESIDENCE

6495571 6461927
6462840 6497566
6482576

FAX : 4140539

TELEX

011-71592 GEM IN

CHANDRU G. TOLANI

Where Precision & Accuracy Matter

Powder Compacting, Cold heading Trimming Bearing ball dies, Carbide rings, bushes, extrusion dies, Monogram, lettering punches Precision grinding/EDM jobs.
Upto date inspection facilities available

Contact : JAY DEEP INDUSTRIES,
31 A, Satguru Ind. Estate, Goregaon (E),
Bombay–400 063, ★ Tele. : 695881.

With Best Compliments From :

Sai Tirth Hotels (P) Ltd.

26, 1st Floor, Vijay Chambers,
Near Dreamland Cinema,
Bombay-400 004.

WITH BEST COMPLIMENTS FROM :

NARESH K. RAJWANI
Managing Director

RAJWANI PROPERTIES PVT. LTD.

73, JAI HIND MARKET, CHEMBUR COLONY,
BOMBAY–400 074
TEL. 556 19 21, 556 20 92, 551 47 16

With Best Compliments From :

Office : 76750/75097
Phone Resi. : 75117
Office Time : 12 to 2 p.m.

CHANDER N. VERLIANI

Development Officer

Life Insurance Corporation of India

Office :
1114, Bajaj Shopping Complex,
1st Floor, Furniture Bazar,
Ulhasnagar-421 002.

Residence :
Sai Vilayatrai Apt., 1st Floor, Flat 102-103,
G. H. Q. Near Bk. No 776, Ulhasnagar-421 003.

With Best Compliments From :

PLAYMATE

GUL P. FABIANI

96, S. V. Road, Khar,
Bombay-400 052.
Tel. 6498029

With
Best
Compliments
From :

A
WELL
WISHER

With Best Compliments From :

CHOKSI TUBE COMPANY LTD.

Pioneer Manufacturers of :

STAINLESS STEEL WELDED SEAMLESS & CAPILLARY TUBES

in all Stainless Steel grades
including Speciality SANDVIK grades and
Seamless hot finished Stainless steel mother pipes

Corporate Head Quarters :
113, Bajaj Bhavan, Nariman Point,
Bombay-400 021
Telex : 011–3947 ★ Tel. : 204 56 25 / 205 56 27
Fax : 91–22–2045645

Administrative Office :
"Samruddhi", 8th Floor,
Near Gujarat High Court, Ahmedabad.
Telex : 0121–7156 ★ Tel. : 40 04 56 / 790 / 919

ڀارت جو شان الهدد ڪندڙ 41 سالن کان مشهور

ڀارت جيولرس

ايئرڪنڊيشنڊ شوروم

ٽيڪچند ائنڊ سنس

(لاڙڪاڻي وارو)

☎ 70301 196، سنڌونگر-2
گهر: 73301

جتي توهان کي نئين ڊزائين ۾ سون ۽ هيرن
جا زيور تيار ڪري ڏنا ويندا.

BHARAT JEWELLERS

196, Ulhasnagar–421 002.

WITH BEST

Compliments

FROM:

RAJESH & CO.

With Best Compliments From :

A
WELL
WISHER

WITH

BEST COMPLIMENTS

FROM

Prop. : Uttamchand Chetandas

Suresh Uttamchand

Phones : 540603
548299

Resi. : 6402978

UTTAMCHAND JEWELLERS

[GOVT. APPROVED SHOP]

Buyers & Sellers of :

GOLD & DIAMOND JEWELS

12 C, Ellora Shopping Centre,
Near Khar Rly. Station,
4th Road, Khar (West)
BOMBAY–400 052

WITH BEST
Compliments
FROM:

☎ 33 62 31

★

DEEPAK
TOYS

★

14–C, NEW MARKET, SHEIKH MEMON STREET
OPP. MANGALDAS MKT., BOMBAY–400 002.

With Best Compliments From

DR. K. D. TOLANI

Hindustan Chowk, Mulund Colony,
BOMBAY-400 082.

REPRODUCTIONS

207, SHAH & NAHAR IND. EST. (A-2)
DHIRAJ MILL COMPOUND
LOWER PAREL, BOMBAY–400 013

☎ 4940438, 4929538, 4946258

With
Best
Compliments
From :

Ph. Off : 8114031
8114739

Dayal Tekchandani

Development Officer

Office :

L. I. C. of India Branch No. 929,
Bombay Mutual Terrace Building, 1st Floor,
Sandhurst Bridge, Chowpatty,
BOMBAY-400 007.

In Memory of :

ate Shri NANIKRAM H. SILANI

Founder of :

R. K. PRODUCTS

Manufacturers of :

QUALITY GOOD BURNERS
PLEASANT & TELEVISTA
Burners Nos. 1, No. 2, No. 3 & 140

NEAR GUR SANGAT DARBAR,
SECTION 26,
ULHASNAGAR–421 004.
Phone : 7 7 6 3 3